

Knytlinge Saga

Paa Dansk ved [C. C. Rafn](#)

København, 1829

Her begynder Knytlinga Saga

1. Harald Gormsøn blev tagen til Konge i Danmark efter sin Fader; han var en mægtig Konge og stor Krieger. Han bemægtigede sig Holseteland i Saxland; ogsaa havde han et stort Jarlsrige i Vindland, der lod han Jomsborg anlægge, og lagde deri en betydelig Besætning, som han gav Sold og Love; de underlagde ham Landet; om Sommeren vare de paa Krigstog, men om Vinteren vare de hjemme; de bleve kaldte Jomsvikinger. Kong Harald Gormsøn fik ved Svig den norske Konge Harald Gunhildsøn bragt af Dage; denne faldt ved Hals i Limfjorden, som det fortælles i Norges Konge-Sagaer; men siden drog Kong Harald til Norge med sin Hær, underlagde sig hele Landet, og satte Jarlen Hakon Sigurdsøn til Høvding derover, men den danske Konge tog Skatter af hele Landet. I Kong Harald Gormsøns Dage var Otto den Røde Keiser i Saxland; han havde Ufred med den danske Konge, og paabød de Danske Kristendommen; men den danske Konge havde en Hær ude imod ham, og vilde paa ingen Maade antage Kristendommen. Kong Harald Gormsøn holdt et stort Slag mod Keiser Otto søndenfor Danevirke, hvor ogsaa Hakon Jarl af Norge var tilstede med den danske Konge. Keiseren tabte Slaget, men dog indtog han Landet noget derefter, og jog Kong Harald og Hakon Jarl paa Flugt til Limfjorden og lige ud paa Morsø. Siden antog Kong Harald Kristendommen, og Keiseren stod Fadder til hans Søn Svend, og gav ham sit Navn, med hvilket han blev døbt, saa at han kom til at hedde Otto Svend. Hele Danmark blev da kristnet, og før drog Keiseren ikke bort.

Styrbjørn den Stærkes Fald

2. I Kong Harald Gormsøns Dage var Styrbjørn den Stærke paa Krigstog i Østervegen. Styrbjørn var en Søn af den svenske Konge Olaf Bjørnsøn. Styrbjørn kom med sin Hær til Danmark, og tog Kong Harald til Fange; da gav Harald ham sin Datter Thyre til ægte, og drog selv med Styrbjørn til Sverrig. Styrbjørn stak Ild i alle sine Skibe, førend han gik i Land; men da Kong Harald blev det vaer, at Styrbjørn var uden Skibe, holdt han med sine Skibe ud paa Løgen (1), og siden bort tilbage til Danmark. Styrbjørn holdt Slag paa Fyrisvalle mod sin Farbroder, den svenske Konge Erik den Seiersælle; der faldt Styrbjørn og den største Deel af hans Mandskab, men nogle flyede; denne Flugt kalde de Svenske Fyriselta (2).

Om Kong Haralds Krigstog

3. Da Kong Harald Gormsøn, som før blev berettet, havde ladet sig døbe, nødte han Jarlen Hakon Sigurdsøn til ogsaa at antage Troen, og han blev døbt med alle sine Nordmænd, som den Gang vare i hans Følge. Kong Harald gav ham da Præster og andre lærde Mænd, og bød ham at lade alle Folk i Norge døbe, hvilket Hakon Jarl lovede med Ed. Men da Kongen og Jarlen skiltes, drog Hakon til Norge, og satte de viede Mænd i Land ved Hals i Limfjorden, men han forkastede Kristendommen, og anrettede siden store Ofringer i Norge. Da Kong Harald spurgte dette, at Hakon havde forkastet Kristendommen, og tillige at han havde hærjet paa den danske Konges Rige, drog Kongen med sin Hær til Norge, og ødelagde hele Kysten, saa at alt blev brændt imellem Lindesnæs og Stat paa fem Gaarde i Læredal i Sogn nær; men alle Beboerne flyede bort i Fjelde og Skove med alt det rørlige Gods, som de kunde føre med sig. Kong Harald laae en Tid med sin Hær ved Solunder, og agtede da at hærje paa Island med de Folk, som han havde med sig, og saaledes hævne det Nidkvad, som Islænderne havde gjort om ham. Kong Harald bød en troldkyndig Mand at fare i en paataget Ham til Island og see at bringe Kongen Underretning derfra. Han foer i en Hvals Skikkelse rundt omkring Landet, og fortalte siden Kongen, at mange troldkyndige Uvætter beboede dette Land, og at der var saa stort et Hav imellem Landene, at det ikke engang kunde beseiles med Langskibe. Da Harald fik denne Underretning, holdt han for, at det var et altfor farligt tog, og at dette ikke var til at udføre. Efter dette Krigstog til Norge drog Harald Gormsøn hjem tilbage til Danmark, men Hakon Jarl lod igjen hele det ødelagte Land i Norge bebygge, og betalte siden ingen Skatter til den danske Konge.

Kong Haralds Fald

4. Kong Harald Gormsøns Søn Svend forlangte en Deel af Riget af sin Fader Kong Harald, men da denne ikke yndede ham meget, fordi han var uægte født, vilde han ikke give ham noget Rige at styre. Men da Svend voxte til, skaffede han sig Skibe og Mandskab, og hærjede vidt omkring, baade udenlands og indenlands. Da blev Kong Harald vred paa ham, og samlede Folk imod ham. Svends Fosterfader Palnatoke var da kommen sin Fostersøn til Hjælp, som det berettes i Sagaen om Jomsvikingerne, og de styrede da til Sjælland og ind i Isefjord, hvor Harald forud laae med sine Skibe. Svend lagde strax til Strid imod ham, og det kom til et stort Slag; Folk strømmede til Kong Harald, saa at Svend blev overmandet og tog Flugten. I dette Slag fik Kong Harald sit Banesaar og blev ihjelskudt med en Pil. Han var den første af de danske Konger, som blev begravet i viet Jord. Da havde han været Konge i firsindstyve Aar, nemlig tredive Aar i sin Fader Kong Gorms levende Live og halvtredsindstyve Aar efter dennes Død.

Om Kong Svend

5. Svend antog Regjeringen i Danmark efter sin Fader Kong Harald; han blev kaldt Svend Tveskæg; han var en mægtig Konge. I hans Dage droge Sigvald Jarl og de andre Jomsvikinger til Norge, og sloges med Hakon Jarl i Hjørungevaag paa Møre; der faldt Bue

Digre, men Sigvald Jarl flyede. Efter dette unddrog Norges Rige sig fra de danske Kongers Herredømme, men kort efter kom Olaf Tryggvesøn til Norge, og antog Regjeringen. Kong Svend var gift med den vendiske Konge Burislafs Datter Gunhild; deres sønner vare Knud og Harald. Siden ægtede Kong Svend Sigrid Storraade, en Datter af Skøglar-Toste og Moder til den svenske Kong Olaf; hun havde forhen været gift med den svenske Kong Erik den Seiersælle. Kong Svends og Sigrids Datter var Astrid, som var gift med Ulf Jarl, en søn af Thorgils Sprakelæg eller den Hurtige; deres sønner vare Svend og Bjørn. Kong Svend Tveskæg havde fremdeles en Datter, ved Navn Gyda, som var gift med Jarlen Erik Hakonsøn i Norge; deres søn var Hakon Jarl, som Olaf den Hellige tog til Fange i Sødungssund. Kong Svend Tveskæg ydede sin Stedsøn Olaf Svenske og sin Svigersøn Erik Jarl Bistand til at fælde Kong Olaf Tryggvesøn; de sloges ved Svølder; og efter Kong Olaf Tryggvesøns Fald tilegnede disse tre sig Norge, saa at den danske Konge Svend tog den ene Trediedeel, den svenske Konge Olaf den anden, og Erik Jarl den tredie.

Den hellige Edmund dræber Kong Svend

6. Kong Svend var en stor Krieger og en meget mægtig Konge; han hærjede vidt omkring, baade i Østervegen og sønderpaa til Saxland. Tilsidst drog han med sin Hær vesterpaa over til England, hærjede der vidt omkring, og holdt mange Træfninger. Der var den Gang Adelraad Edgeirsøn Konge. Han og Kong Svend holdt mange Slag med hinanden, og seirede vexelviis. Kong Svend indtog den største Deel af England, og opholdt sig siden der i mange Aar, hærjede og brændte vidt omkring i Landet, hvorfor de kaldte ham Englændernes Fjende. I denne Ufred flyede Kong Adelraad bort fra Landet for Kong Svend, men Kong Svend døde pludselig om Natten i sin Seng, og Engelskmændene sige, at Kong Edmund den Hellige skal have dræbt ham paa samme Maade, som den hellige Mercurius dræbte Julianus den Frafaldne.

Om Thingmændenes Hær

7. Efter Kong Svends Død styrede de danske Høvdinge den Deel af England, som de havde indtaget. Da opstode atter nye Kampe, thi saasnart Kong Svend var død, drog Kong Adelraad tilbage hjem til Landet, og satte sig igjen i Besiddelse af sit Rige med Olaf den Helliges Bistand, som det berettes i hans Saga efter Skjalden Ottar Svartes Ord; han siger nemlig saa:

Landbeskytter! du atter
Adelraad sit Rige
Gjengav, sligt dig Folkets
Mægtige Fyrste skylder;
Haardt var Slaget, da Edmunds
Arving du indsatte
I det fredede Rige,
Før behersket af Slægten

I den Tid oprettede de Danske Thingmændenes Hær i England, som vare besoldede Folk, det var en meget tapper Hær. Thingmændene holdt paa de Danskes Vegne mange Slag imod Engelskmændene.

Kong Knud underlagde sig England

8. Kong Svend Tveskægs Søn Knud var ti Aar gammel, da hans Fader døde; han blev tagen til Konge i Danmark over hele de Danskes Rige, thi hans Broder Harald var allerede død. De danske Høvdinge, som den Gang vare i England, og bestyrede det Land, som Kong Svend havde indtaget, sendte da Bud til Danmark, at Kong Knud skulde komme vester over til England med den danske Hær for at staae dem bi. Men efterdi Kong Knud den Gang endnu var et Barn, og ikke vant til at anføre en Hær, toge hans Venner den Beslutning for ham, at han skulde sende en Hær til England, og sætte Høvdinge derover, men ikke drage selv did, saalænge han ikke var kommen mere til Alders. Det skete da saa, at Kongen forblev endnu tre Aar i Danmark, efter at han havde antaget Regjeringen. Men efter den Tids Forløb udbød han Tropper af Danmark; han sendte ogsaa Bud til Norge til sin Svoger Erik Jarl, at han skulde samle Folk, og drage til England med ham, thi Erik Jarl var meget berømt for Tapperhed og Manddom, da han havde seiret i de to Slag, som have været de navnkundigste i de nordiske Lande, det ene, som Kong Svend Tveskæg og den svenske Konge Olaf Svenske og Erik Jarl holdt mod Olaf Tryggvesøn ved Svølder, og det andet, som Jarlerne Hakon og Erik holdt mod Jomsvikingerne paa Hjørungevaag. Kong Knud styrede med sin Hær vester over til England, og havde meget Mandskab. Herom taler Ottar Svarte i Knuds Drapa:

Helt! du paa Søen Skibe
Skød kun lidet gammel,
Aldrig drog en Fyrste
Ung som du fra Hjemmet;
Konning! til Kamp du rusted
Haardt bryniede (3) Skibe,
Røde Skjolde du heiste
Hurtig, Knud! foran Landet.

Og fremdeles siger han saaledes:

Ud dig fulgte de bolde
Jyder, som Flugt ei gjerne
Vælge, Skibes Høvding
Skaaninger udrusted;
Vinden pusted i Seilet
Over dig, Konning! du styred
Vester i Havet de fleste
Skibe, og blev navnkundig.

Med Kong Knud fulgte mange Høvdinge til England; den første af disse var hans Svoger Jarlen Ulf Sprakelægsøn, som da var gift med Kong Knuds Søster Astrid Svendsdatter; der

vare ogsaa Brødrene Heming og Thorkel Høie, Strut-Harald Jarls Sønner, og mange andre Høvdinge. Kong Knud kom til England, og landede paa det Sted, som hedder Fljot. Saa siger Halvard Hareksblese i Knuds Drapa:

Knud! du lod frem til Fljote
Haardt bryniede Skibe
Løbe, Krigeres djærve
Fører gled over Søen;
Skibes Høvding! du Flaaden
Binde lod til Ellas
Fødeland, og glæded
Krigsgudindens Fugle.

Men saasnart Kong Knud kom til England, gik han op, og hærjede paa Landet, dræbte Indbyggerne, og brændte alle Bygder. Saa siger Ottar Svarte:

Hærskjold, mægtige Konning!
Bar du, ved Strid dig glæded,
Ei jeg troer, at du, Fyrste!
Yndede Stillesidden;
Jyders Drot paa Toget
Dræbte Edgeirs Æt da,
Kongesøn! stræng du var dem,
Fast af Sind man dig kalder.

Og fremdeles kvad han saaledes:

Bygderne af dig bleve
Brændte, unge Konning!
Bonden lod for sin Bolig
Brand du ofte raabe.

Indbyggerne trak en Hær sammen, og droge imod de Danske, og holdt flere Slag med dem. Saa siger Thord Kolbeinsøn:

Tapre Mænd, som længe
Englænderne fjendske
Vare, ginge til Kamp i
Land af deres Skibe;
Bønderne, som vilde
Gaardene væрге, mod dem
Droge, Kampgny heftig
Kongens Folk da vakte

Kong Knud holdt det første Slag i England paa Lindesø og der skete et stort Mandefald, derpaa indtog han ogsaa Hemingborg i England, og dræbte der meget Folk. Saa beretter Ottar:

Slag du holdt paa den grønne
Lindesø, o Konning!
Vikinger mod dig satte
Al den Magt de kunde;
Du de Svenskes Betvinger!
Meen tilføied det vrede
Engelske Folk i bredden
Hemingborg vestenfor Usa

Dernæst holdt han store Slag i Nordhumberland ved Tesa; der fældede han mange Folk, men nogle flyede, og omkom i nogle der værende Moser og Moradser. Efter dette rykkede Kong Knud med sin Hær længere syd paa, og underlagde sig hele. Landet, hvor han kom frem.

Kong Knud faaer Emma

9. Den Engelske Konge Adelraad døde af Sygdom samme Høst eller Sommer, da Kong Knud kom med sin Hær til England; han havde da været Konge i England i otte og tredive Aar. Hans Kone Emma beredte sig strax efter hans Død til at drage bort fra Landet. Hun agtede at drage vester over til Valland til sine Brødre Vilhelm og Robert, som vare Jarler i Valland. Deres Fader var Rikard Rude-Jarl, en Søn af Rikard, Vilhelm Langespyds Søn; han var igjen en søn af Gange-Rolf, som indtog Normandiet, og han var Ragnvald Møre-Jarls Søn. Kong Knuds Mænd fik Nys om Dronning Emmas Forehavende, og da hun og hendes Folk vare i Færd med at gaae om Bord, kom Knuds Mænd dertil, bemægtigede sig Skibet med alt, hvad der var paa samme, og de førte Dronningen til Kong Knud. Høvdingerne gave da Kong Knud det Raad, at han skulde ægte Dronning Emma, og saa skete.

Om Kong Edmund

10. Efter Kong Adelraads Død bleve hans og Dronning Emmas Sønner tagne til Konger: den ældste af dem var Edmund den Stærke, den anden Edgeir, den tredie Edvig og den fjerde Edvard den Gode. Kong Edmund trak nu en stor Hær sammen, og drog derpaa imod Kong Knud. De mødtes ved Skorstein, hvor det kom til et Slag, som var det navnkundigste, der har staaet i den Tid; paa begge Sider skete et stort Mandefald. Kong Edmund red frem midt i de Danskes Hær, og kom sin Stedfader Kong Knud saa nær, at han kunde naae at hugge til ham med sit Sværd. Kong Knud skød Skjoldet frem over Halsen paa Hesten, som han sad paa, og Hugget traf paa Skjoldet lidt nedenfor Haandfanget, og var saa stort, at det skar Skjoldet sønder, og kløvede Hestens Hals foran Sadlen; men de Danske trængte da saa stærkt ind paa ham, at Kong Edmund vendte tilbage til sine Mænd, efter at han dog forud havde dræbt mange Danske, men Kongen var lidet eller intet saaret. Men da Kongen var reden frem heelt fra sin Hær, troede hans Mænd, at han maatte være falden, da de ingensteds saae ham, og der kom da Flugt i deres Hær, og da nogle saae, at Kongen undflyede for de Danske, da flyede alle, som saae det. Kongen raabte vel høit, og bød Hæren vende tilbage, og slaaes, men de lode da alle, som de ikke hørte det, og hele Hæren flyede. Der skete et meget stort Mandefald, og de Danske fordreve de Flygtende lige til Natten. Saa siger Ottar Svarte:

Englænder lod du falde,
Unge Konning! nær Tesa;
Over Nordhumbres Lig den
Dybe Strøm da skylled;
Sorten Ravn at sove
Sønder ved Skorstein ei Helten
Tillod, vældigen kæmped
Svends behjertede Arving.

Om Ulf Jarl

11. Ulf Jarl var igjen, som oftere tilforn, i Spidsen af Kong Knuds Mænd, og forfulgte de Flygtende længst. Han kom da ind i en Skov, som var saa tæt bevoxet, at han ikke kunde komme ud af den hele Natten, førend det lyste om Morgen. Da blev han vaer, at der paa en Slette foran ham dreves nogle Faar, og at en vel voxen Dreng drev dem. Ulf Jarl gik til Drengen, hilste paa ham, og spurgte ham om Navn. "Jeg hedder Gudine," sagde han; "men er du af Knuds Mænd?" "Tilvisse er jeg een af hans Ledingsmænd," svarede Ulf Jarl, "men hvor langt er nu til vore Skibe?" "Ei synes mig," sagde Drengen, "at I Danske kunne vente eder Hjælp af os; og snarere have I Danske gjort eder fortjente til andet." "Dog vilde jeg nu gjerne bede dig, Dreng!" svarede Ulf Jarl, "at du vilde vise mig den korteste Vei til vore Skibe." Hertil svarede Drengen: "Du har gaaet lige den modsatte Vei bort fra Skibene, og er kommen langt op i Landet igjennem øde Skove; men I, Knuds Mænd, ere her ikke meget afholdte af Landsfolket, og man synes at der er nogen Grund dertil; og nu har man her i Bygden spurgt det Mandefald, som skete i Gaar ved Skorstein, og derfor vil du ligesaa lidt som nogen anden af Knuds Mænd faae Fred her nogen steds, hvis Bønderne træffe dig, og om nogen hjælper dig, da vil han være i samme Stilling. Men du forekommer mig at være en Mand, som passende kunde indtage nogen af de Faldnes Plads, og jeg anseer dig for en anden Mand, end du giver dig ud for." Ulf Jarl tog da en Guldring af sin Haand, og sagde: "Denne Ring vil jeg give dig, hvis du vil følge mig til vore Folk." Gudine betragtede ham en Stund, og sagde langsomt: "Ei vil jeg modtage Ringen, men jeg vil nu forsøge paa, om jeg kan føre dig til dine Folk, og vil jeg da heller have Lønningen tilgode hos dig, hvis jeg kan faae dig hjulpet noget, men om dette ikke bliver dig til nogen Hjælp, da fortjener det ingen Belønning; du skal nu først gaae hjem med mig til min Fader." De gjorde nu saa; og da de kom til Gaarden, gik de til en lille Stue, og der lod Gudine fremsætte et Bord, og frembære god Drik. Ulf Jarl saae, at der var en god og velindrettet Gaard. Da kom Manden og Konen til dem, de vare begge smukke Mennesker og vel klædte. De toge med Glæde imod Gjesten, og han opholdt sig der den Dag, og nød god Behandling. Om Aftenen bleve to gode Heste fremledede med fortrinligt Ridetøi paa. Manden og Konen sagde da til Ulf: "Far du nu vel! og overdrager jeg min eneste Søn i dine Hænder; og jeg beder dig, hvis du kommer til Kongen, og du hos ham har nogen Indflydelse, da skaf min Søn der i Tjeneste, thi han vil ikke længer kunne være hos mig, hvis vore Landsmænd spørge, at han har fulgt dig bort, hvorledes jeg selv saa reder mig ud af det." Ulf Jarl lovede, at skaffe Gudine der i Tjeneste. Gudine var det smukkeste Menneske man kunde see, og talte vel for sig. Hans Fader hed Ulfnad. Ulf Jarl og Gudine rede nu hele Natten,

og kom om Morgenen, da det var blevet lyst, til Kong Knuds Skibe. Folkene vare oppe paa land, og, da de saae Jarlen, og kjendte ham, strømmede de alle omkring ham, og toge imod ham med særdeles Glæde, som om de havde faaet ham tilbage fra den anden Verden, thi han var saa vennsæl, at alle elskede ham med inderlig Kjærlighed. Da mærkede Gudine først, hvem det var han havde fulgt. Jarlen satte Gudine i Høisædet hos sig, og holdt ham i alt som sig selv eller sin Søn, og kort at berette, Jarlen gav ham sin Søster Gyda til ægte, og ved sine Bestræbelser og Bistand fik han det bragt til, at Kong Knud gav Gudine Jarldømme for hans Svoger Ulf Jarls Skyld. Gudines og Gydas sønner vare disse: Englændernes Konge Harald og Toste Jarl, som kaldtes med Tilnavn Træspyd, Maurakaare Jarl, Valthjof Jarl og Svend Jarl. Fra dem nedstamme mange Stormænd i England saavel som i Danmark og Sverrig og østerovre i Garderige; det er Kongeslægter i Danmark. Kong Harald Gudinesøn havde en Datter ved Navn Gyda, som var gift med Kong Valdemar i Holmgaard. Deres søn var Kong Harald; han havde to Døttre, om hvilke senere hen skal fortælles.

Om Kong Knud

12. Kong Knud holdt et andet Slag ved Borgen Brandfurda; det var igjen et stort Slag. Kong Knud seirede, men Adelraads sønner flyede, og tabte meget Folk, og de Danske ødelagde Borgen, Saa siger herom Ottar Svarte:

Friser lod den djærve
Kriger i Striden falde,
Brandfurda og Folkets
Bygder du ødelagde;
Der fik Edmunds ædle
Afkom svære Vunder,
Spyd skød de Danske efter
Folket, som du forfulgte.

Kong Knud holdt et tredie Slag mod Adelraads Sønner ved Assatun nordenfor Daneskov; det var igjen et stort Slag. Saa siger Ottar:

Stærke Konning! du øved
Kampfærd under Skjoldet,
Ørnen i Assatun fik
Aadsler sorte til Føde;
Skjoldung! med dit store
Sværd et Navn du vandt dig,
Nordenfor Daneskov et
Vældigt Mandefald skete.

Kong Knud holdt et fjerde Slag mod Kong Edmund og hans Brødre i Nordvik; det var ligeledes et stort Slag, og der skete et betydeligt Mandefald. Kong Knud seirede, og Adelraads Sønner flyede. Saa siger Ottar Svarte:

Gavmilde Fyrste! du siden
Gjorde indenfor Nordvik
Brynier røde, du Livet
Lader heller end Kjækhed.

Om Kong Knud

13. Derpaa styrede Kong Knud med hele sin Flaade til Temsen, thi han spurgte, at Kong Edmund og hans Brødre havde flyet til Lunduneborg. Da Kong Knud kom til Mundingen af Temsfloden, kom hans Svoger Jarlen Erik Hakonsøn seilende ude fra Havet, og de mødtes der, og lagde siden op i Floden med den forenede Flaade. Saa beretter Thord Kolbeinsøn i Eriks Drapa:

Fastere blev ved Færden
Fyrsternes Venskab bundet,
Mange større og mindre
Skibe løb op ad Elven (4);
Bølgens Heste holdt den
Ætstore Kriger saa nær mod
Landet, at man øine
Kunde de Engelske Sletter.

Og fremdeles kvad han:

Knud, som ad Kjølens Vei mod
Kongerne foer til Landet,
Langskibene løbe
Lod paa de lave Grunde;
Fryd det var for Kongen
Jarlen hjelmbedækket
Paa den Dag at træffe,
Da de samles vilde.

Ude i Temsfloden var der bygget et stort Kastel, hvori der var sat en Besætning til Forsvar, for at ingen Flaade skulde kunne seile op i Floden. Kong Knud lagde strax op i Floden til Kastellet, og slogs med Besætningen; men Engelskmændene lode en Flaade løbe ud fra London og ned ad Floden til Strid imod de Danske. Saa siger Ottar Svarte:

Atter Fremgang du havde,
Buen klang høit mod Staalet,
Sværdene sløve bleve,
Da Kastellet du angreb;
Du paa Temsens lave
Vande holdt en ikke
Mindre Træfning, som Ulvens
Gane kan bevidne.

Kong Knuds Angreb

14. Kong Knud styrede med hele Flaaden op til Lunduneborg, og leirede sig om samme. Siden angreb de Borgen, og Beboerne forsvarede den. Saa siges i den Flok eller korte Sang, som var forfattet af Knuds Folk:

Blodfarvede Vaaben
See de Engelske Møer
Hver Morgen paa Temsens
Bred, ei Ravnens skal sulte;
Seierbegjerlig hurtig
Danekongen angriber
Byens Mænd, paa bretske
Brynier klirrer Sværdet.

Og fremdeles dette:

Mangen Kriger paa denne
Dag en gammel og ringe
Skjorte sig ifører,
Langt fra Fødelandet;
Lad os end med Blod af
Engelskmænd beværte
Ravnens, Skjalden snart en
Skjorte af Jern iføres.

Kong Knud holdt der mange Træfninger, og fik ikke Borgen indtaget.

Om Erik Jarl

15. Erik Jarl rykkede med en Deel af Hæeen op i Landet, fulgt af Thingmændene, imod den Engelske Hær, som stod under Anførsel af en stor Høvding, ved Navn Ulfkel Snilling. Det kom der til et Slag, i hvilket Erik Jarl seirede, og Ulfkel flyede. Saa siger Thord Kolbeinsøn i Eriksdrapa:

Skibene lod den gjæve
Fyrste vestenfor London
Sammenbinde, Kongen
Stred for Landet at vinde;
Frygtelige Hug af
Thingmændene, der hvor
Blanke Sværde bæved,
Fik den tapre Ulfkel.

Et andet Slag holdt Erik Jarl mod Engelskmændene paa Ringmarehede. Saa siger herom Thord Kolbeinsøn:

Krigerne Saar over Been og
Arme tilføied den raske
Høvding, som ofte Ravne
Svullent Kjød gav at æde;
Englændernes Hær lod
Tidt den modige Erik
Mindskes, rød da farved
Ringmarehede Blodet.

Ogsaa der seirede Erik Jarl. Endnu beretter Thord Kolbeinsøn i Eriks Drapa mere om hans Krigstog:

Tapre Mænd, som længe
Englænderne fjendske
Vare, ginge til Kamp
I Land af deres Skibe;
Bønderne, som vilde
Gaardene værge, mod dem
Droge, Kampgny vakte
Hjelmbedækkede Svende.

Kongernes Forlig

16. Kong Knud beleirede, som sagt, Lunduneborg, men Kong Edmund og hans Brødre forsvarede Borgen. Der droge da Sendebud imellem dem; Kong Knud var gift med Dronning Emma, Brødrenes Moder; og det kom nu saa vidt, at de satte hinanden Gidsler og sluttede Stilstand for at tale sammen og forsøge et fastere Forlig. Paa dette Møde blev der nu sluttet Forlig imellem dem, paa det Vilkaar at Landet skulde skiftes lige imellem dem, saa at enhver af dem skulde have Halvdelen af Riget, saa længe han levede, men hvis nogen af dem døde uden Børn, da skulde den Efterlevende frit træde i Besiddelse af hele Riget. Dette Forlig blev befæstet med Eder. Der var da en mægtig Mand, ved Navn Heidrek Strjona, som lod sig bestikke af Kong Knud til at svige Kong Edmund, og dræbe ham ved et morderisk Overfald, og saaledes endte han sit Liv. Heidrek var endogsaa Kong Edmunds Fosterfader, og han troede ham som sig selv. Siden fordrev Kong Knud alle Kong Adelraads Sønner fra England, efter at have holdt mange Slag med dem, men efter at Kong Edmund var dræbt, kunde de ikke faae nogen Styrke til at staae imod Kong Knud. Saa siger Sigvat Skjald i Knuds Drapa:

Snart slog Knud da
Adelraads Sønner,
Eller dem dog alle
Udjog af Landet.

Kong Adelraads Sønner begave sig da vester over til Valland til Normandiet, og opholdt sig der længe hos deres Morbrødre Rodbert og Vilhelm, som det berettes i Hellig Olafs Saga.

Jarlen Erik Hakonsøn døde i England, just som han var beredt til at gjøre en Reise til Rom. Hans Drøbel blev skaaren, og Blodet kunde da ikke standses, og deraf døde han.

Kong Knud og Dronning Emma havde tre Børn, to Sønner, af hvilke den ældste hed Harald, den anden Hørde-Knud, og en Datter Gunhild, der siden blev gift med Keiser Henrik den Milde, som af sine Slægtninge var den tredie af dette Navn. Kong Knud havde en tredie Søn, ved Navn Svend; hans Moder var Alfifa hin Mægtige, Alfrun Jarls Datter.

Kong Svend kommer til Norge

17. I den tid, da Kong Knud herskede over England og Danmark, herskede Olaf Haraldsøn over Norge. Men da Kong Olaf kom til Regjeringen der, flygtede Jarlerne Svend Hakonsøn og Hakon Eriksøn, Kong Knuds Søstersøn, bort fra Landet for ham. Denne drog over til England til sin Frænde Kong Knud, som tog vel imod ham. Derpaa blev der Ufred imellem Kong Olaf og Kong Knud. Kong Knud og Hakon Jarl kom til Norge med en meget betydelig Hær; det var i Sidstningen af Kong Olafs Dage, og de lagde hele Landet under sig. Kong Knud satte da sin Frænde Hakon Jarl til Regjeringen i Norge, og han drog derfra til Danmark; men Kong Olaf flyede da fra Landet, og drog østerpaa over til Garderige. To Aar derefter kom han tilbage til Norge, og holdt da det store Slag paa Stiklestad med sine Lehnsmænd, som da vare blevne ham utroe, og strede imod ham. Der faldt, som almindelig bekjendt, Kong Olaf, og han blev Helgen, og ligger i et Skrin i Nidaros. Jarlen Hakon Eriksøn forliste i Englandshav, eet Aar førend Kong Olaf den Hellige faldt. Dernæst kom Svend, Kong Knuds og Alfifas Søn, til Norge, og blev da, efter sin Faders, Kong Knuds Foranstaltning, tagen til Konge over hele Landet. Kong Knud satte sin søn Hørde-Knud over Danmark, saa at han skulde være Konge der. Kong Knud herskede ogsaa over en stor Deel af Skotland, og derover satte han sin Søn Harald til Konge; men dog var Kong Knud Overkonge over dem alle; han blev kaldt Knud den Mægtige eller Knud Gamle; han var af alle Konger, som have talt den danske Tunge, den mægtigste, og den som herskede over det største Rige. Kong Knud begav sig paa en Reise bort fra Landet, og drog syd til Rom. Paa denne Reise udgav han saa mange Penge, at ingen vidste Marketallet, ja neppe engang Pundetallet; han havde mange Penge med sig fra sit Rige, og benyttede sig desuden frit af Keiserens Eiendom, saa meget som han vilde. Medens Kong Knud var paa Veien til Rom, behøvede ingen, som naaede at komme til ham, at bede om Mad, thi han gav alle Penge nok til Fortæring. Kong Knud gik fra Flæmingeland til Romeborg. Saa siger Sigvat Skjald:

Faa blandt Fyrster

Have faret saa

Ud til Syden

Som den ypperste Konning.

Kong Knud oprettede et Herbergeersted, hvor alle derhen Reisende, som talte den danske Tunge, kunde opholde sig om Natten, og nyde Beværtning. Vidt omkring skjenkede han ogsaa betydelige Rigdomme til Kloostere og andre store Stiftelser.

Knuds Død

18. Da Kong Knud kom tilbage til England til sit Rige, faldt han i en Sygdom, som først var af den Art, som kaldes Guulsot; han laae længe om Sommeren, og døde om Høsten den trettende November i Borgen Morster, som er en stor Hovedstad, og der er han jordet. Han havde da naaet sin Alders syv og tredivte Aar, og havde varet Konge over Danmark i syv og tyve Aar, og hersket over England i fire og tyve, og over Norge i syv Aar. Alle ere enige i, at Kong Knud har af alle Konger i de nordiske Lande været den mægtigste og den som har haft det videst udstrakte Herredømme.

Om Kong Knud

19. Kong Knud har været den gavmildeste Konge i de nordiske Lande; thi det er med Sandhed sagt, at han ikke mindre overgik andre Konger i det, at han hvert Aar uddeelte store Foræringer til sine Venner, end i det, at han tog langt større Skatter og Skyld hvert Aar af tre Hovedlande, end enhver anden, som kun havde eet Kongerige under sit Herredømme, hvorhos dog ogsaa er at mærke, at England af alle nordiske Lande er rigest paa myntede Penge. Det er til Exempel et Vidnesbyrd om hans Gavmildhed: Der var en Islænder, ved Navn Thoraren Lovtunge, som var en stor Skjald, og havde i lang Tid tjent Konger og Stormænd. Han var den Gang gammel, da han drog til Kong Knud, og havde forfattet et Kvad om ham. Han gik for Kongen, hilste ham, og spurgte om han vilde høre det Kvad, som han havde digtet om ham. Det var just som Kongen sad ved Bordet, og Maden allerede var borttagen, Nogle Mænd stode for Bordet, som androge deres Sag, og Kongen hørte dem først; men da de havde udtalt, sagde Thoraren, som var dristig i at tale til Kongen, eftersom han ofte havde talt til Høvdinge: "Herre!" sagde han, "end vil jeg bede, at I vil høre mit Kvad, og det vil ikke opholde eder længe, thi det bestaaer kun, af faa Vers." Knud svarede, og saae temmelig vredt til ham: "Det har ingen før du vovet, at digte Smaakvad om mig, og det skal du nu vide for vist, at du skal komme her i Morgen ved Davretid, og da fremsige for mig en Drapa paa tredivte Vers eller længere, som du i den Tid skal have gjort om mig, eller i andet Fald skal du døe!" Da gik Thoraren bort, og begyndte at digte en Drapa om Kong Knud, og denne Drapa er bleven benævnt Hovedløsning; til samme benyttede han alt, hvad han kunde, af det korte Kvad. Den følgende Dag fremsagde han nu Kvadet ved Kongens Bord, og det gik ham særdeles vel dermed. Kongen lønnede ham for Kvadet, og gav ham halvtredsindstyve blanke Mark. Siden digtede Thoraren en anden Drapa om Kong Knud, som blev kaldt Tugdrapa; deri siges saa:

Vist jeg haver
Helten Gjengjeld
Ydet for de
Femti Mark,
Som den kjække Kriger
For Kvadet gav mig,

Da Ædlingen

Jeg besøgte

Kong Knud gav Berse Skjald-Torsesøn to Guldringe, som begge tilsammen veiede en Mark, og desuden et guldbeslaaet Sværd. Saa siger Sigvat Skjald:

Vore Hænder, Berse!

Begge prægtig smykked

Knud, den kjække Drot, da

Kongen vi besøgte,

Dig et hvæset Sværd, en

Mark af Guld og mere

Mig en halv den vise

Gav, selv Gud alt raader.

Da Kong Knud døde i England, endtes de danske Kongers store Vælde, som Slægten i lang Tid havde besiddet, i det enhver efterfølgende stedse havde været mægtigere end hans Fader.

Om Knud og Svend

20. Knud var meget stor af Væxt og stærk af Kræfter, en særdeles smuk Mand, naar undtages at hans Næse var tynd, høi og noget krum; han var lysluden, havde et fagert og langt Haar, og fortrinlige Øine, som baade vare klare og skarpe; han var en gavmild Mand, en stor Krieger og vaabendjærv, seiersæl, og en Lykkes Mand i alt, hvad der hørte til Magt og Vælde. Meget viis var han ikke, ligesaa lidt som Kong Svend, hvem han i alt slægtede paa, eller som forhen Harald og Gorm, som ikke heller vare synderlig vise.

Om Hørde-Knud

21. Gamle Knuds Søn Hørde-Knud tog hele Riget i Danmark efter sin Fader, men Gamle Knuds anden Søn Harald antog Regjeringen over England efter sin Fader. Da kom Adelaards Søn Edvard den Gode, Haralds og Hørde-Knuds Halvbroder, til England, hvor han, som tilbørligt var, nød god Modtagelse. To Aar efter Gamle Knuds Død døde Kong Knuds Datter, Dronning Gunhild i Saxland, som havde været gift med Keiser Henrik; og tre Aar derefter døde Englændernes Konge Harald Knudsøn, og han blev jordet ved Siden af sin Fader i Morster. Da antog hans Broder Hørde-Knud Regjeringen over begge Rigerne England og Danmark, men Olaf den Helliges Søn Magnus, Hørde-Knuds edsvorne Forbundne, herskede da over Norge, saa som det berettes i Norges Konge-Sagaer; og to Aar efter Harald Knudsøns Død døde Hørde-Knud, og blev jordet i Morster ved Siden af sin Fader Gamle Knud. Med Hørde-Knud uddøde aldeles de danske Kongers gamle Slægt. Da blev Edvard Adelaardsøn tagen til Konge over England; han var længe Konge der, og fra den Tid vare de danske Konger aldrig i Besiddelse af England. Da antog Hellig Olafs Søn Magnus Regjeringen i Danmark, og var da Konge derover, ligesom det berettes i Norges Konge-Sagaer. Han herskede ene over Danmark, indtil Svend, som med et andet Navn skal have hedt Magnus, satte sig op imod

ham; han var en Søn af Jarlen Ulf, Thorkel Sprakalægs Søn. Svends Moder var Astrid, en Datter af Kong Svend Tveskæg; hun var Søster til Kong Knud Gamle, men Astrids Moder var Skøglar-Tostes Datter Sigrid Storraade, som ogsaa var Moder til Olaf Svenske.

Om de Danskes Konge

22. Svend Ulfson modtog af Kong Magnus Olafson Jarldømme og derhos Herredømmet og Regjeringen over Danmark, den Gang de mødtes i Gøtelve, og Svend stadfæstede deres Forlig med Ed. Magnus drog da til Norge, men Svend til Danmark. Samme Høst toge de Danske Svend Ulfson til Konge, og han underlagde sig da hele Landet, og blev Konge derover. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han Vaaren derefter med en stor Hær til Danmark. Samme Sommer slogs Kong Magnus i Vindland ved Jomsborg, og seirede der; han brændte Borgen og ødelagde Landet vidt omkring. Et andet Slag holdt Kong Magnus om Høsten Dagen før Mikkelsmesse i Jylland tæt nordenfor Hedeby paa Lyrskovshede ved Skotborgeraa. Da slogs han med Venderne. Der seirede Kong Magnus ved sin Fader Kong Olafs Hellighed og Jærtegn, og dræbte en overordentlig Mængde Hedninger. Nogle berette, at Svend Ulfson har været tilstede i dette Slag paa Kong Magnus's Side, og at deres Forlig har til den Tid endnu været holdt vedlige. Saa siger Thorleik Fagre i det korte Kvad, som han digtede om Svend Ulfson:

Mandefald blandt Fjender
Voldte Guldets Deler,
Nord for Hedeby fik
Ravnen nok at æde.
Faa af Vender ved Flugten
Undkom, døde laae paa
Heden mange, og Ørne
Over dem Gabet spærred.

Samme Efteraar i Vinterens Begyndelse holdt Kong Magnus og Kong Svend Ulfson et Slag ved Ærø, i hvilket Kong Magnus seirede, men Svend flyede til Jylland. Et andet Slag holdt de kort før Juul ved Kysten af Jylland søndenfor Aarhus; det var et haardt Slag, og et stort Mandefald skete i samme. Der flyede Kong Svend med Tab af syv Skibe, som det fortælles i Kong Magnus den Godes Saga. Svend flyede først til Sjælland med den Deel af Hæren, som var undkommen, og vilde følge ham, men Kong Magnus seilede strax efter ham, og naaede Svend paa det Sted, som hedder Hafn, hvor han laae med faa Skibe Der skete kun kort Modstand, Svend flyede op i Landet, og der faldt igjen meget af hans Folk. Svend flyede derpaa til Fyen, men Kong Magnus forfulgte ham, og der bleve igjen tilføiede Svends Mænd mange Nederlag. Det var ikke store Slag, men dog siger Arnor Jarleskjald i Magnus's Drapa:

Træfninger holdt du, frække Fyrste!
Fire een og samme Vinter,
Hæder du ved Heltedyder,
Herligt Navn fra Kampen bragte.

Kong Svend gik til Søes igjen, styrede østenfor Skaane, og gik der op i Land, drog dernæst østerpaa til Sverrig til sin Frænde Kong Ønund Olafsøn, hos hvem han opholdt sig til Vaaren. Kong Magnus drog om Vaaren til Norge, og opholdt sig der længe om Sommeren, men da Svend spurgte det, drog han strax tilbage til Danmark, og underlagde sig Landet. Da Kong Magnus spurgte det til Norge, drog han om Høsten til Danmark med sin Hær, og traf Kong Svend ved Helgenæs, hvor det kom til et meget stort Slag, hvis Udfald dog omsider blev, at Svend flyede op i Land med Tab af alle sine Skibe. Saa siger Arnor i Magnus's Drapa:

Kjæk ved Helgenæs et Slag du
Holdt, som mindes vil, mens Jorden
Er beboet, Ørnen sine
Blodbesprængte Fjædre rysted;
Alle deres Skibe vandt du
Vidtberømte Konning! Gods og
Endnu større Seier siden,
Saae sit Rige tabt da Jarlen.

Svend flyede da atter til Sverrig, og opholdt sig der den anden Vinter, men Kong Magnus drog da til Norge. Svends Svoger Harald Sigurdsøn kom denne Vaar til Sverrig østenfra Garderige. Harald var da gift med Ellisif, en Datter af Kong Jarisleif i Holmgaard; hendes Moder var Ingigerd, en Datter af Olaf Svenske, som var Svend Ulfsons Morbroder. Svend og Harald indgik Forbund, trak en Hær sammen, og droge derpaa til Danmark, hvor de fore frem med Hærskjold, og underlagde sig hele Landet. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han fra Norge med en Hær imod dem. Da drog Hellig Olafs og Harald Sigurdsøns Morbroder Hallkel fra Magnus's Hær til Harald Sigurdsøn, og fik Forlig bragt i Stand imellem Harald og Kong Magnus. Harald drog da til Norge, og modtog der Halvdelen af' Riget af sin Frænde Kong Magnus. Svend flyede da igjen til Sverrig, men drog atter tilbage til Danmark, saa snart Kongerne vare dragne nordpaa. Han var da i Danmark om Vinteren, men den følgende Sommer drog Kong Magnus og Harald til Danmark. Svend var den Gang i Skaane. Denne Høst døde Kong Magnus af Sygdom i Jylland, og hele Nordmændenes Hær fulgte hans Lig nord op til Norge. Svend blev da uhindret Konge i Danmark, og herskede længe derefter over dette Rige. Men Harald blev Konge i Norge, og der var længe Ufred imellem dem, og Kong Harald hærjede hver Sommer i Danmark, om hvilket der findes vidtløftige Beretninger i Kong Haralds Saga. Da Harald havde hersket i sexten Aar over Norge, holdt han og Kong Svend et stort Slag paa Kysten af Halland i Jøfnfjord udfør Nise; der seirede Kong Harald, og Kong Svend flyede. Tre Aar derefter gjorde Harald og Svend Forlig imellem sig og Fred imellem Landene. Aaret derefter igjen faldt Kong Harald i England. Kong Svend havde ogsaa Ufred med den svenske Kong Steinkel, som drog med sin Hær imod Kong Svend, men dog ikke bemægtigede sig noget af hans Land. Saa siger Thorleik Fagre:

De, som søgte at møde
Svend, tidt Farer udholdt,
Lidt kun vandt de trende
Konger, døied dog Møie;

Hele Jyders Land og
Danmark ubeskaaret
Dog beholdt den Frækne
Folkets hulde Konning.

Om Kong Svends Børn

23. Kong Svend Ulfson var gift med Gunhild, en Datter af Jarlen Svend Hakonsøn; deres søn hed Svend. Kong Svend havde desuden mange Børn udenom; han havde fjorten Sønner, som kom til moden Alder; den ældste hed Knud; han døde, medens Faderen endnu levede, paa en Reise til Rom; den anden Harald, den tredie Knud den Hellige, den fjerde Olaf, den femte Svend, den sjette Erik den Gode, den syvende Thorgils, den ottende Sigurd, den niende Benedikt, den tiende Bjørn, den ellefte Guttorm, den tolvte Eymund, den trettende Nikolaus, den fjortende Ulf, som blev kaldt Ubbe. Kong Svend havde tvende Døttre: Ingerid, som siden blev gift med den norske Konge Olaf Haraldsen Kyrre, og Ragnhild, som var gift med en søn af Askel Erlingsøn, ved Navn Svend, deres Søn var Knud paa Sole. Svend Ulfson var en berømt og vennesæl Konge, saa at ikke nogen af de danske Konger har været mere almindelig afholdt af Landsfolket; han var længe Konge over Danmark. Kong Svends søn Thorgils drog øster paa til Garderige, hvor han havde en anseelig mødrene Slægt. Der blev han opfødt, og tagen til Konge, og kom ikke siden til Danmark. Kong Svends søn Sigurd faldt i Vindland.

Om Kong Svend

24. Da Kong Svend havde hersket over Danmark i ni og tyve Aar efter Kong Magnus den Godes Død, var han østerovre i Jylland; han lod da lyse til Thinget, og der kom en stor Forsamling; og da Thinget var sat, talte Kong Svend saaledes: "Gud lønne og takke eder Danske for den Kjærlighed og Hørighed, som I saa længe have viist mig; jeg venter at jeg end kan gjøre Regning paa samme i en Sag, som jeg holder for at være af megen Vigtighed. Jeg har holdt de gamle Love mod eder Danske; men nu er der een Ting, hvori I ville holde for, at jeg gaaer udenfor Lovene, og det er ogsaa virkelig Tilfældet. Det er nemlig min Bøn til eder, at I ville tillade mig at udnævne min Eftermand i Regjeringen. Grunden til at jeg beder derom, er, at jeg har mange og vel begavede Sønner, og jeg vil heller skifte Riget og Kongedømmet imellem dem, end at de skulle siden holde Ufred indbyrdes, og der for den Sags Skyld skal blive Krig og Urolighed i Landet." Kongen talte ikke meget, men da han havde udtalt, gav Folket sit lydelige Bifald tilkjende, og formedelst den Vennesælhed og Yndest, hvori han stod hos hele Folket, tilstode alle ham hans Bøn, og det blev da ved Lov vedtaget og ved Vaabentag (5) stadfæstet, at Kong Svend skulde kaare den af sine Sønner, som han selv vilde, til Konge efter sig i Danmark. Derpaa tog Kong Svend igjen til Orde, og sagde saa: "Harald er, som I vide, den ældste af mine sønner i Antal af Aar, men Knud er den raskeste af Sind og den fuldkomneste i Legemsfærdigheder af alle mine Sønner; han er nu ogsaa prøvet i en Hærs Anførsel, han tykkes mig dueligst til Konge af mine Sønner, og ham vil jeg kaare til Konge efter mig." Dermed var Thinget sluttet.

Svends Død

25. Derpaa drog Svend tilbage i Landsbyen, hvor han forud havde været paa Gjæsteri; den hedder Suddatorp. Og da Kongen kom til sit Herberge, lod Han sin Seng rede, og lagde sig syg til Sengs, og denne Sygdom blev hans Død. Hans Lig blev ført til Ringsted, hvor han blev jordet. Kalf Maanesøn siger saaledes i et Kvad, som han gjorde om Knud den Hellige, Kong Svends Søn, at Kong Svends Lig blev i tretten Dage ført søndenfra Jylland nordpaa til Ringsted med megen Pragt og anseeligt Ligfølge. Kong Svend døde den ni og tyvende April, da han havde været Konge i Danmark i ni og tyve Aar, siden Kong Magnus døde, og to Aar forud i Ufred med Kong Magnus. Kong Svend døde ti Aar efter Haraldernes Fald i England. Da vare fyrretyve Aar forløbne fra Gamle Knuds Afgang. Kong Svend var en meget smuk Mand, han overgik ogsaa de fleste i Størrelse og Styrke; han var venlig og nedladende, meget gavmild, veltalende, myndig og retfærdig, taalmodig, meget tapper og vaabendjærv, skjønt han, som her forhen er omtalt, ikke var seiersæl i de Slag, han holdt. Stein Herdisesøn beretter saaledes i Nisser-Viserne, som han digtede om Kong Harald Sigurdsøn:

Saa vi bør den kjække
Krigers Færd berømme,
At vi ikke den anden
Gulduddeler forringer;
Aldrig hilstes to mere
Modige helte i Striden,
Usandt er det, hvis nogen
Andet om kongen siger.

Og fremdeles kvad han:

Sandt vi bør om den bolde
Høvdingers frænde tale,
Flugt ei Daners djærve
Drot da havde taget,
Hvis de Folk, som Hærskjold
Førte, havde ham hjulpet,
Syd for Havet sunge
Sværde mod hinanden.

Harald kaares til konge

26. Efter kong Svends død blev der strax stor Uenighed mellem hans Sønner, og hver af dem trak sine Venner til sig, og søgte deres Bistand. Asbjørn, som var Jarl over de danske Øer, havde giftet sin datter til Kong Svends Søn Harald, og var derfor særdeles ivrig for at faae Harald til Konge, og han fik mange andre høvdinge paa sin side. De gjorde Folket opmærksomt paa den gamle bestemmelse i Lovene, at den ældste Kongesøn skulde være Konge, og bekymrede sig ikke om, hvad Kong Svend havde talt derom, eller hvad de havde

lovet ham. Kong Svends Søn Knud havde forud været paa Krigstoge i Østervegen, og havde meget Mandskab og en fortrinlig Flaade. Kalf Maanesøn beretter i sit Kvad, at Knud skal have overvundet ti Konger, da han var paa Krigstoge i Østervegen. Begge Brødre Knud og Harald begave sig nu til Jylland, thi der skulde Kongen udvælges paa Viborg-Thing; der var en stor Forsamling. Men da Thinget var sat, og de Høvdinge, som kunde ventes, vare komne, talte den ene efter den anden, og det blev da klart, hvo der holdt med enhver af Kongesønnerne. Saaledes gik det hele den Dag ligetil Nat; og man var da ikke nærmere Udslaget end da man begyndte. Men den følgende Dag, da Folk vare komne paa Thinget, og nogle Mænd havde talt, da opstod en Mand i Bondehæren og tog til Orde, og talte saa: "Vi Jyder have længe haft Magt til at kaare Konge over Danmark, vi Danske have bestandig været saa heldige, at have haft gode Konger, og denne Konge, som vi nu sidst havde, besad alle de Egenskaber som pryder en Konge, det er nemlig Kraft og Myndighed til at værne om Landet, thi vort Land er meget udsat for Vikingers Overfald; vi behøve derfor en Konge, som forud er prøvet i Striden og i Hærens Anførsel, og i at styre Landet og holde over Lovene; han skal ogsaa have baade Forstand og Erfarenhed til at være Høvding; en Konge bør være veltalende og sagtmodig, men dog haard til at straffe efter Fortjeneste, gavmild paa Penge, thi han modtager af mange, og skal derfor ogsaa bortgive meget; det er ogsaa til Pryd for ham, at han er smuk og fager og anseelig i sin udmærkede Dragt; lad os derfor tage den til Konge, som ene besidder alle disse Egenskaber, som nu ere opregnede, thi en god Konge er os bedre og nyttigere end alle vore gamle Love. Knud ene besidder disse Egenskaber, som nu ere opregnede, ham ville vi tage til Konge; Kong Svend gav ogsaa sit folk saa gode raad, at det vil være alle bedst tjenligt, at rette sig efter Hans bestemmelse i saadanne Ting, som ere os saa høiligen magtpaaliggende" Da han havde udtalt, gav man lydelig sit Bifald tilkjende, og alle syntes at han havde talt vel. Asbjørn Jarl havde paa Thinget en god Ven, en mægtig Mand, ved Navn Eyvind Bifra, som dernæst stod op, og, saasnart det igjen blev roligt, tog han til Orde og talte: "En meget vanskelig Sag have vi her at forhandle, men dog byder Nødvendigheden os, at tage nogen til Konge over os; alle kunne tydelig see, at Knud besidder de fleste Egenskaber til at være Konge over Danmark, skjønt vore gamle Love byde anderledes, og ei ville vi tale imod ham; men hvis vi skulle overtræde Lovene, da er det dog tilbørligt, at alle Landets Befalingsmænd og Høvdinge give deres Samtykke dertil, og blive alle fuldkommen enige. Kongens Broder Bjørn, som er den ypperste og mægtigste af Rigets Mænd, er ikke tilstede her paa Thinget, men dette er ikke en Sag af liden Vanskelighed; det synes os derfor raadeligst, at lade alle de bedste og noget formaaende Mænd være her tilstede; lad os mødes her i Morgen, og tage os en Konge efter Lovene, skjønt det nu er rimeligst, at det maa blive Knud." Dermed blev Thinget opløst, og Knud drog til sine Skibe. I denne Nat havde Høvdingerne Møde og Raad; der vare Harald Svendsøn, og hans Svigerfader Asbjørn Jarl, Kongens Broder Bjørn, Eyvind Bifra og mange andre deres Venner, som vilde tage Harald til Konge. Da talte Eyvind Bifra og tog saaledes til Orde: "Vi holdt i Dag Thing med Knud, og det gik der, som jeg sagde eder forud, at Knud foretog sin Sag med Iver, men han havde Loven imod sig, og desuagtet fik han dog sin Sag saa vidt, at alle syntes godt om det. Dertil hjalp hans Veltalenhed, og den liflige Tale, som han havde lagt i Munden paa den Mand, som talte i vor Flok saaledes, at hele Almuen foer eenstemmig frem, og vilde have Knud til Konge. For

den Sags Skyld hævede jeg Thinget; og intet andet hjælper os, om vi ligefuldt ville drive paa, at Harald skal blive Konge, end at fuldgjøre det, saa at Knud ikke er nærværende. Vi ville nu faae nogle snue og snilde Mænd til at holde Thing med Knud, men andre skulle imidlertid, holde et lönthing, og paa samme udraabe Harald til Konge. Dette Raad fandt alles bifald, og man gjorde saa, Eyvind Bifra blev med en stor deel Bønder sendt hen, at holde Thing med, Knud. Da nu Thinget var sat kom Knud der. Han stod op, holdt en smuk og udførlig tale, og bad bønderne give sig Kongenavn, ligesom det forud var aftalt. Da svarede Eyvind Bifra, og bad Bønderne vente, indtil Jarlen eller andre Høvdinge, som kunde ventes did, kom til Thinget: "Det tykkes os hæderligst," sagde han, "at der ere saa mange af, de mægtigste Mænd tilstede som mueligt, men vi vente, at ingen vil tale herimod." Dernæst gav han Talen den Vending, at han opregnede Knuds Dyder, talte udførlig og smukt om, at han af alle Kong Svends Sønner var bedst skikket til Konge, hvorm han fandt mange sande Ord at sige. Han trak saaledes Tiden ud, og førend han havde sluttet Talen, kom der Folk til Thinget, som bragte den Tidende, at Harald Svendsøn var udraabt til Konge over hele Danmarks Rige. Da Knud hørte dette, stod Han strax op, og gik bort og til sine Skibe. Men da han kom om Bord, undredes alle, som saae ham, over hvorledes han saae ud, og nogle troede, at han var bleven syg, thi hans Ansigt var saa rødt som Blod. Han satte sig ned paa Høisædes-Kisten, og talte ikke et Ord, heller ikke torde nogen tiltale ham, og saaledes gik det en lang Tid om Dagen. Eyvind Bifra drog strax til Harald og til Asbjørn Jarl og de andre Høvdinge, som havde været enige i denne Beslutning. Han fortalte dem herom, og sagde derhos, at han holdt det for sikkert, at man kunde vente sig Ufred i Landet. De sagde, at det nu kom til at forblive ved, hvad skeet var, og at de maatte holde den Konge i Besiddelse af Landet, som de da havde udvalgt over sig. Eyvind sagde: "Da vil jeg raade til at byde Knud Forlig, thi han vil blive eder en haard Modstander, om han begynder Ufred." "Men," svarede Jarlen, "vi kjende Knuds Stolthed, at ikke vil han lade sig formilde ved Tilbud om Forlig." Hertil svarede Eyvind: "Knud er streng og stormodig, men ikke mindre forstandig og gudfrygtig, han vil indsee al den Skyld, han paadrager sig ved at stride imod sin Broder, og man kommer til at opofre alt, paa Kongeværdigheden allene nær, hvis det skal hjælpe." "Hvad vil du, at vi skulle byde ham?" spurgte da Jarlen. "I skulle byde ham Jarls Værdighed og derhos Sjælland, og tillige Ed af alle danske Høvdinge, at Knud skal være Konge, hvis han lever længere end hans Broder Harald, hvilke andre af Kong Svends Sønner der da end ere i Live." "Men," sagde Jarlen, "Knud vil vist under ingen Betingelse opgive at blive Konge." "Det kan man ikke vide" svarede Eyvind, „førend man forsøger det, jeg tilbyder mig, end at drage til Knud i dette Ærende, om I ønske det." Dette tilstode de alle. Eyvind drog da til Knud, og traf ham om Bord. Han gik for ham, og fremførte Ærendet. Knud svarede ikke strax, men tog dog omsider til Orde, og sagde saaledes: "Jeg vil vælge det, som vil synes eder mindre mandigt, at jeg vil modtage det Vilkaar, at opgive Kongenavnet, hellere end at slaaes med min Broder Harald om riget, og lad saa Gud skifte os imellem!" Derpaa modtog Eyvind dette Forlig af Knud, og kyste paa hans Haand, og fik hans Minde til at bringe Harald denne Afgjørelse. Forliget blev da indgaaet, og befæstet med Eder.

Kong Haralds død

27. Kong Harald Svendsøn antog da, som nu er berettet, Regjeringen over Danmark efter sin Fader. Knud Svendsøn var da Jarl over Sjælland, og deres Forlig og gode Forstaaelse vedligeholdtes, saa længe de levede. Men Kong Svends andre Sønner, som ikke havde noget Rige at raade over, vare ikke fornøiede med deres Lod, og der var stor Uro i Landet, som følgende Vers bevidner:

Vil en Vise vi digte,
Voxer i Danmark Ufred,
Ikke Svends sønner enes
Efter Faderens Afgang;
Harald skal med megen
Møie Riget forsvare
Imod elleve Brødre,
Vel maa han da kæmpe.

Kong Harald var en stille og tilbageholden Mand, sagtfærdig og uanseelig; han var taus og talte ikke offentlig, hvorfor andre for det meste maatte føre Ordet for ham paa Thingene; han var ikke meget skikket til at afgjøre noget af Vigtighed; han var ikke nogen Kriger, men fredelig og sagtmodig imod Folket og viste kun liden Myndighed, saa at enhver gjorde i Landet næsten hvad han vilde. De Danske kaldte ham derfor Harald Hein (6). Da han havde været Konge i fire Aar, døde han af Sygdom.

Knud bliver Konge

28. Efter Kong Haralds Død holdt de Danske Viborg-Thing. Paa dette Thing skulde de Danske altid udvælge sig deres Konge efter alle Indbyggernes fælles Beslutning over hele Danmarks Rige. Da blev Knud udvalgt til Konge. Han blev snart en myndig og bydende Høvding, og sagde paa et Thing, som han holdt: "I Danske lønnede min Broder Harald for den Eftergivenhed og Mildhed, som han viste imod eder, med at I kaldte ham Harald Hein, og gav ham det Navn, for at spotte ham; men nu skal jeg lønne eder for det, at I saa ilde gjengjeldte ham hans Godhed, thi jeg skal nu være eder en Kampesteen, som er haard tilfulde." Kong Knud red igjennem Landet, og da han kom til Halland, holdt han der Thing, og talte selv paa Thinget; han bad da Bønderne tilstaae ham Rideheste til Reisen igjennem Landet, thi han var kommen did til Søs. En Bonde, som var den mest veltalende der, stod op og talte; han sagde, at Bønderne ikke vilde taale strængere Paalæg af Kongen, end de gamle Love bøde; og da han sluttede sin Tale, gave Bønderne lydelig deres Bifald tilkjende, og sagde at de ikke i nogen Henseende vilde lade sig plage mere, end de gamle Love bøde. Men da dette Knud standsede, sagde Kongen: "I have gjort vel, Bønder! at I sige, at jeg skal faae af eder, hvad Lovene byde, men ikke videre; jeg veed ogsaa, at I ville tilstaae mig det, som Lovene byde; jeg vil derfor lyse min Eiendom i Fred for eder;" og dette tilstode de ham alle. Da sagde Kongen: "Da vil jeg forbyde eder Hallandsfarer at benytte de store Skove, som jeg eier, og som ligge her nær ved eder, og at lade baade eders Svin og eders andre Smaakreaturer græsse der." Bønderne studsede ved dette, og havde intet Svar derpaa, og saae at det nyttede dem ikke at ville sætte deres Fordring igjennem, thi Kongens Skove strække sig

igjennem hele Halland, men de havde en stor Mængde Svin, som gik i Bøgeskovene og i Egeskovene. Bønderne toge da den Beslutning at tilstaae Kongen alt, hvad han forlangte. De sluttede da en fast aftale derom imellem sig, thi Bønderne kunde ikke være tjente med det andet Vilkaar. I det samme blev den Bonde dræbt, som havde talt mest imod Kongen. Kongen drog dernæst til Skaane, og holdt der et stort Thing med Bønderne. Bønderne syntes, at han var altfor paastaaende i sine Fordringer, og raadte derfor alle eenstemmigt imod, og nægtede det, som Kongen forlangte. Men da det igen blev roligt, tog Kongen til Orde: "I Skaaninger ere forstandige Mænd; jeg slutter mig af eders Fremgangsmaade til, at I have spurgt, hvorledes det er gaaet af imellem mig og Hallandsfarerne; I have da udfundet et klogere Raad end de, at nægte det, som jeg vil kræve af Eder, thi her kan jeg nu ikke saggive nogen enkelt for Svarene; men jeg vil bede eder lige som før Hallandsfarerne, at I ville lade mig, uhindret af eder, raade over min Eiendom;" og dette tilstode de alle. Da sagde Kongen: "Det maae nu alle Folk Her i Danmark vide, hvad der her er Kongens Eiendom eller Bøndernes Eiendom, at Kongen eier her i Landet alle øde Steder; tilstaae I det?" Alle tilstode, at det var saa. Kongen forklarede øde Steder om Søen og andre Ubygder. Derpaa sagde han: "Da paastaaer jeg min Eiendomsret over Øresund, og jeg vil da forbyde eder alt Fiskeri, som I forhen have haft der, om I ikke ville gjøre noget for mine Ord, og understøtte mig med hvad jeg trænger til." Men da Kongen havde sagt dette, da indsaae alle, at dette ikke vilde være dem tjenligt, at Bønderne skulde miste alt Sildefiskeriet i Øresund. Det blev da besluttet, at lade Kongen ene raade, og de tilstode alle det, som han forlangte. Dermed endtes Thinget.

Om Kong Knud

29. Kong Knud var en særdeles Mægtig og stræng Mand, og straffede meget Usæder. Medens Harald Hein var Konge over Danmark, bleve usæder kun lidet straffede, hvad enten det var indenlandske Folk, som gjorde sig skyldige deri, eller Vikinger, som da hærjede Danmark, baade Kurer og andre Østerlændinger; men da Knud var bleven Konge, forsvarede han Landet med megen Djærvhed, og forjog alle Hedningerne fra Danmark, ligesom ogsaa fra Søen, saa at ingen torde plyndre paa Danmarks Kyster formedelst Kong Knuds Strænghed og tapre Forsvar. Han lod hver den dræbe, som blev overbeviist om Tyveri, ligesom ogsaa alle Manddrabere og Røvere, hvad enten de vare Udlændinger eller Indenlandske. Den, som lemlæstede nogen paa Haand eller Fod, eller tilføjede ham andre Mishandlinger, maatte bøde derfor med den samme Straf paa sit eget Legeme. Saa stor en Frygt var der for hans Strænghed og Revselsler, at ingen torde stjæle i hans Rige. Saa bestemte Kong Knud, angaaende den Mand, som gik fra sin Bopæl, uden at sætte Laas for den, eller som havde en Hest, som ikke var fjædret, og den blev bortstjaalen, og hvad han ellers mistede, saa at det blev stjaalet fra ham, da skulde han gaae til Kongen, og faae sin Eiendom der, Men Kongen vilde lade den straffe, som havde stjaalet. Han lod den Rige og den Fattige undergaae lige Dom, men dette blev ham meget ilde optaget af saadanne, som ifølge Kongens Dom mistede deres anseete Frænder, skjønt de vare domfældte paa gyldige Grunde.

Knuds Giftermaal

30. Kong Knud satte sin Broder Erik til Jarl over Sjælland, og gav ham det Rige, som han selv forud havde haft. Der var god Venskabs Forstaaelse imellem dem, saa længe de levede. Hans Broder Benedikt var bestandig ved Hoffet hos ham, han var en Mand, stor af Væxt og stærkere end enhver anden. Olaf Svendsøn var af lige Alder med Kong Knud; han var en lille Mand og meget styg af Udseende, vel talende, og en stor Krieger. Kong Knud var gift med Edla, en Datter af Hertug Baldevin af Flæmingeland (7), og havde med hende en Søn, som hed Karl.

Om Kong Knud og en Præst

31. Det hændte sig en Gang, da Kong Knud drog paa Gjæsteri med sin Huustrop, at han kom til et anseeligt Gilde, og paa Gildets første Aften saa Kongen der en Kone, saa smuk at han syntes neppe nogensinde at have seet hendes Lige i Skjønhed. Hun var gift med en anseet Præst. Kongen fattede Kjærlighed til hende; han kaldte derfor sin Huusfoged til sig, og sagde at han skulde mage det saa, at denne Kone var i Sengen hos Kongen om Natten. Intet Menneske torde tale imod Kongens Villie, og endnu mindre gjøre imod den; og det skete da, som Kongen bød. Da Kongen om Aftenen kom til Sengen, var denne Kone der forud, og da Kongen var afklædt, steg han op i Sengen, og da man havde opvartet ham som sædvanlig, gik man bort; men Kongen lagde sig ned, og vendte sig med Blidhed til hende. Hun sagde til ham: "Gud beskyrme eder nu og stedse fremdeles; handl nu saa vel, som det anstaaer eders Værdighed, tilføj mig ingen Beskæmmelse og paadrag eder selv ingen Skyld; saa vel og saa skjønt som I sædeliggør eders Folk i dette land, saa sømmer det dog eder at vise den skjønneste Sædelighed, thi I er den Øverste af alle her i Landet. Nu vil jeg bede for eder, naar I kommer for den Konning, som er almægtig, at han vil høre eders Bøn, som I nu høre min." Kongen svarede: "Tilstaae vil jeg dig din Bøn, da jeg indseer, at det er bedre, og du beder dette med saa megen Inderlighed, og det anstaaer sig bedst at lade det være som du vil; men skjønt det for Øieblikket koster Overvindelse, ikke at handle efter sin Villie, saa er dette dog for intet at regne imod den store Trængsel, som vor Herre Jesus Chrisus har udstaaet for vor Skyld" Derpaa stod Kongen op, og gik bort, og fik sig en anden Seng om Natten. Om Morgenen lod Kongen Præsten, som var gift med denne Kone, kalde, og sagde til ham: "Du har en god Kone, Præst! behandl hende vel, thi jeg troer, at der vil findes faa saa brave og raske Kvinder." Kongen tog da af sin Haand en Fingerring, som baade var stor og god, og sagde: "Denne Guldring skal du modtage i Vennegave af mig, Præst! og derhos mit Venskab, og hvis nogen tilføier dig Forurettelse, kom da til mig, og jeg skal skaffe dig Fyldestgjørelse derfor." Præsten takkede Kongen med mange skjønne Ord for Gaven og Tilsagnet om hans Venskab. Kongen bad ham ikke at takke saa meget, "thi jeg vilde," sagde han, "i Førstningen træde i Uvenskab med dig, men nu beder jeg dig om Tilgivelse derfor." Præsten sagde, at han gjerne vilde tilgive ham det. Siden drog Kongen derfra til et andet Gilde.

Om Danmarks Inddeling

32. Danmark er et stort Rige, og ligger meget adspredt. Det største Landskab af Riget hedder Jylland, det ligger mod Sønden langs med Havet; der er den sydligste bispestol i Danmark i

Hedeby, og i dette Bispedømme er halv fjerde hundrede Kirker, og et hundrede og tredive Skibe for Kongen til Udbud. Den anden Bispestol er i Jylland i Ribe, dette Bispedømme have tre hundrede og fire og tyve Kirker, og maa udrede hundrede og tyve Skibe for Kongen. Den tredje Bispestol er i Jylland i Aarhus, i dette Bispedømme ere to hundrede og ti Kirker, og halvfemsindstyve Skibe for Kongen. Den fjerde Bispestol er i Jylland i Viborg, i dette Bispedømme ere to hundrede og halvtredsindstyve Kirker, og hundrede Skibe for Kongen. Limfjorden benævnes en stor Fjord i Jylland, som gaaer fra Norden imod Sønden (8). Nordenfor Limfjorden er en smal Eid eller Landtange vesterpaa til Havet, som har faaet Navnet Haraldseid, af det at Kong Harald Sigurdsøn lod sine Skibe trække over, da han undflyede for Kong Svend. Vesten for Limfjorden ligger det Landskab, som kaldes Vendelskage, og strækker sig imod Nord; der er den femte Bispestol i Danmark i den Stad, som hedder Hjørring. I dette Bispedømme ere hundrede og tresindstyve Kirker, og halvtredsindstyve Skibe for Kongen til Udbud. Jyllands Side kaldes Kyststrækningen lige vestenfra Vendelskage og sønder ned til Ribe. Mellem Jylland og Fyen gaaer Middelfartsund. I Fyen er den sjette Bispestol i Danmark i Odense; i dette Bispedømme ere tre hundrede Kirker, og udredes hundrede Skibe for Kongen. Mellem Fyen og Sjælland gaaer Bæltesund. I Sjælland er den syvende Bispestol i Danmark i Roeskilde; i Sjællands Bispedømme ere fire hundrede og elleve Kirker og hundrede og tyve Skibe for Kongen. Nordenfor Sjælland er Øresund, og nordenfor Øresund ligger Skaane og Halland. I Skaane er en Erkebispestol i Lund; det er ottende Bispestol i Danmark; i dette Bispedømme ere halvfjerde hundrede og tre Kirker, og halvandet hundrede Skibe for Kongen; det er den største Bispestol i Danmark. Mellem disse Lande Jylland og Skaane ligge mange store Ølande, som ikke ere forhen nævnte. Samsø ligger under Aarhuus Biskop, Læsø under Viborg Biskop, de ligge vestenfor Fyen. Alsø hører under Hedeby: Laaland, Ærø, Thorslund (9), Alsø, Langeland, disse fem Øer ligge under Biskoppen i Fyen. Møen og Falster ligge under Biskoppen i Sjælland. Borgunderholm eller Bornholm ligger ude i Havet østenfor Skaane; det er et stort Rige, og ligger under Biskoppen i Skaane; der ere tolv Kongsgaarde og fjorten Kirker. Disse Lande, som nu ere nævnte, ligge under den danske Konge, og ere baade store og folkerige. Disse lande udgjorde i Fortiden mange Kongeriger.

Blod-Egils Ophav

33. Der var en mægtig Mand, ved navn Ragnar, han var en dansk Mand, og havde sin Slægt i Sønder-Jylland; han boede paa Ragnarstad, som er beliggende i Ribe Bispedømme; der er ogsaa en Sø, som kaldes Ragnarsø. Ragnar havde været en kjær Ven af Kong Svend, og bestandig tjent ham, saa længe Kongen var i Live. Ragnar havde en Søn, som hed Egil, og var udmærket i Legemsfærdigheder, en meget stor og stærk Mand, fortrinlig øvet i Vaaben og en særdeles stor Kriger.

Om Egil

34. I Danmark tildrog sig den begivenhed at der døde en mægtig Mand paa Bornholm, som hed Aage; han havde der bestyret tolv Kongsgaarde, som, Kongen eier paa Bornholm ; nu var

det Embede ledigt og ubesat, og der bleve da sendte Mænd til Kong Knud, som berettede ham denne Tidende, og bade ham at sørge for Eiendommen og sætte en anden derover. Til samme tid kom Egil Ragnarsøn til Kong Knud, og tilbød sig at ville blive hans Mand, og tjene ham med Troskab; "Samme Bestilling have ogsaa mine Frænder før mig haft," sagde han, "som det er eder bekjendt." "Du er en stor Mand, Egil!" svarede Kongen, "og meget anseelig, og ei vil du fattes Heltemod, men ikke seer du ud til i alle Henseender at have Lykken med dig; men eftersom du er en meget driftig Mand, som vi vide, da vil jeg give dig Eiendommen paa Bornholm til Bestyrelse; du skal ogsaa være skyldig til Udrustninger og til at udrede al kongelig Rettighed; og dog ville vi fratage tre af de Gaarde, som vi eie der, men du skal bestyre de øvrige." Egil tog imod dette Vilkaar, og antog Bestyrelsen af Eiendommen; han blev snart mægtig og rig paa Folk, saa han havde en stor Trop hos sig; han var gavmild paa Penge, levede som en stor Mand, var bestandig paa Krigstog om Somrene, og forhvervede sig meget Gods, som han anvendte til sine Folks Underholdning om Vinteren. Han var vennsæl af sine Mænd, og værgede Riget med Haardførhed. Han tilsatte meget af sit Gods ved de Bekostninger, som han havde, thi han havde kun smaae Indtægter i Forhold til dem, som hans Formænd havde haft, men han anvendte langt større Bekostning. Dette tyktes Kong Knud ikke vel om, og han bad Egil at indskrænke Antallet paa sine Folk, og tilføiede, at han havde forbudt Krigførelse indenlands.

Egil drak Blod

35. Det hændte sig en Sommer, at Egil drog bort fra Landet med atten Skibe, og han kom til Vindland, og hærjede der. Venderne samlede sig imod Egil, og da de mødtes, kom det til et stort Slag, og der faldt mange paa begge Sider. Egil stred med megen Tapperhed; de sloges til Søes, og Vendernes Høvding var paa det Skib, der laae nærmest mod Egils; og da Striden var paa det hidsigste, og man ikke syntes at kunne skjelne, hvo der vilde bukke under, sprang Egil fra sit Skib op paa den vendiske Snekke, hug til Høvdingen og gav ham Banesaar, og strax sprang Egil igjen baglænds tilbage paa sit eget Skib, og Venderne toge da Flugten. Egil fik saaledes en herlig Seier og betydeligt Bytte. Han var saa træt, at han næsten faldt i Besvimelse, og da han satte sig op i sit Skib, bad han, at man skulde give ham noget at drikke. Drengen svarede: "Her har i Dag været saadan en Støi paa Skibet, at alle Tønderne ere sønderbrudte, og al Drikken er løben ned i Kjølen paa Skibet." "Ligefuldt kan jeg vel drikke den," svarede Egil. "Nei du kan ikke, Herre!" sagde Drengen, "thi den største Deel deraf er Menneskeblod." Egil stod da op, og tog Hjelmten af sit Hoved, og sænkede den ned i Kjølen, og drak tre store Slurke. Derefter drog Egil, efter at have vundet en herlig Seier, igjen hjem til Bornholm. Han fattedes nu ikke Midler om Vinteren til at underholde sit Mandskab. Dette spurgtes vidt omkring, og kom for Kong Knud, og mange berømte meget Egils Manddoms Gjerninger og den Seier, som han havde vundet. Kongen blev taus, da man fortalte ham om Egils Drik. Af denne Begivenhed fik Egil siden Navnet Blod-Egil.

Om Egil

36. Da Egil havde været en kort Tid hjemme, drog han til Kong Knud, hos hvem han fandt en hæderlig Modtagelse. Kongen spurgte Egil om hans Færd, og han fortalte derom, thi han snakkede gjerne om dette Krigstog, som han havde været paa om Sommeren. Derpaa kaldte Kongen ham til sig i Eenrum, og spurgte ham da, om det var sandt, at han havde drukket Menneskeblod. Egil sagde, at det var ikke ganske uden Grund, men at det ikke havde været forudbetænkt. "Hvi gik det da saa ilde?" sagde Kongen. Egil svarede: "Der kom en saa stor Tørst og Mødighed over mig, at jeg syntes neppe at kunne holde den ud, og der var ingen anden Drik for Haanden. Kongen sagde: "Denne Sag er bleven meget ubehagelig, og det er et stort Brud imod Kristendommen", og Ordet gaar, at vi pleie at straffe mindre Forseelser; men eftersom vi I øvrigt er vel tilfreds med din tjeneste, saaledes som den har været, da ville vi ikke dennesinde fælde saa stræng en Dom, som mange ville formode; jeg vil give dig det Raad, at du ydmyger dig for Gud, og bekjender saasnart som mueligt din Synd for Præsterne, og lader dig skrifte; men med hensyn til Forseelsen imod os, da vil vi tilgive dig det; men ikke synes mig dette, at du har drukket Menneskeblod, at være mindre, end om du havde spist kogt Menneskekjød." Egil lovede Kongen, at han skulde gjøre efter hans Bud, og, førend han drog bort, bød han Kongen hjem til sig til Gilde: "Jeg venter, Herre!" sagde han, "at det vil føre Lykken over mig, at du besøger min Bolig." Kongen lovede ham at komme ud paa Vinteren. Egil drog derpaa hjem, og opholdt sig hjemme paa Bornholm om Vinteren.

Om Kongen og Egil

37. Kong Knud begav sig om Vaaren paa Reisen til Bornholm. Egil havde der anrettet et prægtigt Gilde. Kongen kom med betydeligt Mandskab. Der var en stor Stue, som om det var en Kongehal; den var ganske beklædt med Skjolde. Kongen var der i tre Dage ved Gildet, og var meget munter. Egil gav Kongen anseelige Foræringer ved hans Bortreise. Kongen sagde da til Egil: "Hvorledes forholder det sig nu, Egil! har du opfyldt dit, som jeg mindede dig om forrige Gang, at du har bekjendt din Forseelse for Præsterne og forsonet dig med Gud?" "Nei jeg har ikke, Herre!" sagde han, "det har jeg glemt." Kongen bad ham ikke at tøve længer dermed. Egil sagde at det skulde skee, og de skiltes nu med Venskab. Egil drog paa Krigstog om Sommeren, og forhvervede sig megen Rigdom, og kom hjem om Høsten, og drog nu ikke til Kongen.

Om Egil

38. Da Kong Knud spurgte dette, at Egil atter havde været paa Krigstog om Sommeren, tog Kongen det meget ilde op, thi han havde forbudt sine Mænd at øve Ran og Uroligheder. Kongen sendte Egil Bud, at han skulde komme til ham. Egil drog da til Kong Knud, og Kongen tog vel imod ham. Han og Egil talte nu sammen; Kongen spurgte Egil, om han havde hærjet om Sommeren. Egil tilstod det. "Det er et slet Forehavende af dig," svarede Kongen, "at du gjør dig til Viking, paa Hedningernes Viis, det vil jeg forbyde dig. Man har ogsaa sagt mig, at du har saa stor en Trop om dig som en Konge, og fører dig i alt op, som Konger pleie, og forøder derved næsten alle dine Penge, og tager da, naar du selv fattes, til andres; der komme mange til os, som besvære sig derover. Jeg vil," vedblev Kongen, "at du skal formindske din

Trop, og ikke give dig Udseende af mere, end din Slægt er til; jeg vil, at du skal holde Maade i alt, hvis du vil tjene mig; men hvorledes gaaer det nu, Egil!" spurgte Kongen, "i Henseende til det, hvorom jeg nogle Gange har mindet dig, som du maa vedkjendes, har du nu gjort Bod derfor?" Egil svarede da meget vredt: "Det venter jeg, Herre!" sagde han, "skjønt I minder mig ofte om denne Sag, at jeg kommer dog til, selv at sørge mest for det, som vedkommer mig." Da svarede Kongen: "Nu venter jeg, at det vil gaae i Opfyldelse, hvad jeg sagde dig den første Gang vi kom sammen, at du ikke i alle Henseender vilde have Lykken med dig, og da du nu saa meget forsømmer dit eget Velfærd, saa vil jeg paa ingen Maade have dig længer i min Tjeneste, og du skal ikke passe min Eiendom herefter." Egil svarede: "I maa raade for, Herre! om I vil lade mig passe eders Gaarde eller ikke, men det vil tykkes eder underligt," føjede han til, "om jeg fører ikke mindre Pragt, skjønt jeg kun har Mine egne Eiendomme; jeg skal vist ikke nøde eder min Tjeneste paa." Hertil svarede Kongen: "Ei tør du, Egil! at føre saa store Ord," sagde han, "bøiet har jeg Nakken paa federe Kroppe, end du er; jeg tænker, at det vil gaae dig værre end mig ved at vort Venskab brydes. Nu er det min Anelse," tilføjede Kongen, "at der vil hændes dig noget, som er endnu værre end de Ting, som hidtil ere blevne bekjendte om din Adfærd." Derefter skiltes Kongen og Egil uden Venskab. Kongen satte da en anden Mand over Eiendommen paa Bornholm. Egil forringede ikke sit Folkehold, snarere slog han i alt mere stort paa, og havde nogle flere Mænd. Han opholdt sig nu hjemme paa sin Gaard.

Et Skib bliver borte

39. I den Tid herskede Olaf Haraldsøn Kyrre over Norge. Han var gift med Ingerid, en Datter af Kong Svend, og Søster til Kong Knud. Imellem disse Svogre var der kjært Venskab. Det skete en Sommer, at et stort Skib med en kostbar Ladning, som tilhørte nogle Kjøbmænd, seilede fra Norge ned til Danmark og øster igjennem Øresund og dernæst øster paa til Bornholm. Siden blev dette Skib borte, saa at intet spurgtes til det, og intet fandtes af Skibet, og der vare mange Formodninger om, hvor det var blevet af. Den norske Konge sendte Bud til sin Svoger, den danske Konge, at han skulde lade søge efter dette Skib, hvor det kunde være blevet af; og det lovede han.

Egils Død

40. Kong Knud foer engang med nogle Skibe til Bornholm. Paa denne Reise fulgte ham hans Broder Benedikt og tvende Brødre, af hvilke den ene hed Svend, den anden Astraad, de vare danske Mænd, mægtige og af stor Slægt, og bleve kaldte efter deres Moder Thorgunnas Sønner. Deres Moder Thorgunna var en Datter af Vagn Agesøn; disse Brødre stode sig vel hos Kong Knud. Kong Knud seilede nu til Bornholm med sin Flaade, og det var hans fornemste Ærende derover, at gjøre Forsøg paa at faae nogen Oplysning om det norske Skib, som var blevet borte, thi Kong Knud var meget bekymret derover, og vilde gjerne vide, hvor det var blevet af. Da de nu vare komne nær Bornholm, seilede de forbi nogle Øer. Kongen bød, at man skulde lægge dertil, og saa blev gjort. Derpaa gik de i Land. Kong Knud gik langs Strandbredden, paa hvilken der laae mange store Stene. Kongen betragtede Stenene, og saae at de vare ganske røde. Kongen spurgte da sine Mænd, hvorledes det kunde være. De

svarede: "I maa bedst kunne skjønne det, Herre!" Da sagde Kongen: "Det skulde jeg troe, at her maa en Tid have været en meget stor Brand; kan hændes at det nu viser sig, hvad jeg længe har haft Anelse om, og som angaaer mig og Egil; det er nu ikke at fordølge," sagde Kongen, "at jeg troer, at dette er skeet ved Menneskeværk, men snart vil det vise sig; nu ville vi ikke opholde os her længer dennesinde." Kongen drog nu videre, og tog Herberge kort fra Blod-Egils Gaard. Egil havde en stor Mængde Folk om sig, og man undredes meget over, at han holdt saa betydeligt Mandskab, da man ikke mærkede at han havde tilstrækkelige Indtægter dertil, thi Egil havde da ophørt med at drage paa Krigstoge. Folk talte meget for Kongen om Egils og hans Mænds Forhold og Sæder, og man kunde mærke paa Kongen, at han syntes lidt derom. Samme Aften lod Kong Knud skikke Folk til Egil under Anførsel af Benedikt og Brødrene Svend og Astraad, de vare i alt hundrede Mand. De droge, indtil de om Natten kom til Egils Gaard. Egil og hans Folk pleiede at sidde og drikke til Midnat; og da Benedikt med sine Folk kom til Gaarden, gik de til Drikkestuen; Egil og hans mænd sade den Gang endnu og drak. Benedikt lod da slaae en Kreds om Stuen; Men da Egil og hans Mænd bleve vaer, at der var Ufred for Haanden, grebe de til deres Vaaben og agtede at forsvare sig. Benedikt sagde, at det vilde være det bedste Vilkaar for dem, at overgive sig, og da Egil mærkede, at de havde en heel Hær, gik han ud og overgav sig til dem. Han blev da tagen fangen, og Benedikt drog med ham til Kongen; men Brødrene Svend og Astraad bleve tilbage med deres Mænd, og skulde passe paa, at ingen af Egils Folk undkom. Da Egil nu kom til Kongen, sagde denne til ham: "Der er nu forløben en lang Tid fra vor forrige Sammenkomst, Egil! nu ønsker jeg, at denne bliver den sidste." Egil svarede: "Det maa nu staae i eders Magt, Herre! men det venter jeg," vedblev han, "at ingen vil holde dig for en bedre Høvding, eller større Konge, om du end lader uskyldige Folk dræbe." Hertil svarede Kong Knud meget sagtmodig,: "Jeg kommer nu til, Egil! at bære Ansvar for Mine Gjerninger; hvis jeg dræber uskyldige Mænd, da kommer jeg til at svare for Gud derfor; men dog er det nu, Egil! kommet saa vidt med dig, at det ikke længer nytter dig at vise Stridighed og Trods; vi have nu taget dig saaledes til Fange, og nu kommer du til at sige reent ud, hvad der er skeet, om det end ikke, som det aner mig, er smukke Ting; vi ville nu Med Iver søge at komme efter Sandheden; du skal nu bekjende os om det Skibsmandskab, som vi troe at du og dine Mænd have myrdet, og bemægtiget dig deres Gods; dette har nu alt for længe været holdt skjult; vi have ogsaa været paa det Sted," tilføiede Kongen, "hvor vi troe at denne Misgjerning er udøvet." Egil saa da, at der var ikke andet for end at bekjende, ligesom det var og havde gaaet; thi han Vidste, at der var saa mange af hans Mænd medvidende deri, at nogle af dem neppe vilde holde sig tause, naar man trængte haardt ind paa dem. Egil svarede da: "Den Gang dette Skib, hvorom I nu spørge, laae under den samme Ø, hvor I nu have været, da udspeidede vi deres Færd. Der ere Lavvande udenfor, men det vidste Nordmændene ikke, thi de vare ikke bekjendte der, og Vandet faldt om Natten ved Ebben bort fra deres Skib. Da droge vi til i Dagningen," vedblev Egil, "og vi taltes da kun lidet ved; vi toge alle Folkene, som vare paa Skibet, og bandt dem, og røvede alt Godset; derpaa trak vi Skibet op paa Stenene og stak Ild i det, og brændte det altsammen op, baade Skib og Folk, saa at der ikke kunde sees noget Mærke deraf, uden det allene, at Stenene bleve røde." Da Egil havde bekjendt dette, sagde Kong Knud: "Det er da, som jeg anede, at du er en Misdæder, som har gjort dig fortjent til Døden; seer nu, gode

Høvdingen" vedblev han, "hvorledes vi skulle straffe saadant Nidings værk." Der vare mange af Egils Frænder tilstede, som vare meget anseete Mænd, og de tilbøde at ville give Bøder for Egil; men Kongen svarede: "Ei skal det spørges, at jeg saaledes forhaaner min Gud, at jeg for Gunst eller Gave skulde dømmes saa uretfærdig. Fortjener det ikke Dødsstraf, om han kun havde myrdet eet eneste Menneske, og nu har han myrdet mange, og siden levet af det stjaalne Gods." Det var nu baade saa, at det syntes ondt at modsige, og heller ikke torde nogen tale imod Kongen, saa Udfaldet blev, at man ledte Egil til Skoven, reiste en Galge, og hængte ham der op. Derefter drog Kongen til den Gaard, som Egil havde eiet, og lod der Egils Mænd straffe, nogle lod han dræbe, andre lod han lemlæste, og andre fordrev han bort fra Landet, men ingen af dem, som havde haft nogen Deel i dette Anslag, lod han ustraffet, og han ødelagde saaledes denne Røverbande. Denne Daad skaffede Kongen mange Uvenner, thi Egil havde baade mange og store Frænder. Derefter begyndte Høvdingerne at blive uenige med Kongen, og at sætte sig meget imod ham, og ligesaa gjorde dernæst ogsaa Almuen; da de syntes, at han var for stræng og straffede for haardt, men de vare forud vante til Selvraadighed.

Om Kong Olaf og Kong Knud

41. Kong Knud af Danmark og Kong Olaf af Norge aftalte en Sommer et Møde imellem sig. De mødtes i Elven (10), og toge med Glæde imod hinanden, og talte nu sammen. Paa et Møde talte Kong Knud saaledes til den norske Konge Olaf: „Jeg har tænkt paa, Svoger Olaf!" sagde han, "hvis det ikke synes eder et uklogt Foretagende, at gjøre en Leding ud af Landet, og mindes det Rige, som vi Frænder tykkes at have meget Krav paa, det er nemlig Riget i England; der have vore Frænder haft megen Magt, som det er eder bekjendt, hvorlunde Knud den Mægtige, vor Frænde, bemægtigede sig hele England, og herskede over dette Rige ligetil sin Dødsdag, og hans Sønner efter ham. Nu ville vi, min Svoger Olaf! søge dertil om eders Hjælp, og vi ville gjøre eder det Forslag, at I skal være Anfører paa dette Tog, eftersom I har en stor Sag at hævne paa Englands Beboere, og da ville vi yde eder Bistand af vort Rige; eller ogsaa jeg vil blive Anfører paa Toget paa begges Vegne, skjønt jeg er mindre skikket dertil, og faae Bistand og Hjælpetropper dertil af eder" Hertil svarede Kong Olaf: "Denne Sag, som I nu har talt en Tid om for mig, Kong Knud! synes os meget klogt anlagt; man har store Prøver paa, at I Frænder have haft lykken med eder, og der vundet stor Berømmelse; det ganske modsatte er Tilfældet med vore Frænder, thi vi have der lidt saa stort et Tab, at vi aldrig faae det oprettet. Nu maae vi betænke og kunne skjønne det, at da min Fader Kong Harald drog bort fra Landet, da sagde Folk, at aldrig havde en taprere Hær været udrustet fra Norge til noget Tog; da vare alle Ting, som anvendtes dertil, bedre, end det nu er mueligt at tilveiebringe dem i Landet; nu kan man ikke faae saadanne Mænd, som han havde med sig, og det kan man endnu meget mere sige om Høvdingen, naar man sætter mig i Sammenligning med Kong Harald, som da var Anfører for Toget. Og da nu hint Tog gik saa uheldig af, saa vove vi ikke saa meget at friste Lykken, at vi ville troe at kunne bemægtige os Riget i England. Men eftersom I, Kong Knud! ved dette søger ikke mindre, hvad der er mig fornødent, end hvad I selv ønsker, da vil jeg give eder til dette Tog tresindstyve store Skibe, og udvælge til sammes Besætning alle de tapreste Mænd af mine Huustropper, og i ingen

Henseende skulle Skibe og Folk med mindre Omhu udrustes, end om jeg selv var Anfører." Kong Knud svarede: "Dette er kongelig talt og budet, som man kunde vente, og dette Vilkaar ville vi modtage, og raade saa Gud for Udfaldet!" De talte meget om Forholdet mellem Norge og Danmark, og hele deres Samtale førtes med Venskab. Beslutningen blev altsaa, at Kong Knud vilde gjøre et Tog til England, og der vare forskjellige Meninger om, hvad Udfald dette Tog vilde faae. Derefter skiltes Kongerne med Venskab, og gave hinanden Foræringer; Olaf drog op til Norge, men Kong Knud ned til Danmark.

Om Kong Knud

42. Kong Knud lod gaae Udbud over hele sit Rige, og bestemte, hvor mange Folk og Skibe, der skulde udredes af hvert Herred, og bød, at det skulde være en almindelig Leding med Mandskab og Skibe. Der var da stor Udrustning i Danmark om Vinteren. Erik Jarl beredte sig til dette Tog med Kong Knud, og ligesaa gjorde andre Stormænd. Tidlig om Vaaren lod Kong Knud Hæren samle, og Hele Flaaden stævne sammen til Limfjorden. Til samme Tid kom Nordmændenes Flaade, som Kong Olaf havde lovet Kong Knud; den var besat med stridbare Folk, som i alt vare vel udrustede. Den danske Hær blev nu trukken sammen, og den udgjorde en utallig Mængde. Kong Knud var da endnu ikke kommen, men dog sendte han Bud til dem, og lod Ledingsfolket vente efter ham, og sagde at de ikke skulde behøve at vente længe. Saaledes Forløb syv Dage, og da Kongen endnu ikke kom, bleve de Danske ilde tilfredse med hans Udeblivelse. Denne var imidlertid foranlediget af, at der vare komne nogle til ham, som havde berettet ham, at Venderne havde en Flaade i Søen, og agtede at hærje paa Danmark om Sommeren, for at hævne den Ufred, som Blod Egil havde tilføiet dem. Kong Knud sendte Mænd til Venderne med Forslag om Forlig, og bad dem ikke at hærje paa Danmark; han lod sige, at de ikke vilde være i Stand til at stride imod ham, men at der dog derved vilde tilføies mange Meen og Forurettelse: "Derfor ønsker jeg," lod han tilføie, "at vi skulle slutte Forlig og Fred imellem Landene, saa at ingen af os hærjer paa de andres Land." De Udsendte droge nu til Venderne, men Kongen sagde, at han vilde vente paa dem i syv Dage, thi han vilde ikke drage bort fra Landet, om denne Ufred ikke afværgedes. Denne Uge Forløb nu, og hans Udsendinge kom ikke tilbage. De Danske syntes nu, at det var længe de maatte vente efter deres Konge, da de laae samlede, og de fandt det til megen Skade, at de skulde ligge der paa eet og samme Sted til ingen Nytte. Høvdingerne holdt lange Samtaler derom, og de bleve da enige i at ville skikke Mænd til Kongen, og bade Kongens Broder Olaf om at paatage sig denne Reise. Han var uvillig til at drage, og sagde at han troede, at Kongen vilde selv raade for sin Reise: "hvad end I Danske knurre over," tilføiede han, "jeg troer, at han kun gjør lidet for mine Ord; Kongen følger ikke gjerne hvad man siger til ham, men er meget egenraadig, men I Danske ofte ikke standhaftige, og kun maadelig troe." Men skjønt Olaf sagde sligt, lod han sig dog ved sine Venners Bøn overtale til at love at ville reise, og han drog da med nogle Mænd til Kongen. Men saasart Kong Knud saae sin Broder Olaf, sagde han til sine Mænd: "Griber Olaf, og sætter Fjæder paa hans Fødder, og vogter ham, saa at han ikke kan komme bort, thi jeg vil ikke høre noget Ord af ham." Dette syntes mange underligt, hvorfor Kongen lod det gjøre; men saa stor en Skræk havde man for Kongens Ord, at ingen torde handle imod hans Bud. Den følgende Dag satte Kong Knud Mænd til at føre Olaf vester til Flæmingeland til sin

Svigerfader Hertug Baldevin. Kong Knud bød dem sige saaledes til Baldevin, at han skulde holde Olaf i Bevogtning og Fængsel, og aldrig lade ham slippe ud af det Jern, hvori han var sat, med mindre han selv sendte ham Bud. Mange sagde: "Det synes os, Herre Konning! at det er en stræng Dom, hvormed I dømmes denne Mand, thi vi see ikke, at han har tydelig gjort sig skyldig til at blive sat i et saadant Fængsel." Kongen sagde: "Ei vil jeg fremføre Beskyldning imod Olaf for Folket, men vide maa den almægtige Gud, om der ere Grunde dertil. Det kan ogsaa være," sagde han, "at I vide nøiere end jeg, hvad Mand han er; men det er min Formodning," vedblev han, "at det ikke vil vare længe, inden Olaf selv vil afgive Vidnesbyrd om, hvad Mand han er." Mændene droge nu med Olaf vester over til Flæmingeland, som Kongen havde budet dem, og kom til Hertug Baldevin, bragte ham Kong Knuds Ordsending og Jærtegn med Hensyn til Olafs Modtagelse. Hertugen gjorde, som Kongen bød, han satte Olaf i et høit Taarn, og Mænd til at holde Vagt ved ham; det var en stræng Bevogtning, og der sad Olaf en Tid.

Om Knuds Hær

43. Nu er at berette om de Mænd, som havde fulgt Olaf Svendsøn til Kong Knud; de bleve meget bestyrkede, da de saae, hvad Medfart Olaf fik; de skyndte sig derfor at løbe bort, og kom tilbage til Ledingshæren, og fortalte Folket, hvad der var skeet; sagde ogsaa tillige, at Kong Knud aldrig vilde komme der: "Nu har han viist," sagde de, "hvad Mand han er; han har nu bedrevet en uhørt Gjerning, hvis Lige, desbedre! sjelden er bedreven; han tog nu sin Broder, som var uskyldig og vel skikket til Høvding, og satte ham i Jern; vi troe at han har ladet sig bevæge dertil af Frygt for, at Høvdingerne skulle heller ville have Olaf til Konge end ham, og derved vilde ogsaa Danmarks Rige staae sig bedre, og Folk vilde ikke være udsatte for saadan Overlast." Denne Beretning gjorde stærkt Indtryk paa mange, og Høvdingerne holdt Thing og talte om denne Kongens Handlemaade, og enhver yttrede da sine Tanker herom. Der vare da nogle Høvdinge, som sagde ligeud, at Danmarks Rige aldrig vilde trives, saa længe Knud var Konge, men der vare dog mange flere, som ikke yttrede aabenbart Fjendskab imod Kongen, saa at Almuen kunde lægge Mærke dertil, skjønt de dog vare af samme Mening som hine. Der var da en stor Raadslagning i Hæren, hvad man skulde gjøre. Nogle Høvdinge sagde, at de burde hæve Ledingen, og give Folkene Hjemlov. Bondehoben sprang op med een Stemme og ønskede, at den maatte aldrig trives, som vilde ligge der længer; mange sagde ogsaa, at de kun nødtvungne vare komne til denne Leding. Nordmændene bade dem tøve, og være taalmodige, og ikke gjøre Kongens Bud forgjeves, og sagde at han vilde snart komme. De Danske raabte derimod, og sagde at Nordmændene kunde ligge i dette Sultehul, saa længe som de vilde. Derefter opløstes Ledingen, og alle de Danske seilede bort, og hver drog til sit Hjem, og den holdt sig for heldigst, som først naaede Hjemmet. Men saasnart Ledingshæren var opløst, kom Kong Knud til Limfjorden. Den norske Flaade laae der da, og Nordmændene droge strax til Kongen, og modtog ham særdeles vel. Kongen var da meget vred paa de Danske, fordi de havde opløst Ledingshæren, og sagde: "Nu have de Danske atter viist deres Troskab, naar vi saa faae dem dette betalt." Kongen var overmaade opbragt, men stillede vel sine Ord, som han stedse pleiede, om der end indtraf noget, som mishagede ham særdeles meget. Nordmændene tilbøde Kongen, at de vilde følge ham, og drage,

hvorhen han ønskede det. Kongen sagde, at de førte sig vel og mandig op, og havde vel opfyldt deres Herres og Høvdinges Bud. Men Kongen bad dem drage hjem til Norge igjen, og takkede dem meget for at de vare komne der: "Men vi Danske," tilføiede han, "komme nu til at lege noget med hinanden." Dernæst seilede Nordmændene hjem til Norge. Kong Knud drog da til Sjælland, og han havde da meget Mandskab med sig. Da kom de Mænd, som han havde sendt til Vindland, til ham, og berettede ham den Tidende, at Venderne toge med Takke imod Kong Knuds Tilbud, at holde Forlig og Fred med Kongen; og Grunden til at de havde ladet en Flaade løbe ud var den, at de frygtede et Angreb af ham, da de havde spurgt, at der i Danmark var udbuden Leding. De sendte nu Kongen Tilbud om Venskab og derhos anseelige Foræringer. Kong Knud holdt det for en særdeles god Tidende.

Om Kong Knud

44. Derefter drog Kong Knud sønder til Fyen, holdt der Thing med Bønderne, og gjorde dem store Bebreidelser for den Beskæmmelse, som han paastod at de havde gjort ham. Derfor skulde de, sagde han, blive haardt straffede. Erik Jarl førte Bøndernes Sag for Kongen, og sagde at Aarsagen til Bøndernes Handlemaade ikke saa meget havde været ond Villie imod Kongen: "Det er, som eder er bekjendt, Herre!" sagde han, "at Almuen lyder det, som den sidst hører, og holder det for det klogeste Raad, som nyligst er fattet; nu havde man foresnakket den, at I aldrig vilde komme til den Hær, som var trukken sammen der." Jarlen talte vidtløftig herom, og førte Sagen vel og mandig paa Bøndernes Vegne. Kongen var meget vred, og det var ikke let at faae et Ord indført hos ham; han sagde at Bønderne skulde opnaae Forlig af ham, men han vilde dog ene raade dem imellem. Da overgave Bønderne Kongen Selvdøm; Kongen paalagde da dem, som han havde størst Beskyldning imod, store Bøder, og mange mistede derved betydelige Pengesumme. Folk syntes at det var en stor Overlast, men holdt det dog for bedst, saa vidt som Sagen nu var kommen, at lade Kongen ene raade dem imellem. Men Kong Knud skaanede dem ikke, thi han lod denne Dom overgaae enhver, som han troede skyldig, hvad enten han var høi eller lav. Høvdingerne holdt dette for en altfor stor Undertrykkelse, og vare meget ilde tilfredse dermed, men dog dristede ingen sig til at tale imod Kong Knud.

Om Kong Knud

45. Kong Knud drog derpaa sønder til Jylland, og der kom meget Folk til ham. Kongen havde da meget mere Mandskab, end han pleiede, og lod anrette Gilder for sig, hvor han vilde opholde sig, og lod Bønderne have alle Bekostningerne derved. I hvert Herred holdt han Thing med Bønderne, androg denne samme Sag, og sigtede Bønderne for at have beskæmmet ham ved at nægte ham den skyldige Hørighed. Kongen talte længe og vel og haardt imod Bønderne, og der fandtes meget i hans Tale, som indeholdt Beskyldning imod dem. Bønderne svarede for sig, og paastode sig fri for al Brøde, men paa den anden Side saae de, at de ikke vilde kunne stride imod Kongen, da han havde betydeligt Mandskab, og havde budet mange Stormænd til sig. Med Knud vare den Gang hans Brødre Erik Jarl og Benedikt, og Thorgunnas Sønner Svend og Astraad. Der vare ogsaa med Kongen to Brødre, af hvilke den ene hed

Palmar, den anden Blakmar, som vare Fostbrødre til Dronning Edla, med hvem Kong Knud var gift; de vare store og stærke Mænd, og vare høit anskrevne hos Kongen; saaledes vare der mange meget anseete Mænd hos Kongen.

Om Thord Skore

46. Der var en Mand, ved Navn Thord Skore, og en anden, som hed Tolar Verpil; de vare Kong Knuds Sysselmænd vester paa Vendilskage i Hjarrande Syssel; det er en Landtunge, som gaaer ud vester af Jylland. Dette Landskab er fattigt imod andre Landskaber i Danmark. Derfra vare Asbjørn Jarl og Eyvind Bifra, og de Steder, hvor de vare fødte, kaldes siden Asbjørnsboder og Eyvindsboder. Thord og Tolar spurgte, at Kong Knud var i Jylland, og tillige at han, hvor han kom frem, holdt Ting og Møder med Bønderne, og paalagde dem store Bøder. De spurgte ogsaa, at Kongen tiltænkte Vendelboerne samme Vilkaar som de øvrige, og da Thord fik det at vide, stævnedes han Bønderne sammen til et Thing, og indbød did fornemmelig alle dem af sine Mænd, som havde nogen Stemme og Anseelse, og da Thinget blev sat, var der kommen en betydelig Forsamling. Da stod Thord Skore op, og talte saaledes: "I maae have spurgt om denne Konge, hvorledes han drager igjennem Landet med Ran og Plyndring; han har ogsaa samlet til sig en stor Hob sammenløbet Pak, som tilføie mange Overlast; men det er dog at vente, at det vil blive værst for ham selv, thi han har næsten ingen dygtig Mand med sig, og det er at vente, at ikkun faa af saadanne, som ville have Anseelse for at være raske Mænd, ville give sig til at tjene ham, thi han er troløs og gjerrig, saa at han ikke kan holde Maade; og derfor kan man snarere med Grund kalde ham en Viking end en Konge. Han har nu dræbt nogle Høvdinger, og gjort dem til Ubodemænd, saa at Frænderne ingen Bøder skulde modtage, andre har han bortjaget af Landet for ingen Forseelser, men alle har han underkuet i Trældom. Denne Ufrihed og Undertrykkelse vil aldrig hæves, saa længe han lever, og det er skrækkeligt, at Folk skulle taale af ham enhver Udaad, som han vil udøve. Nu vil jeg bekjendtgjøre min Beslutning desangaaende, at jeg vil ikke taale hans Overlast over mig; jeg seer, at et saa fattigt Folk, som er her i vor Egn, ikke vil kunne udholde saadanne Udsuelser af ham, som andre nu have maattet udstaae. Nu er det, som I vide, meget vanskeligt at komme hid formedelst Søer og Moradser, og hvis eder synes som mig, da ville vi ikke vente her hjemme paa denne Forurettelse. Nu beder jeg, at I sige eders Mening herom, og om I ville være enige i den Beslutning, som jeg vil tage, eller I ville sætte et andet Raad." De sagde at de vilde lade ham bære Omsorg for denne vanskelige Sag, og tilføiede: "Vi have længe prøvet, at din Forsorg har kommet os vel til Nytte." Thord svarede: "Ei vil jeg være ene om at tage Beslutning i en saa vanskelig Sag, som denne synes mig at være, men alle skulde vi være enige derom, thi jeg bærer Formodning om, at Kong Knud vil komme her at hjemsøge os, og naar han da taler til eder, saa vil han fremføre sin Sag saaledes, at I ville holde det for det sandeste, som han da taler, thi han er veltalende og trædsk og en meget underfundig Mand; han vil blive eder snu, og I ville komme til kort, hvis I hører paa noget af det, som han taler. Nu forlanger jeg, at I borge mig for eders Troskab paa den Maade, at enhver Mand, som er noget eiende, skal overgive mig alle sine rede Penge, og dem skal jeg da forvare, indtil der bliver noget Endeligt paa denne Sag; og hvis I ere troe imod mig, og holde dette, som vi nu have talt, da skulde I igjen faae eders Penge tilbage; men hvis I svigte mig i Troskaben, da er

min Skjæbne let at forudsee, og hvis Kongen faaer dette Forshavende at vide, da ville I blive haardt straffede af ham, om I end kunne slippe med Livet, og man kunde da sige, at der var nogen Grund dertil." Tolar Verpil svarede: "Vi kjende Almuens Mening i dette, at ingen her vil overgive sin Sag i Kongens Hænder, om han end bliver saa opblæst, at han tænker at fare med Ufred gjennem hele dette Land. Det er vort Ønske, at man nu skal fatte noget hurtigt Raad; vi bede, at du, Thord! vil paatage dig at anføre hele denne Trop, thi du er den viseste af os." Da sagde Thord: "Er dette alle deres Villie og Samtykke, som nu ere her komne sammen?" Dette tilstode alle de Tilstedeværende. "Det Raad vil jeg da først give," sagde Thord, „at vi holde Folket samlet, saa at vi ikke lade nogen, som nu er kommen her, slippe bort, snarere samle flere til, og rykke siden hen til den Aa, som er paa Knuds Vei, naar han vil drage hid til os; og hvis de da ville begive sig herover til os, da skulle vi forhindre dem at gaae over Vadestedet." Derefter blev Thinget opløst og de rykkede nu med hele denne Hær ligetil Aaen. Der spurgte de den Tidende, at Kong Knud var ikke langt derfra paa Gjæsteri paa Sævarende inderst i Bugten af Limfjorden. De udsendte da Speidere fra sig, for at iagttage Kong Knud og hans Mandskabs Mængde.

Om Kong Knud

47. Kong Knud var, som sagt, paa Gjæsteri paa Sævarende. Kongen agtede at skikke Mænd vester over til Vendelboerne, og paalagge dem Bøder. Kong Knud udnævnte til denne Færd Thorgunnas Sønner Svend og Astraad, som fik tresindstyve Mand med sig. De havde ikke spurgt til, at Thord havde samlet Folk. Brødrene droge da, indtil de kom til en stor Aa. Paa den anden Side af Aaen var en stor Hær, fuldt bevæbnet, som strax stillede sig op i Slagorden paa Aabreden ved Vadestedet, da Brødrene rede til Aaen. Da sagde Svend Thorgunnas søn: "Disse gaae vel imod os, for at bringe os Skatten og Bøderne; de kunne ogsaa vide, at vi ikke ere bekjendte her; de have ført sig meget bedre op, end mange have formodet; vi ville derfor lægge et godt Ord ind for dem." Astraad svarede: "Ei veed jeg, hvad jeg skal sige, mig tykkes at de ikke ere at lide paa." Thord og hans Folk hørte, hvad de sagde, og da svarede Tolar Verpil: "I skulle ikke saa hurtig glæde eder, thi jeg venter, at I skulle herfra faae saadanne Bøder, som I fortjene; det er ogsaa det største Under, at I agte at paalægge hele Folket Trældomsaag; men det er at vente, at det vil gaae ud over eder selv, skjönt Folk ere senere til at byde eder Spidsen, end det burde sig; I ville snarere andensteds end her kunne sætte eders Ubillighed igjennem, og angriber kun, om I tør!" Da svarede Svend Thorgunnas søn: "Disse føre store Ord i Munden, men hvad synes eder raadeligt, skulle vi ikke rykke frem til Aaen?" Astraad svarede: "Nu gik det, som jeg anede, at de ikke vilde bringe os Bøder, som Kongen kunde have Gavn af, og det synes os ikke raadeligt, at ride ud i Aaen, da de have en betydelig Hær, men nu tør man ikke fordølge sig, hvad deres Beslutning er." Svend sagde igjen: "Ei vil Kongen holde sit Ærende for vel udført, hvis vi ikke tales mere ved, og ikke er det mit Raad, at vi skulle flye for store Ord allene; vi ville bestemt rykke frem!" og de gjorde da saa. De andre stode strax, og kastede Stene paa dem; det gik derfor langsomt med deres Fremriden, deres Skjolde søndersloges af Stenene, og selv bleve de saarede af Skuddene. Da sagde Astraad: "Lad os vende tilbage, og det havde været bedre at have gjort det før!" Svend sagde, at det aldrig skulde skee, og slog Hesten med Sporerne. Da tog Astraad i

Bidseltømmen, og dreiede Hesten tilbage under ham, og lod ham ikke raade heri, thi han saae, at det var ikke at tænke paa at komme frem der. Han var meget stærk, og Svend magtede derfor ikke at følge sin Villie; da vendte ogsaa alle deres Følgesvende tilbage. Svend var nu meget vred, og drog tilbage, indtil han kom til Kong Knud, og berettede ham Ærendets Udfald. Kongen var da beredt til at drage bort fra Gildet paa Sævarende. Kongen blev vred ved denne Tidende. Svend var meget opbragt, og bad Kongen stikke Bud allevegne omkring efter Folk, og derpaa drage imod disse Mænd og slaaes med dem, og befrie sig fra saadanne Drog. "Det er det største Under," sagde han, "at saadanne Folk, som ere agtede for intet, skulle vove at gjøre Oprør, og føre Avindskjold imod eder; vi skulle gjøre dem et Afbræk, som de skulle mindes længe!" Kongen svarede: "Bister er Svend nu, og ikke ere de ufortjente dertil, men dog vil jeg her tage en anden Beslutning, end at slaaes med mine Undersaatter; vi ville igjen skikke vore Mand til dem, da vil denne Ufred standses, men jeg vil drage nord over til Fyen, som jeg har besluttet." Kongen kaldte da en Høvding, som hed Tole til sig; han var af stor Slægt og en meget beleven Mand. Til ham sagde nu Kongen: „Du skal drage til Vendelboerne, og siig dem, at de skulle adsplitte deres Flok, og drage hjem til deres Boliger, og sende siden nogle til mig, at vi kunne slutte Forlig!" Efter dette drog Kong Knud nord over til Fyen, og drog der omkring paa Gjæsteri. Tole drog ogsaa sin Vei, og havde tresindstyve Mand.

Toles Fald

48. Om Thord Skores og hans Følges Færd er det at berette, at de stævnedes den samme Vei, ad hvilken Thorgunnas Sønner undflyede; de bekendtgjorde nu for alle, at de agtede sig med denne Hær imod Kong Knud, og denne Trop foer meget hidsig frem. Da Folk spurgte denne Nyhed, løb enhver, som var kommen eller forud var der, til, og alle sagde, at de vilde give sig i Færd med dem. Det blev da snart en almindelig Opstand, og hvor denne Hær kom frem, fik de, hvad de vilde. Tole og hans Mænd spurgte dette, og vare just komne til en Landsby, da de saae Hæren. Tole gik op i Byen, thi Folk raadede dem at fare varlig frem, og sagde at de troede, at de Høvdinge, som da anførte Hæren, kun vilde lade faa Ting ugjorte. Tole gik op i et Taarn, og nogle Mænd med ham, for at iagttage Hæren, som kom der forbi, og han vilde see saa nøie som mueligt at bemærke, hvor stor denne Hær var. Han agtede ogsaa derfra at fremføre Kongens Andragende. Thord og hans Folk havde forud spurgt, at Kongen havde sendt Folk imod dem, og ligesaa, hvor de nu vare komne. De droge da frem til Byen, og standsede Hæren. Thord spurgte, om der vare nogle af Kongens Mænd der i Byen. Der blev svaret ham, at de vare der, og ønskede at tale med ham. Thord gik da op i Byen med en stor Trop Folk, og did hvor Tole stod i Taarnet, og spurgte hvad Ærende han vilde fremføre. Tole talte da saaledes: "Hvorhen agte I eder med denne Hær; mange ere begjerlige efter at vide, hvi I have begyndt dette, at stifte Ufred her indenlands, og du vil ogsaa have Dristighed til at sige, hvad du tænker paa." Thord svarede: "Du formoder ret, Tole! at jeg skal have Mod og Manddom til at sige dig dette, skjønt du er en stor Ven af Kongen: Vi agte ikke at standse denne Færd, førend vi træffe Kongen, hvis han tør oppebie os, og hvis det gaaer saa, som vi ønske, da vil Kong Knud ikke undslippe." Da svarede Tole: "Dette er en meget uheldig Beslutning, og vil blive eder til Ulykke, som fortjent er, hvis I ville fortsætte dette; gjører heller,

hvad eder anstaaer, vender eder saa hurtig mueligt fra dette Uraad! det er aldeles utilbørligt, at sættte sig op imod en saa hellig Konge, som vi have. Lad os heller tjene ham, saa godt som vi kunne! det er vor Skyldighed, thi vi have en mægtig og myndig, trofast og retskaffen, viis og gavmild Konge, som i alle Henseender er bedre begavet end alle andre i dette Land; det viser sig tilfulde om Kongen, at de af hans Mænd ere sanddruere, som tale vel om ham, end de som laste ham. Nu er det Kongens Bud angaaende alle de Folk, som boe i hans Rige, og have begaaet nogen Forbrydelse imod ham, at han vil tilstaae dem Forlig. Han vil, som det bør sig, at de skulle overgive deres Sag i hans Vold og Miskundhed; han vil ogsaa holde Lovene og Landets gamle Ret mod eder Danske, men have derimod Lydighed og tro Følge. Betænker nu, hvad eder anstaaer, og om I endog nu have betydeligt Mandskab, saa vil dog Lykken forsage eder meget imod Kong Knud, thi saaledes er det gaaet dem, som have været større Mænd og mægtigere end I. Haver da, gode Mænd!" vedblev han, "Gud og eders eget Vel for Øie og standser denne Opstand, og søger Forlig med eders Konge! det vil endnu være eder let at opnaae, saa snart han seer, at I selv troe at have gaaet for vidt, thi han skaaner og benaader enhver saa meget mere, som han har begaaet større Forseelse imod ham. Jeg skal ogsaa føre eders Sag saa vel som jeg kan, hvis I nu ville gjøre dette for mine Ord." Men da Tole sluttede sin Tale, da svarede Thord Skore: "Denne Mand har talt meget en Tid, men det meste usandt; han er tilvisse en Løgner, I skulle ikke troe hans Ord; Kongen har sat ham til at tale sin Sag, og troer, at Folk skulle fæste Lid til sligt; nu ville vi ikke give nogen Agt paa det, som han fremfører!" Mange sagde, at Tole havde talt vel og billigt, og at det var raadeligst at føie sig efter hans Ord, og forlige sig med Kongen. Thord tog da et Spyd af Haanden paa en Mand, som stod ved Siden af ham; dette Spyd skød han op i Taarnet, hvor Tole stod, og det traf ham midt paa, saa han døde paa Stedet. Mange holdt det for et stort Tab.

Om Thord Skore

49. Derefter fortsatte Thord med sine Folk Toget, indtil de kom til Sævarende, hvor Kong Knud havde været paa Gjæsteri; det var en stor Kongsgaard, som bestyredes af en kongelig Foged. De dræbte Fogeden, og plyndrede alt Godset. De spurgte da, at Kong Knud var dragen over til Fyen, og havde kun lidet Mandskab. De sendte da Bud til de Høvdinge og anseete Bønder, som vare nærmest derved, og lode dem sige, hvor vidt det var kommet med dette Foretagende, og bade dem mindes de Forurettelser, som Kong Knud havde tilføiet dem. Dette syntes alle at være et stort Under, at disse Folk, som næsten ikke forhen vare bemærkede, havde givet sig til at iværksætte saa stort et Anslag. Det viste sig nu, som før blev bemærket, at mange Høvdinge vare meget fjendtlig sindede imod Kong Knud, thi de kunde ikke udholde hans Retfærdighed. De fleste vare da lette at bevæge til Deeltagelse i Opstanden imod ham, og behøvede kun liden Opmuntring dertil. Enhver, som spurgte denne Tidende, gjorde sig strax færdig, og i faa Dage var der sammenkommen en saa stor Hær, at den neppe kunde tælles. Der vare da ogsaa mange store Høvdinge i denne Hær. Der var kommen Asbjørn, Jarl over de danske Øer, og Eyvind Bifra; thi der vare forud i Hæren med Thord mange af deres Frænder, Venner og Bekjendtere, som vare komne vestenfra Vendilskage. Asbjørn Jarl antog da Anførselen over denne Hær. De rykkede med Hæren til Randers, og forbleve der nogle Dage; og fik der igjen mere Tilløb af Folk.

50. Kong Knud var i Fyen, da han spurgte Toles Drab, og at Bønderne havde samlet sig, og Høvdingerne sammentrukket en Hær imod ham, og tillige at de havde en uovervindelig Hær, og at det var deres eneste Agt, at sætte efter ham. Han stævnedes da Folk til sig der fra Herrederne, og truede med Strængthed, om de ikke mødte, men de svarede alle eenstemmig, at de ikke vilde hjælpe nogen af Parterne, hverken Kongen eller Bønderne. Kong Knud skikkede ogsaa Bud til sin Kone Dronning Edla, og bad hende drage bort fra Landet saa snart som mueligt, til sin Fader Hertug Baldevin i Flæmingeland og tage med sig hendes og Kong Knuds søn Karl, og alt Løvsøre som hun kunde føre, og de Kostbarheder som hun vel kunde have med sig paa Reisen.

Om Bønderne

51. Om Bønderne og deres Hær er nu at berette, at de vare i Randers, og forskaffede sig der Skibe til Overfarten over Sundet. Da lod Asbjørn Jarl holde Thing, og talte for Folket, og sagde saaledes: "Hvad Beslutning have I i Henseende til dette Møde, som I ville have med Kong Knud. Skjønt han kun har lidet Mandskab imod denne store Hær, som I have, saa bliver det dog nødvendigt, at sætte noget andet godt Raad, om det skal gaae vel, thi han har et udvalgt Mandskab, som er øvet i Strid. Kong Knud vil blive eder trædsk og listig, han har faaet Nys om vor Færd. Det synes mig raadeligst, at een eller anden forstandig Mand af vor Hær drager til Kongen med Forslag om Fred, og han vil da kunne udforske hans Hærs Størrelse og hans Beslutning, hvad han har i Sinde." Dette holdt alle for et herligt Raad, men dog vare de uvillige til at drage i dette Ærende. Da sagde Jarlen: Mon det da ikke er bedst, at jeg drager til Kongen i dette Ærende; vi have ofte prøvet List imod hinanden." Derpaa drog Jarlen paa et Skib over Sundet med nogle Mænd, og den øvrige Hær blev siden ført over Sundet under Anførsel af Eyvind Bifra, og ingen var mere hadefuld paa Kongen end han, eller værre i sine Ytringer om ham, eller ophidsede mere til at dette som snarest skulde iværksættes. Det var saaledes bestemt, at Jarlen skulde komme tilbage til Hæren, naar han havde været hos Kong Knud, og udforsket hans Hærs Størrelse og hans Beslutninger. Da Hæren beredte sig til at gaae om Bord fra Randers, sagde Thord Skore til sin Stalbroder Tolar Verpil: "Nu ville vi vende tilbage med vort Mandskab, thi nu ere her komne saa mange Mægtige Mænd og store Høvdinge, at man nu vil tykkes kun lidt at behøve vore Raad, men dog have vi udrettet meget paa vor Færd, thi der er nu det bedste Haab om at denne Hær ikke vil standse, førend det er iværksat, som er alle den største Nødvendighed og Lykke, at Kong Knud bliver dræbt. Derpaa droge de bort fra Hæren med deres Mænd, og altfor stor Tummel og Raab var der over hele Hæren, til at nogen skulde give Agt derpaa.

Om Asbjørn Jarl

52. Asbjørn Jarl drog til Kong Knud med sine Mænd; og da han kom til Kongen, gik han for ham, og hilste paa ham. Kongen besvarede ikke hans Hilsen. Jarlen sagde derpaa: "I maa have spurgt den Tidende, Herre! at der er begyndt Ufred imod eder; denne er tiltagen saa meget, at mange Stormænd ere indviklede deri; dette synes os at være det største Uraad og Nidingsværk, som disse Mænd agte at udføre; og ikke kan jeg nægte, Herre! at jeg jo har

været i deres Hær; disse Folk ere saa onde og rasende, at de ville ikke agte paa, hvad der kan være dem til Gavn; og jeg drog i deres Flok, fordi jeg vilde saaledes skaffe mig sikker Underretning om, hvad de have i Sinde; men jeg tænkte paa, hvad der anstaaer mig, og jeg veed, at det er min Skyldighed, aldrig at svigte eder, og jeg drog derfor strax til eder, for at underrette eder om, hvorledes det forholder sig, og yde eder al den Bistand, som jeg formaaer, hvis I behøve flere Mænd. Drag nu Omsorg derfor, og tag noget godt og hurtigt Raad!" Kongen takkede ham, og sagde at han førte sig bedre op i dette, end andre formodede: "Men hvad synes eder raadeligst, Jarl!" sagde han, "giv du nu noget Raad, thi du er en forstandig Mand, om du er os saa huld, som du siger." Jarlen sagde: "Ikke kan jeg give eder noget Raad, men jeg er skyldig at tale herom, hvad mig synes raadeligst; I have lidet Mandskab, skjønt vel udrustet; det synes mig derfor raadeligst, at I, saaledes som Sagerne nu staae, søge at undkomme hen, hvor Landets Styrke er større, og I vil da snart kunne faae mere Mandskab, rykker siden imod Bønderne, og lad saa de Nidinger blive slaede til Bedring!" Dette Raad samtykte Erik Jarl og mange andre Høvdinger. Da svarede Kongens Broder Benedikt: Aldrig ville vi tage Flugten for de Danske; det er mit første Raad, at denne Jarl bliver greben, saa at han ikke kommer bort med Livet, og vist er det underligt, Herre! at I troer Asbjørn Jarls Ord, og jeg seer tydelig, at han er en Løgner og Forræder imod sin Herre." Hertil svarede Kongen: "Dette Raad skulle vi optage, Benedikt! ikke at flye for vore Fjenders Møde, raade saa Gud for, hvorledes det vil løbe af! men du, Asbjørn Jarl! drag du tilbage samme Vei til Bønderne, og siig dem saa, at vi ville forliges! jeg vil byde dem fra min Side, at de skulle i enhver Henseende nyde deres fulde Ret, som de gamle Love bestemme her i Danmark; saaledes have Landets forrige Høvdinger gjort; men da jeg troer at have Grund til at straffe dem, saa vil jeg fælde Dom i den Sag, og ikke vil jeg tilståede, at Bønderne maae dømmes i min Sag. Dette skal du nu fremsætte for Bønderne; kom snart tilbage, hvis de ville afslaae Freden, og vær os nu tro, thi det er din Skyldighed, da du er min Undersaat, og har dit Herredømme af mig; men hvis du handler anderledes, da vil Gud straffe dig; og mange troe dig ilde; kom nu snart tilbage til mig, thi vi ville vente dig her!" "Ja, Herre!" sagde han, "hvis de ikke ville lyde mine Ord, da skal jeg snart komme tilbage med alle mine Mænd, thi nu behøver I Hjælp." Derpaa bukkede han for Kongen, og gik bort til sine Mænd. Det var silde paa Dagen, da de droge bort fra Kongen; det var i Fyen i den Stad, som hedder Odense; der var Kong Knud til Gilde med hele sit Mandskab om Natten.

Om Forræderiet

53. Asbjørn Jarl drog nu lige til Bønderne. Hæren var da kommen over Middelfartsund, og kommen af Skibene. Man spurgte da efter, hvor mange Folk Kongen havde om sig, og hvad Beslutning han havde taget. Jarlen forklarede dem da, hvad han havde bemærket, og sagde at han havde været uvis om, hvad Udfald hans Sendelse vilde faae. Jarlen berettede dem, hvor Kongen var, og hvor han vilde være om Natten, og sagde at det nu var det bedste at besøge ham, og bad dem nu ikke tøve, da han nu ventede, at det vilde faae et godt Udfald, hvis Lykken vilde føie sig for dem. Bønderne vare da ogsaa saa forbittrede, at de vilde strax ile lige mod Kongen. De kom da nu til den Aa, som løber nærmest Staden Odense, hvor Kong Knud var til Gilde; denne Aa hedder Kalvaa. Bønderne kom der tidlig om Morgenen, strax som

Solen var staaet op. Asbjørn Jarl lod da holde Standthing, talte for Folket, og sagde saa: "Jeg drog til Kong Knud, som I vide, og erkyndigede mig om hans Styrke og Plan; derom er det at berette, at jeg talte med Kongen, og mærkede da af hans Ord, at han ikke vilde tilstaae nogen sin Ret; han truede ogsaa Bønderne med den haardeste Medfart, saasnt det stod i hans Magt; og aldrig har han talt stoltere mod eder Danske end den Gang. Paa den anden Side maa jeg nu sige eder, at jeg troer at Kongen er bestemt til Døden; det syntes jeg at kunne mærke paa ham, thi han var aldeles raadvild, hvilket aldrig før har hændet ham, thi han er en klog Mand; han har ogsaa kun lidet Mandskab, men dog troer han, at han vil ene kunne udrette alt. Nu kunde det vel gaae saa godt, at der blev snart en Ende herpaa, saa at man kunde mærke, om han virkelig er sig selv nok, da han ikke vil agte nogen Mands Raad; jeg mener, at det nu er det eneste for eder, ikke at opsætte Angrebet paa Kongen; jeg og mine Mænd skulle først angribe ham, thi det holder jeg for meget nødvendigt; den fortjener heller ikke at kaldes en Mand, som bærer nogen Frygt for denne Gjerning, at dræbe Kong Knud; og hvor mange Høvdinge ere ikke her nu komne sammen, som han har tilføiet store Forurettelser, dræbt deres Frænder eller Besvogrede, berøvet samme deres Eiendomme, eller tilføiet dem andre Beskæmmelser; nu vil det kun lidet nytte at opmuntre eder med Ord, hvis I ikke ville mindes sligt; her i Landet ville vi aldrig faae vor Frihed igjen, saa længe Kong Knud er i Live. Tænker ogsaa paa, hvad Vilkaar der ere eder tiltænkte, hvis Kongen undslipper, da han syntes eder grusom, den Gang I havde gjort ham mindre imod; det siger jeg eder bestemt, hvis Knud faaer igjen Magt over Danmark, da vil han grusomt gjengjelde nogle af dem, som nu opvække denne Ufred. Nu ønskede vi gjerne, ikke at vove derpaa; vi ville have en Konge, som holder Maade i alle Henseender, og ikke er os for stormodig, og øver ikke saa stor Strængthed som denne Konge." Da Jarlen havde sluttet sin Tale, sagde Eyvind Bifra: "Vi have nu en Tid hørt paa denne Mands Tale; han er baade viis og godvillig og Anfører for denne Hær; det er derfor Folk bedst tjenligt, at følge hans gode Raad, saa vel som det nu er truffet sig, at det Raad kan blive udført. Folk har nu ogsaa saa aabenlyst bekjendt sig som Kongens Fjender, at det nu ikke er raadeligt at stole paa hans Miskundhed; jeg behøver heller ikke at fordølge eder, at jeg agter selv personlig at anfælde Kongen, og ikke tilstaae andre at udføre den Hædersgjerning, og det er mit Haab, at den Lykke vil blive mig til Deel." Da Eyvind havde endt sin Tale, stod den ene op efter den anden, og talte vidtløftig, men dog stemmede alt med det, som Jarlen først havde talt, og de Danske fattedes ikke store Ord, og alle havde megen Lyst til at tage Kong Knud af Dage, og med denne Beslutning trængte nu Almuen frem.

Om Kong Knud

54. Det var nu blevet saa langt op paa Dagen, at det var blevet Messetid. Kong Knud gik da til Kirken, for at høre Messen; han spurgte nu, hvad man saa til Bønderne. Hans Mænd sagde, at de holdt Ting paa den anden Side af Aaen. Kongen sagde: "Og ikke kommer Asbjørn Jarl, vor Ven; han vil berette os det, hvis der ikke ere Udsigter til Fred." Da svarede Benedikt: "Han vil aldrig sige os noget Godt; det var et meget uklogt Raad, som jeg den Gang strax sagde eder, "lade ham drage bort." Kongen sagde, at det ikke var et uklogt Raad, og at han vilde blive ham tro. Derpaa gik Kongen til Messen; og da Messen var sunget, blev det Kongen berettet, at Bøndernes Hær var kommen over Aaen, og stormede op imod Byen. Da sagde

Kongen: "Hvad Raad skulle vi nu tage? Nu tør vi ikke at fordølge os, at Bønderne ville søge os med Ufred, og det er ikke at undres over, da vi have været altfor ufredsommelig; det er nu let at see, hvad disse Folk ville." Erik Jarl svarede: "Det er mit Raad, Herre! at I stiger til Hest og rider bort, thi det vil endnu godt kunne lade sig gjøre, om Gud vil, og da er alt reddet, naar I er det." Hertil svarede Kongen: "Om jeg nu end frelser mit Liv, saa ville de dog her anrette saa stor en Ødelæggelse, at jeg seent vil faae den oprettet, og det vil jeg derfor ikke, men meget heller vil jeg ene opofre mig for os alle, thi jeg veed sikkert, at, hvis de let faae mig taget af Dage, da ville de fleste af mine Mænd faae Fred." Da svarede Benedikt: "Den Skam skal aldrig gaae os over, at vi skulde udsætte eder for eders Fjenders Anfald, om vi end vidste os Freden sikker derved; nei, i det Sted skulle alle danske Møer spørge, at vi kunne bruge Sværdene tilbørlig i Dag og forsvare vor Konge, thi tilvisse vil jeg ikke see, at I nedhugges for mine Øine, naar jeg staaer hos; jeg har ogsaa aldrig hørt, at Gud synes bedre om modløse og feige Mennesker end om modige og raske Helte; vi ville der for meget heller mandigen døe med eder, end overleve eder med Vanære. Gid den aldrig tælles blandt brave Mænd, som nu frygter for noget, eller bliver ræd, og lad enhver vise sig med Tapperhed og Manddom, thi vi have en god Høvding at følge." Alle gave lydelig tilkjende, at de bifaldt hans Tale, og den ene opmuntrede den anden. Hos Kong Knud vare mange anseelige Mænd, blandt hvilke følgende maae regnes som de fornemste: Erik Jarl og Benedikt, Svend og Astraad Thorgunnas Sønner; der vare ogsaa Palmar og Blakmar og mange andre brave Helte. De stillede sig nu op i Kirken, og agtede at forsvare Døren. Det var en stor Trækirke, med mange store Glasvinduer paa.

Om Kong Knud

55. Kong Knud var inderst i Choret, og knælede for Alteret til Bøn, og bad med Taarer til Gud for sig, at det vilde skee, som var ham bedst tjenligt. Og da han reiste sig op fra sin Bøn, aftrak han den Skarlagens Kjortel, han havde været iført, som var smukt bebræmmet. Derpaa kaldte han den Præst, som sang der, til sig, og sagde: "Du skal have denne Kjortel, Præst! jeg ønsker at du skal holde Bøn for de Mænd, som falde her i Dag, baade for mine Mænd, og ikke mindre for dem af Bønderne, som falde." Derpaa gik Kongen til Skrifte, og bekjendte alle sine Synder for Præsten, og tilgav sine Fjender den Efterstræbelse, som de øvede mod ham. Han satte sig dernæst ned ved Alteret, og kastede en Skarlagens Kappe over Skuldrene, han var underneden iført en Silkestrøie. Kongen kaldte dernæst paa Svend Thorgunnas søn; derpaa tog han et smukt Bælte, som han havde om sig, og som var en stor Kostbarhed, og i samme sad en smuk Kniv. Da sagde Kongen til Svend: "Dette Bælte skal du have, Svend! og ikke lade det komme fra dig, uden du giver det i gode Hænder; thi det er vanskeligt at see, om du nu faaer flere Gaver af mig." Svend takkede Kongen for Gaven, og spændte strax Bæltet om sig, og sagde at det skulde beskjerme hans Liv om Dagen. Kongen bad Gud beskjerme hans Liv: "men det tykkes mig rimeligst, Svend!" tilføiede han, "at du ikke falder i denne Træfning." Derpaa tog Kongen Davids Psalmer, og sang deraf.

Kong Knuds Mænds Opstilling

56. Paa samme Tid kom Bondehæren til Kirken, og gjorde strax Angreb med Raab og Skrig, og spurgte, hvor den af Gud forskudte Knud var; de bade, at han nu skulde lade sig see, og ikke skjule sig, forat der nu kunde blive en Ende paa det Hele. Da svarede Benedikt: "Ei tør I Bønder at føre saa store Ord, skjønt I have meget Mandskab, ei er Seiren derfor eder vis, thi bedre skulle Tølperne, som ere løbne hjemmefra Smørkjernen, tykkes om, at være i Dag hjemme at tærse Korn, end at skifte Hug med os Kongens Mænd." Benedikt var saaledes klædt, at Han var iført en rød Skarlagens Kjortel, ovenpaa den havde han en Brynie og yderst en Silketrøie uden Ærmer; han bar en guldbeslaaet Hjelm, et rødt Skjold, paa hvilket en Ridder stod malet med Guld, og et skjønt Sværd i Haanden; og han var den raskeste af alle. Han stod midt i Kirkedøren, og bad Bønderne gaae ind i Kirken, hvis de vilde træffe Kongen. Paa den ene Side af ham i Døren stode hans Broder Erik Jarl og Thorgunnas Sønner, og paa den anden Side stode Palmar og Blakmar.

Her begynder Slaget

57. Derefter trængte Bønderne mod Kirken, men Kongens Mænd forsvarede sig saa mandig, at det varede længe om Dagen, inden nogen af disse faldt, skjønt en Mængde af Bønderne bleve fældede, men andre med friske Kræfter fornyede igjen Angrebet, thi der vare overmaade mange. Ved Angrebet brugte Bønderne følgende Feldtraab: "Nu lønner jeg dig Koen, Kong Knud! nu lønner jeg dig Oxen, nu lønner jeg dig Hesten." Men da de havde saa ringe Fremgang med deres Angreb paa Kirken, sagde Asbjørn Jarl: "Dette er en stor Skam, hvorledes man angriber her i Dag, da der kun ere faa til Forsvar, og vi have tabt mange Mænd, men de ingen; dette Folk er tosset og raadvildt; gaaer nu om paa den anden Side af Kirken, bryder Glasvinduerne fra og skyder og kaster Stene derind paa dem!" Man gjorde nu saa, og angreb dem gennem Aabningerne med Skud og Steenkast, da bleve mange saarede, nogle bleve forslaaede af Stenene, og andre bleve aldeles ihjelslagne. Da sagde Benedikt, at de skulde søge ind i Choret, og forsvare sig der, saa længe det vilde lykkes dem; og de gjorde saa. Derpaa trængte Bønderne ind i Kirken efter dem, men Benedikt og hans Medstridere forsvarede Chordøren med Mandighed. Nogle af Bønderne angrebe Kirken undentil, og Striden begyndte nu anden Gang, og var da meget skarpere end første Gang. Der begyndte nu at falde en Deel af Kongens Mænd, skjønt der dog endnu faldt mange flere af Bønderne, og Folk sige at Blodet i Kirken naaede op til Anklerne. Asbjørn Jarl gik nu rundtomkring Kirken og en stor Trop Folk med ham, opmuntrede Hæren til Angreb, og bestemte, hvor de skulde angribe. Benedikt stod midt i Chordøren, og forsvarede sig med megen Mandighed; han fældte mangan Mand, og bad de Troesfornægttere kun at angribe rask, og ligesaa gjorde alle hans Mænd; de ønskede at den, som i nogen Maade skaanede Bønderne, aldrig maatte trives. Og da Striden var paa det hidsigste, blev Kong Knud truffen af en Steen, som blev kastet ind igjennem et Vindue. Dette Slag traf ham paa Øienbrynet, og han blødte stærkt. Han tog da et Bækken, og satte i sit Skjød, at det ikke skulde bløde paa hans Klæder, og sang Psalmer ligesom tilforn. Striden var nu meget ødelæggende, og der faldt saare mange af Kongens Mænd, og efterlode sig et godt Ord; men endnu den Gang vare alle Høvdingerne i Behold.

Kong Knuds Fald

58. Der blev nu nogen Standsning i Striden, og Bønderne holdt op med Angrebet. Kongens Mænd toge da ogsaa Hvile. Benedikt stod midt i Chordøren, og støttede sig paa sit Skjold; han var da endnu ikke saaret, men overmaade træt af Striden; thi det sige alle eenstemmig, at man ingensteds har seet et raskere Forsvar af saa faa Mænd, saadan en Overmagt der var imod dem, og ingen værgede sig dog mandigere end han. Nu saae Benedikt og hans Medstridere, at en Mand gik ind i Kirken, og havde viklet en Atlaskes Kaabe om sig; han var vaabenløs; denne Mand kjendte de, at det var Eyvind Bifra; han sagde saa: "Hvad Raad skulle vi nu fatte, som vil kunne være alle bedst tjenligt, thi nu er det saare nødvendigt, saa vanskelig som Sagen nu staaer, om der vil være noget at ændre; dette Folk har faret frem med Hidsighed og Raseri, men nu have de faaet nogle Skrammer af eders Vaaben, Kongsmænd! Hører mig nu! Bønderne ere nu villige til at indgaae Forlig med Kongen. Jeg gik strax til eder, Benedikt!" vedblev han, "fordi dette er mig en stor Glæde; det ville ogsaa alle indsee, at det er høilig nødvendigt, at det kommer til Forlig; det viser sig, som man kunde vente, at Lykken langtfra ikke vil staae Bønderne bi imod Kong Knud. Skjønt det nu er kommet vidt, gode Mænd!" vedblev han, "saa er der dog endnu langt mere at befrygte, hvis Kongen kommer noget til, thi man kan ikke vide, da her ere mange komne sammen, som kun ere lidet at stole paa, om nogle skulle bedrive en Udaad; lad os nu alle betænke, hvad der er det bedste, og lad Vreden sætte sig imedens, thi ingen seer noget Fornuftigt, saa længe den behersker ham. Nu beder jeg dig i Guds Navn, at du vil tillade mig at gaae til Kongen, thi jeg troer at han er villig til Fred." Benedikt svarede: "Du skal aldrig faae Lov til at gaae til Kongen, thi det vide alle, at du i Utroskab overgaaer enhver anden, og hvis du ikke havde gaaet saaledes i vor Vold, da skulde du kun gaae faa Skridt herfra; men da du er vaabenløs, tykkes det mig en Skam at dræbe dig, skjønt jeg ikke holder det for nogen Synd." Kongen hørte deres Samtale, og sagde: "Lad ham kun gaae, hvor han lyster, ofte har Eyvind viist sig os hengiven; jeg og mine Frænder have ophøiet ham til Magt og Værdighed, det vil han lønne os vel, og han maa have et Ærende til os, som er godt og os til Gavn." Benedikt svarede: "I skal raade derfor, Herre! men ei er det mig uventet, at jeg snart vil komme til at fortryde det." Eyvind gik da ind forbi Benedikt i Sanghuset, og da han kom for Kongen, bøiede han sig for ham, og sagde: "Hil være dig, Herre!" Kongen saae til ham, og svarede intet. Da lod Eyvind Kappen glide tilbage fra sine Skuldre; han havde et blottet Sværd under Klæderne, og han stødte det i Kongen og gjennemborede ham. Kongen faldt da tilbage mod Panelet, og anbefalede sig i Guds Haand, og døde paa Stedet. Eyvind sprang strax op paa Alteret, thi oppe over Alteret var der et stort Vindue, som Glasset var brudt fra, derigjennem agtede han at springe ud. Men da Benedikt og hans Medstridere saae, hvad der var skeet, løb de alle paa een Gang ind i Choret, og Palmar var den hurtigste; han hug til Eyvind, da han kom til Alteret, og Hugget traf ham paa Ryggen, idet han var ved at krybe ud igjennem Vinduet. Eyvind var iført en Brynie, men saa stærkt var dog Hugget, at det skar Eyvind over midt paa Livet, og Overkroppen faldt ud af Vinduet, men Nederkroppen ind i Kirken. Efter dette blev der en stor Tummel blandt Mandskabet, og nogle sagde at man skulde søge at komme bort og bjerge sig saa godt som det lod sig gjøre; dette samtykte Erik Jarl, og han søgte ud ad den søndre Side af Kirken. Han kaldte paa sin Broder

Benedikt og bad ham følge sig: "Det kan ikke være nogen til Lise i sin Sorg," sagde han, "at alle brave Mænd blive her fældede." Benedikt svarede: "Det kunne nu de gjøre, som synes bedst derom, de kunne undflye, som holde det for bedre end at stride, men de stride, som finder det smukkere; lev nu vel og lykkelig, Broder! og vi mødes igjen i Himmerige!" Erik Jarl undslap nu, og nogle faa Mænd med ham, hvortil baade det hjalp, at der kun blev lagt lidet Mærke til faa Mænd, og, skjønt man kjendte Erik Jarl, saa var han dog saa afholdt af mange, at ingen vilde tilføie ham nogen Skade.

Benedikts Fald

59. Benedikt blev nu saa opbragt, at han sprang ud af Choret, kastede Skjoldet, fattede Sværdet i begge Hænder, og nedhug til begge Sider, hvad der kom for ham; og alle undflyede, som kunde slippe bort, men dog kom mange til at ligge der tilbage i Kirken. Han banede sig Vei lige ud til Kirkedøren, uden at nogen holdt Stand imod ham. Brødrene Palmar og Blakmar fulgte ham, og holdt sig ikke tilbage. Men da de kom til Kirkedøren, standsede de, og kunde da ikke komme længere, thi der udenfor var Bondehoben, som hindrede dem fra at komme ud. Man trængte da ind paa Benedikt og hans Medstridere fra alle Sider; og, skjønt de vare store Kæmper, bleve de dog overmandede, og det kom da saa vidt, som det hedder, at een ikke kan staae imod mange. Der faldt nu Benedikt og alle hans Medstridere med megen Hæder, saa at deres Forsvar og Tapperhed er bleven navnkundig. Striden standsedes nu, og de tilbageværende af Kongens Mænd overgave sig. Brødrene Svend og Astraad, Thorgunnas Sønner, vare ikke faldne.

Om Asbjørn Jarl

60. Strax efter Striden droge Bønderne bort, thi mange længtes efter at komme hjem. Asbjørn Jarl raadede dem, som havde været Hovedmændene, at tage sig vel i Agt, og søge at faae at vide, hvad Beslutning Erik Jarl og Kongens andre Mænd vilde tage: "Men ikke taler jeg det," sagde han, "fordi jeg er i Frygt for mig og mine Mænd; jeg tænker at de fleste ville sige, at ikke har nogen anden haft større Deel heri end jeg; og det vil jeg vedgaae; jeg fortryder det heller ikke, thi her er man ikke gaaet for vidt, nu vil ogsaa jeg drage hjem." De forsamlede Folk adspredtes da, og enhver begav sig paa Veien til sin Hjemstavn.

Asbjørn Jarls skrækelige Død

61. Asbjørn Jarl drog nord op til Øresund strax efter Træfningen. Han tog Herberge i en Landsby, og sov en Nat paa en Loftsals. Der skete den skrækelige Begivenhed, at der kom en Mængde Rotter ind, som vare meget større, end man før havde seet. De anfaldt Jarlen saa heftig, at han maatte strax staae op, og forsvare sig imod dem, men ligefuldt anfaldt de ham. Der vare mange Mennesker inde paa Loftsalen, men de brøde sig ikke om nogen anden. Jarlen sprang da ud af Salen, og de forfulgte ham strax, og da han kom ud, angrebe de ham heftigst. Da løb han ned til Stranden, og kom ud paa et Skib, og styrede fra Land. De løb strax ud i Vandet, og op i Skibet til ham, og reve ham strax i Ansigtet og paa Næsen, og det endtes

med, at de dræbte ham, og derefter forsvandt disse Uvætter strax paa Stedet. Dette Under med Asbjørn Jarls Død spurgtes vidt omkring, og opvakte stor Rædsel hos de Mænd, som havde haft størst Andeel i Angrebet paa Kong Knud. Der vare da mange, som fik Mistanke om, at denne Gjerning, at de havde dræbt Kong Knud, ikke var saa retfærdig for Gud, som det ofte havde været dem forestillet; og man sagde da, at denne Hævn maatte være sendt af Gud.

Thords Død

62. For nu at fortsætte den før begyndte Fortælling, maa berettes, at Thord Skorre og Tolar Verpil vendte tilbage med deres Mænd. De kom en Dag tidlig om Morgenen til en stor Aa, hvorover deres Vei gik; der var en stor Fjælebro. Enhver red da over Broen, eftersom han kom til; men da de fleste vare komne over, sagde Thord Skorre: "Her farer man uforsigtig frem, at man rider her over som paa en slet Mark." De, som vare komne over, svarede, og bade ham kun ride rask til: "Thi," sagde de, "du har den Hest, som holdes for den bedste, og da nu alle de andre have redet derover, vil det vel ogsaa lykkes dig, og synes os det en mindre Manddoms Gjerning, end at slaaes imod Kong Knud, hvilket nogle ogsaa holde for at du ligesaa meget vilde have unddraget dig for." Thord blev nu meget vred, og slog Hesten med Sporerne, men den var fed og ustyrlig, og gjorde sig udtilbeens, da den kom ud paa Broen, som dundrede høit under Hovene, den steilede nu i Veiret under ham paa Broen, og Thord faldt da tilbage af Sadlen og ned i Aaen, og fandt der sin Død paa Stedet. Thords Ledsagere bleve meget underlig til mode ved denne Tildragelse, og droge dernæst til deres Hjem. Men sandfærdige Folk fortælle, at Tolar Verpil fortæredes levende af Kræft og Orme. Ved disse Mænds Død tilkjendegav Gud, hvor fordømmelig denne Gjerning var baade for Gud og Mennesker.

Kong Knuds Grav

63. Efterat Bønderne vare dragne bort fra Fyen, samlede de Mænd, som havde været Kong Knuds Venner, sig i Odense, og gik hen, hvor Kong Knuds Lig laae; da vare hans Saar lægte, Liget var smukt og tækkeligt, og det blev nu sømmelig klædt. Benedikts Lig blev toet og ligeledes klædt og ligesaa de andres, som vare faldne der. Derpaa blev Kirken gjort ryddelig, de Døde baarne ud, og stædte til Jorde. Til Kong Knuds Lig blev gjort en meget smuk Kiste. I en anden Kiste blev Kongens Broder Benedikts Legeme lagt. Denne Ligbegængelse var meget anseelig. Kong Knud blev jordet i Odense i Fyen og ligesaa hans Broder Benedikt. Kong Knud faldt om Løverdagen den tiende Juli, som er to Dage efter Seljamanna-Messe. Da havde han været Konge i Danmark i syv Aar, og styret og behersket dette Rige med megen Retskaffenhed og Myndighed. Da vare Forløbne fra vor Herres Jesu Christi Fødsel et tusind og syv og firsindstyve Aar.

Om Thorgunnas Sønner

64. Efter Kong Knuds Fald troede de Danske at burde vælge sig en Konge. Ifølge de gamle Loves bestemmelser, at Kongens ældste Søn skulde være Konge, var Olaf Svendsøn nu den

nærmeste til Regjeringen. De Danske talte meget om denne vanskelige Sag, og mange vilde, at man skulde kalde Olaf hid for at antage Regjeringen; men dog syntes dette ingen let Sag, der hvor han nu var; thi de ventede sig kun lidet Venskab af Hertug Baldevin formedelst de Begivenheder, som for kort Tid siden vare skete. Man tog da den Beslutning, at anmode Thorgunnas sønner om at drage vester over til Flæmingeland til Hertug Baldevin, for at forsøge paa at faae Olaf paa een eller anden Maade udløst. Da disse Mænd havde været Kong Knuds kjæreste Venner, holdt man for, at de snarest vilde kunne faae ham udfriet. Brødrene svarede med disse Ord: "Ei fortjene I Danske, at vi skulle drage i eders Sendefærd, og udføre eders Ærende; men denne Færd er ikke saa lang, at den jo vil kunne vel fuldføres; og vi vente os god Modtagelse af Hertugen." Uagtet de i Begyndelsen undslog sig, saa tilstode de det dog omsider efter deres Venners Raad; de beredte sig til Reisen, og begave sig paa Veien, saasnart de vare færdige, og kom til Flæmingeland til Hertug Baldevin og hans Datter Dronning Edla. De bleve der modtagne med Velvillie, og Dronningen glædede sig meget ved deres Komme, og udspurgte dem nøiagtig om de Begivenheder, som nylig vare foregaaede i Danmark. De gave hende Underretning om alt, hvad hun spurgte dem om. Siden fremførte de deres Ærende for Hertugen, og berettede ham de danske Høvdingers Ordsending og Almuens Bøn, om han vilde give Olaf Orlov til Hjemreise: "Vi vente, Herre!" sagde Svend, "at I vil i den Henseende gjøre meget for vor Skyld og vort Ord." Hertugen svarede: "De Danske fortjente af os, hvad der kunde være dem baade til Beskæmmelse og Skade, formedelst det Nidingsværk, som de nu have udøvet; derfor ønske mange Ondt over dem, som de vel fortjene; men paa den anden Side var det ikke ufortjent, at de Danske fik en saadan Høvding over sig, som Olaf er; men dog er han nu kommen saaledes i min Vold, at han vil seent udfries derfra, thi det fandt jeg aldrig ugrundet, hvad Kong Knud sagde mig, men det var det sidste Bud han sendte mig, at denne Mand skulde jeg aldrig lade komme løs." Da svarede Brødrene begge paa een Gang: "Folk sige, Herre! at i denne Sag er Kongen snarest gaaet for vidt, og dette sige endog hans egne Venner, og Olaf syntes at tjene ham med Troskab. Men hvis Kongen er gaaet for vidt, saa tykkes ingen at være saa skyldige som vi Brødre til at gjøre det godt igjen; vi ville da paa vor Side byde alt, hvad eder synes, og I vil forlange, for at vi kunne udfrie denne Mand Olaf herfra." Hertil svarede Hertugen: "Ikke formoder jeg, det vil vise sig, at det var en uklog Beslutning, at Olaf blev sat i Fængsel efter Kong Knuds Anmodning, men jeg indseer vel, at eders brave Sindelag og Kjærlighed til Kong Knud bevæger eder hertil. Da jeg nu bestandig har haft Prøver paa, at I ere brave Mænd, og jeg veed sikkert, at I have fulgt Kong Knud vel og mandigen; saa vil jeg derfor sætte eder et Vilkaar; Olaf skal udløse sig med tredivemark Guld, men dog under den Betingelse, at I skulle sidde her i Jern imedens, indtil Olaf har udbetalt de nu bestemte Penge. Jeg vil, at I saaledes skulle prøve, hvor brav en Mand Olaf er, eller hvo der har bedst skjelnet, hvad Mand han er; det maae I ogsaa betænke, at, hvis Olaf ikke vil betale de nu bestemte Penge, da komme I aldrig ud af denne Bevogtning og dette Fængsel; nu staae I mest Fare," sagde han, "men ikke sætter jeg nogen Lid til Olaf, og ikke vil jeg til skynde eder til dette," føiede han til. Da Hertugen havde bestemt dette Vilkaar, sagde Brødrene, at de vilde gaae til Olaf. De bleve da fulgte til Fængslet, hvori han sad. De berettede ham nu det Hele, de danske Høvdingers Ordsending, at det var deres Ønske, at han skulde udvælges til Konge over hele Danmarks Rige. "Dette

have vi nu ogsaa andraget for Hertugen,” sagde de, ”og han afslog bestemt din Løsladelse i Førstningen, men ved vore Bønner lod han sig dog bevæge til at forunde dig Frigivelse, dog under den Betingelse, at vi Brødre skulle sættes i det samme Jern, som du nu sidder i, indtil de bestemte Løsepenge ere udbetalte. De fleste sige, at vi vove meget paa din Miskundhed, om vi gjøre dette; men vi vente, at det vil komme os til Gode, og at du vil vel lønne os det, saa meget som vi udsætte os for, thi faa ville vist gjøre dette for din Skyld.” Hertil svarede Olaf: ”Dette synes mig et meget godt Vilkaar, og ikke forlanger jeg noget andet; ei frygter jeg for denne Pengesum, og naar jeg faaer Regjeringen i Danmark, da skal jeg ikke have baaret Kongenavn i tre Dage, førend jeg skal have tilveiebragt og udbetalt Beløbet, og disse Penge skulle I have for den Bistand, som I nu vise mig i den vanskelige Stilling jeg befinder mig i; og kommer jeg noget til Magt, da kan hændes at I faae Gjengjeld for dette.” Derpaa kom Hertugen til dem, og dette Raad gik nu i Udførelse. Olaf gav sit edelige Løfte om, at han vilde udløse disse Mænd det aller snarest det var ham mueligt; han svor ogsaa for Hertugen at han vilde betale Pengene, eftersom han nu lovede. Olaf blev da paa dette Vilkaar udtagen af Fængslet, og Svend og Astraad bleve igjen indsatte i samme, og der bleve lagte Jern paa deres Hænder og Fødder. De fik ogsaa saa liden Føde, at de netop kunde opholde Livet derved.

Olaf udvælges til Konge

65. Olaf reiste nu til Danmark, og, saasnart han kom der, samlede der Folk til ham. Han drog til Jylland, og der blev stævnet til Viborg-Thing. Olaf blev da udvalgt til Konge over hele Danmark. Han skaffede sig derpaa en Huustrop, drog igjennem Landet, paadømte Sager og varetog Regjerings Anliggender. Det omtales ikke, at han tænkte paa at opfylde det Hertugen givne Løfte om at betale Pengebeløbet for sin Udfrielse; men det varede ikke lang Tid, førend nogle mindede ham om denne Sag, at han skulde tænke derpaa; det var nemlig Thorgunnas sønners Frænder og Venner. Kongen svarede dem med Vrede, bød dem, ikke at tale saadant til ham, og tilføiede: ”Disse Brødre have gode Dage hos Hertug Baldevin, som de vel fortjene, thi de have længe tjent Svogrene, og nu faae de derfor Løn som forskyldt. Mere udvirkedes ikke af Olaf den Sag betræffende.

Her Fortælles om Kong Knuds Hellighed

66. Da Kong Olaf var paa Gjæsteri i Fyen, kom den Præst, som sang i Kirken, hvori Kong Knud hvilte, til ham. Præsten bad ham tale med sig i Eenrum, og han sagde da til ham, uden at nogen hørte derpaa, at han ofte om Nætterne saae et stort lys brænde over Hans Broder Kong Knuds Gravsted: ”Ogsaa skee der mange andre Tegn,” tilføiede han, ”som forekomme os meget mærkværdige; vi troe visseligen, at han maa være en Helgen; nu ville vi have eders Minde, Herre! til at dette maa videre bekjendtgjøres.” Hertil svarede Kongen: ”Drist du dig kun ikke til at sige saadan Løgn, thi jeg veed mange Ting i Kong Knuds Vandel, som tilfulde godtgjøre, at han langt fra kan være Helgen. Det skal du ogsaa vide for vist, at, hvis nogen taler herom mere i mit Paahør, da skal han være Døden vis.” Præsten blev da glad ved, at han som snarest lod denne Tale fare, saa ilde som Kongen optog den, men ligefuldt udbredte sig

dog i Danmark det Ry, at Kong Knud var en virkelig Helgen, skjønt det ikke blev aabenbart bekendtgjort, saalænge Kong Olaf levede, thi ingen dristede sig til at tale derom formedelst Kong Olafs Strængthed.

Om Thorgunnas Sønner

67. I den Tid sade Thorgunnas Sønner i Jern og Fængsel ude i Flæmingeland, og bleve holdte haardt, thi Hertug Baldevin lod dem ikke skaane, da det var ham meget imod, at Olaf Svendsøn var kommen løs, skjønt han ved Brødrenes Bøn lod sig bevæge til at tilstaae det. Dette syntes Dronning Edla meget ilde om, og hun bad bestandig for dem, og bad Hertugen, at de maatte nyde Godt af, at de havde tjent Kong Knud, istedenfor at lide for Kong Olafs Uretskaffenhed. Hertugen svarede med Vrede, og sagde: "De skulle oppebie den Dag her i Flæmingeland, da deres Ven Olaf udløser dem, eller ogsaa oppebie her deres Død. Skjønt han nu unnlader at udløse dem, saa fortjene de dog at undgjelde det, thi de bade indstændig om hans Løsladelse, og fremførte mange Grunde, hvorfor det ikke anstod at afslaae dem deres Forlangende. Nu maae de ogsaa tilstrækkelig føle, hvad det er de have virket til, da de gjorde sig al Umage for at faae Olaf udfriet. Det er nu gaaet ganske efter min Formodning, at det vilde være forgjeves at vente nogen Troskab af Olaf." Saaledes Forløb nu den næste Vinter efter Kong Knuds Fald, at Brødrene sade i Jern hos Hertug Baldevin.

Kong Knuds Jærtegn

68. Da Svend og Astraad sade i Fængslet, tildrog sig følgende Begivenhed Paaskenat. De havde da forud næsten ingen Føde faaet, og ingen havde nylig været hos dem, og de vare da meget afkræftede baade af Hunger og Jernenes Sliden, thi Jernene gnavede dem meget paa Benene, og forvoldte Betændelse under neden hvor de sade. Om Morgenen efter Klokkeren sex overfaldt der Svend en Tunghed, og han tyktes snarere at vaage end at sove; han saa da, at en Mand kom ind, som var meget prægtig klædt, og saa skinnende, at han tyktes neppe at kunne see imod ham, han tyktes i ham, at kjende Kong Knud. Han gik til Svend, og sagde: "Haardt er du nu medtagen, Stalbroder Svend! og det er ikke efter Fortjeneste; nu vil jeg udløse dig af dette Fængsel; du skal ogsaa berette Hertug Baldevin min Hilsen, for at han herefter skal formilde din Tilstand." Han tog da i Fjæderen, som sad paa hans Fødder, og rev den sønder som et Halmstraa, og ligesaa gjorde han ved den, som sad paa Hænderne. Derpaa sagde Kongen: "Nu er du bleven løs; du skal nu fortælle denne Begivenhed, naar som flest ere tilstede; jeg venter, at Gud tilstaaer mig den Miskundhed, at, naar Folk anraabe mit Navn med Oprigtighed, de da ville faae Lindring i deres Meen. Der forekom ham da en stor Klarhed i det mørke, Fængsel, og han fornam en kostelig Vellugt. Efter dette forsvandt Kongen for hans Øine, og Svend vaagnede, om han virkelig havde sovet; da vare Jernene af ham. Han fortalte da Astraad, hvad der havde forekommet ham. Astraad svarede og sagde, at det samme havde forekommet ham; og de vare nu begge løse. Astraad bad, at de nu strax skulde forlade Fængslet, men Svend sagde, at de paa ingen Maade skulde gaae derfra, førend Hertugen sad ved Bordet om Dagen, fordi de fleste da maatte være nærværende. De gjorde saa, og gik nu til Hallen, da Hertugen sad ved Bordet. De vare saa afkræftede, at de krøbe

snarere end de gik. Men da de kom ind i Hallen, saae Hertugen dem, og bød de Folk, under hvis Bevogtning de havde været, at gribe Fangerne og føre dem ud. Da sagde Svend: "Ei vilde du lade det gjøre, Herre! Om du vidste, hvo der har løst os." Hertugen sagde, at han troede, at de, som skulde have bevogtet dem, havde slet opfyldt deres Pligt. "Nei," sagde Svend, "dem er det ikke at tilregne, thi Kong Knud kom i Nat til os, og rev Fjædrene af os; og til Beviis herpaa kan det tjene, at Fjæderstykkerne ligge i Fængslet." Da nu Hertugen lod sig forlyde med, at han ikke forstod, hvad de sagde, tog Dronning Edla Ordet: "De maae i det mindste have Fred om Helligdagen, Herre!" sagde hun, "i hvad der saa siden skeer; jeg ønsker, at I faae Vished om dette er sandt, hvad de sige; det vilde være os en stor Glæde, om det var sandt. Dette kommer mig ikke uventet, thi jeg veed at Kong Knud i sin Gudsdyrkelse besad mange Egenskaber udmærkede frem for de flestes." Hertugen bad hende raade. Der blev da redt en god Seng for dem, og de bleve i alt, hvad mueligt var, pleiede paa det bedste. Drengen Karl, Kong Knuds og Edlas Søn, kom til Sengen, hvori de laae. Svend Thorgunnensøn havde spændt Bæltet af sig og lagt det op paa Hyndet ved Siden af sig. Karl tog det smukke Bælte, som han saae, og legede med det. Svend sagde: "Hvorledes synes du om denne Kostbarhed, Karl?" "Vel," svarede Drengen. "Vil du have Bæltet?" sagde Svend, "jeg holder det mest passende, at du faaer det, fordi din Fader, Kong Knud, gav mig det, og jeg opfylder da din Faders Bestemmelse, eftersom jeg saa synes at overgive det i gode Hænder." Karl gik strax til Hertugen, og viste ham den Kostbarhed, han havde modtaget til foræring, og sagde at den havde forhen tilhørt hans Fader: "Jeg venter nu, Frænde!" tilføiede Karl, "at I vil tilstaae mig den Bøn, at disse Mænd paa een eller anden Maade skjenkes deres Frihed af eder." Ogsaa Dronningen gjorde sig Megen Umage for at udvirke dem Fred. Hertugen svarede: "Vanskeligt vil det være, at modstaae eder begge; vi maae nu først tales ved." Derpaa gik Hertugen til dem, og spurgte om, hvorledes de vare komne ud af Fængslet. De fortalte ham det Hele, og tillige at Kong Knud havde bedet dem at hilse ham, at han maatte tilstaae dem deres Frihed, og bevidnet dette sit Ønske ved Jærtegn, om hvis Paalidelighed ingen Tvivl kunde være. Hertugen lovede da at gjøre saa. Thorgunnas sønner kom snart igjen til Kræfter, saa meget desto snarere, da nu Hertugen behandlede dem godt, og lod dem pleie paa det bedste. Og da de igjen vare blevne raske, udbade de sig Tilladelse til Hjemreise. Hertugen sagde, at det skulde tilstædes dem: "Nu vil jeg," tilføiede han, "tilkjendegive vor Overeenskomst; I skulle først drage til Kong Olaf og bede ham udbetale Pengene, som han lovede for sin Udløsning, og overgive dem til eder, og I skulle da bringe dem til mig; men hvis han, som jeg aner, ikke vil betale Pengene, da skulle I betale os disse Penge, og I skulle bekræfte ved Ed, at I ville holde dette." Dette tilstode Brødrene. De droge derpaa bort fra Flæmingeland, og Hertugen gav dem Følge med paa Veien. Men da de kom til Danmark, begave de sig til Kong Olaf, og bade ham at udbetale dem Pengene, som han havde lovet for sin Udløsning: "I har ikke, herre!" sagde Svend, "gjort som I lovede, og som vi ventede, nu maa I ville gøre det godt igjen, og hurtig og rigtig udbetale det Hele; det vil endnu være os meget fornødent, thi vi have givet vort edelige løfte til Hertug Baldevin, at han ikke skal tabe disse Penge." Hertil svarede Kongen: "Nei andet fortjente Flæmingerne af os, end at vi skulde betale dem Penge for den Vanære og Beskæmmelse, som de tilføiede os, og det skulde de derimod have til gengjeld derfor, at, saa snart jeg har sikret mig min Magt her i Danmark, skal jeg udbyde en heel Hær

af mit Rige, gjøre et Tog mod Hertug Baldevin, og tilføje dem alle saa meget Ondt, at de skulle aldrig trives." Kongen blev nu saa hidsig og forbittret, at ingen torde nærme sig ham; og Svend var gladest ved, at han slap bort. Brødrene droge dernæst hjem til deres Gaarde og samlede alle deres Penge og Kostbarheder, og laante en Deel af Venner og Frænder; ogsaa deels solgte, deels pantsatte de deres Jordejendomme. Og da de havde samlet saa stor en Pengesum, som var bestemt, droge de vester til Flæmingeland til Hertug Baldevin; og han modtog dem vel. De havde ikke været der længe, førend de udbetalte Pengene; alt var i Guld og skjært Sølv, og derhos gave de Hertugen kostelige Sager, som vare sjeldne i hans Land. Da sagde Hertugen: "I dette have I opført eder vel og høimodig, jeg veed ogsaa, at I ikke ere saa overmaade rige, at jo her findes den største Deel af eders Eiendom, og det er dog meget Gods; jeg vil nu gjengive eder disse Penge, og I skulle derhos have min Tak og mit Venskab, men disse Gaver vil jeg modtage." De takkede ham meget for hans Høimodighed. De opholdt sig der nu i kort Tid, og da de vare færdige til Afreisen, gav Hertugen dem gode Foræringer, og de skiltes som kjære Venner. Da Brødrene kom hjem til Danmark, sloge de sig til Ro paa deres Gaarde, og tjente ikke Kong Olaf. Thorgunnas Sønner vare bestandig anseete for meget raske Mænd.

Kong Olafs Endeligt

69. Olaf Svendsøn var gift med Ingerid, en Datter af den norske Konge Harald Sigurdsøn og en Søster til Kong Olaf Kyrre. Olaf Svendsøn var en myndig, stræng og uvennesæl Mand; han var begjærlig og pengegjerrig. Der var i hans Tid stor Misvæxt og Lovløshed i Danmark; og mange af dem, som ikke havde deeltaget i Opstanden mod Kong Knud, sagde, at der var skeet et uheldigt Skifte, og at det var gaaet ud over dem, eftersom denne Konge ikke lod noget Menneske være i Sikkerhed. Olaf var Konge i Danmark i otte Aar; han døde af Sygdom, og blev ikke begravet af de Danske.

Om Jarlen Erik Svendsøn

70. Erik Jarl havde i Kong Olafs Dage styret det Rige i Sjælland, som hans Broder Knud havde forlenet ham med. Erik var en mægtig og vennesæl Mand, og havde bestandig en stor Mængde Folk om sig. Han gjorde uafsladelig Hærjetoge til Østervegen mod Hedningerne, men lod alle Kristne, ligesom ogsaa Kjøbmænd, fare i Fred. Ved denne Fremfærd blev han navnkundig og vennesæl over hele Østervegen. Han drog lige øster til Garderige, og besøgte der mange berømte Høvdinger, som toge særdeles vel og hæderlig imod ham. Der fik han mange Foræringer af Høvdingerne. Saa siger Markus Skeggesøn i Eriksdrapa:

Mangen Drot i Garderige
Traf den ypperlige Fyrste,
Rigdom bolde, gjæve Mænd den
Hæderlige Krieger skjenked;
Over hele Østervegen
Var den milde Drot navnkundig,

Udbredt blev ved Hædersdigte
Vidt hans Navn af Mange Skjalde.

Erik Jarl drog i Begyndelsen af Vaaren østenfra Garderige; han seilede der østenfra i Sommerens Begyndelse og hjem til Danmark til sit Rige. Saa siger Markus:

Prægtigt Skib om Vaaren tidlig
Venders Ødelægger rusted
Øst fra Garde, paa den hule
Bølge skød han Havets Ganger;
Kongens Broder Snekkens brede
Bord mod vilde Storm beskjermed,
Den af Snille kjendte Drot ved
Danmarks Kyster siden landed.

Erik den Gode bliver Konge

71. Erik antog da ifølge Lovenes Bestemmelse Regjeringen i Danmark efter sin Broder Olaf, thi han var den ældste af Kong Svends Sønner, som da vare i Live. Da Erik var bleven Konge i Danmark, haandhævede han Lovene i Landet, og søgte at forbedre Folks Sæder, da mange Uvaner og Usæder havde faaet Indpas i Landet, medens Olaf regjerede. Kong Erik sædeliggjorde igjen Folket, og gjorde sig yndet og elsket af alle, de bedste Mænd i sit Rige. Han var gavmild paa Penge baade imod Høvdingerne og imod sine Venner, og uddeelte store Summer til alle dem, som kom til ham, og mest til dem, som fjernest fra besøgte ham; han gav ogsaa meget til Fattige. Han blev snart vennsæl af de Danske, og blev kaldt Erik den Gode (11), og Folk sagde, at dette Tilnavn passede godt til ham, thi alle, som kom til ham, nøde Prøver af hans Goddædighed. Saa siger Markus:

Rigdom Folk af gjæven Fyrste
Finge, gode Sværd og Skibe,
Guld i Mængde gavmild Erik
Ofte til de Brave skjenked;
Kongers Overvinder, stærk i
Striden, bortgav gode Ringe,
Frodes Stols Besidder (12) rige
Gaver deelte ud til mange.

Om Erik

72. Ikke længe efterat Erik havde tiltraadt Regjeringen, kom den samme Præst, som forhen havde forkyndt Kong Knuds Hellighed for Kong Olaf, til ham, og, saasnart Kong Erik saae denne Præst, kaldte han ham i Eenrum, og spurgte, hvad han kunde berette om de Tegn, som viste sig paa Kong Knuds Hellighed: "For lang Tid siden ventede jeg," sagde Kongen, "at det vilde være Tilfældet; vi ønske derom nøiagtig Underretning, thi det er os alle den største Glæde, om det kunde siges med Sandhed." Hertil svarede Præsten: "Ja, Herre!" sagde han,

”det er skjønt at tale herom, og sandt, thi det er vist, at ingen anraaber med Inderlighed hans Navn, at han jo faaer hurtig Lindring i alle sine Meen, hvad han end fattes.” Dette bekræftede mange sanddrue Mænd med Præsten. Mange havde allerede anraabt Kong Knud, og paa hans Hellighed skete mange skjønne Jærtegn. Hans Hellighed blev da kundbar over hele Danmark.

Om Kong Erik

73. Kong Erik blev nu en mægtig og berømt Høvding; han var den vennesæleste Konge, man kjendte. Han straffede meget Folks Usæder, ødelagde Vikinger og Ildgjerningsmænd, han lod Tyve og Røvere dræbe, lemlæste paa Hænder eller Fødder, eller ogsaa underkastes andre store Straffe, saa at ingen slette Mennesker kunde trives i Danmark for ham. Han var retfærdig i sine Domme, og holdt strængt Guds Lov. Saa siger Markus:

Venders Overvinder hæmmed
Viking (13), Udaadsmænd udrydded,
Tyves Hænder lod afhugge,
Haardt sit Folks Usæder straffe;
Aldrig spurgte man at Erik
Af fra Retten vige vilde,
Sig til Held Guds Lov i Gjerning
Seierherren holdt bestandig.

Kong Erik var en vis Mand, og besad ualmindelig Lærdom; han forstod mange Tungemaal, havde en ypperlig Hukommelse og var meget veltalende. Saa siger Markus:

Den i Kamp berømte Fyrste
Eied Guld og modigt Hjerte,
Stor Hukommelse og andre
Gode Evner uden Laster;
Ædlingen i alt udmærket,
I sin Ungdom lærte mange
Tungemaal, den djærve Erik
Overgik i Magt de fleste.

Eriks Bortreise

74. Kong Erik beredte sig til en Reise bort fra Danmark, og gjorde da Folk vitterligt, at han agtede sig syd til Rom. Han havde et anseeligt, dog ikke talrigt, følge med sig. Imidlertid overdrog han sine Venner Rigets Bestyrelse. Han gik hele Veien syd til Rom. Saa siger Markus:

Fik (saa siges) Kongen Lyst den
Lange Vei til Rom at gange,
Herlighed at skue, hegnet
Fredland (14) og Venedig saae han.

Siden reiste han ud til Venedig og til Bar (15), og besøgte mange hellige Steder, og gik bestandig. Saa siger Markus:

Broderen til Hovedkonger
Fem drog siden ud til Bar, og
Vilde Gud ved Gaver prise,
Gud vil naadig Fyrsten skjærme!

Kong Erik bortskjenkede paa denne Reise store Summer til Klosterne og andre hellige Steder. Dernæst vendte han igjen tilbage, og kom da atter til Romeborg, da han reiste søndenfra. Saa siger Markus:

Store Helligdomme hentet
Haralds Broder hid fra Rom da,
Rige Skrin med røden Guld og
Ringe pryded Yngves Slægtning;
Gik med trætte Been igjennem
Munkeriget (16) og tilbage
Op til Rom igjen, selv Erik
Gik i Spidsen af sit Følge.

Kong Erik opholdt sig i nogen Tid i Romeborg, og indgik Venskabs Forbindelse med mange Høvdinger der i Borgen og vidt omkring andre Steder, og gjorde sig særdeles elsket af dem. Han behøvede ingensteds Tolk for sig, hvor han kom. I den Tid var Paschalis, den anden af det Navn, Pave i Rom; hos ham fandt Kong Erik en meget hæderlig Modtagelse, og blev hans kjære Ven. Erik udvirkede Pavens Tilladelse til, at en Erkebispesæde maatte oprettes i Danmark, isteden for at der forud ingen havde været nordligere end i Bremen i Saxland. Saa siger Markus:

Erkebispesædet flytted
Erik hid til os fra Saxland,
Her i Norden bedre Kaar ved
Kongens Bønner vi erholde.

Desuden udvirkede Erik ogsaa af Paven meget andet, som har været til Gavn for de nordiske Lande. Paven tillod ham, at tage Kong Knuds Reliquier op af Jorden. Saa siger Markus:

Ei en anden Fyrste vil til
Folkets Bedste sligt udrette,
Alt, hvad Kongen ønsked, tilstod
Christi Hoveddyrker Paven.

Derpaa skiltes Paven og Erik med Venskab og stor Kjærlighed, og Kong Erik begav sig paa Hjemreisen. Da han kom til Byen Placencia, lod han anlægge et Herbergeersted tæt ved Byen; og da han kom til Byen Lucca, gav han der en Pengesum til at alle Pillegrimme, som talte den danske Tunge, skulde der uden Betaling faae Viin nok at drikke og fri Beværtning. Derefter drog Kong Erik hjem til Danmark til sit. Rige, og han blev meget navnkundig af denne Reise.

Om Keiser Henrik

75. Til den Tid var Henrik, en søn af Keiser Henrik den Milde, Keiser i Saxland. Han var en stor Krieger, og da han spurgte, at Kong Erik var dragen bort fra Landet, stævnedes han en stor Hær sammen i sit Rige, og rykkede med den til Vindland, og hærjede der vidt og bredt i det Rige, som de danske Konger havde længe besiddet der. Alt Folket tilstode da Keiseren Lydighed. Til den Tid var hele Folket i Vindland hedensk. Keiseren satte mange Høvdinge derover, til at forsvare og bestyre det Rige, som han havde indtaget. Den mægtigste af dem hed Bjørn. Denne Bjørn talte til Keiseren saaledes: "Efterat vi have tilføjet den danske Konges Rige saa stor Skade, have vi stor Trang til Bestyrkelse af eder; jeg vil derfor bede, at I vil forunde mig at træde i Svogerskab med eder, og tillade mig at torde beile til eders Søster, Fru Bothild, thi det forekommer mig ikke at være uden Fare, at være udsat her for de Danskes Overfald; derhos er min Slægt eder bekjendt og mit Forhold." Keiseren sagde, at han vilde tilstaae ham dette, om han vilde henvende hele sin Hu paa at forsvare dette Rige mod de Danske, eller andre som vilde gjøre Fordring derpaa. Da giftede Keiseren Fru Bothild med Bjørn. Om hendes Slægt berettes det, at hun var Keiserens Halvsøster paa mødrene Side, men hendes Fader hed Thorgaut, og var dansk af Herkomst; han var Kong Svend Ulfsons Hofsinde, og var den skønneste Mand man kunde see, hvorfor ogsaa Kong Harald Sigurdsøn gav ham Tilnavnet Fagerskind. Hans Fader hed Ulf; han var Jarl i Danmark, og var en stor Krieger; han drog paa Toge til de vestlige Lande, hærjede meget paa Gallisseland, og indtog og ødelagde Landet, og han blev derfor kaldt Galisse-Ulv. Han ægtede Jarlen Hakon Eriksøns Datter Bothild, og hun var Moder til Thorgaut Fagerskind. Keiseren satte nu sin Svoger Bjørn til Høvding over det Rige, som han havde indtaget i Vindland. Keiser Henrik drog dernæst igjen hjem til Saxland; men Bjørn antog Bestyrelsen af den danske Konges Landskab, og agtede at forsvare dette Rige imod de Danske. I den Tid kom Kong Erik søndenfra Rom, da Venderne havde unddraget sig fra Lydighed imod ham, og han gjengjeldte dem da deres Utroskab, som senere skal berettes. Saa siger Markus:

Venderne da ikke torde
Kongens Rige længer holde,
Deres Frafald dem til Skade
Blev, da det fra Sønden spurgtes.

Om Erik

76. Da Kong Erik kom hjem til sit Rige, og spurgte at Keiseren havde gjort et Indfald i Vindland, holdt han strax Thing med Høvdingerne og Bønderne, og talte da saaledes til dem: "Det er alle og enhver bekjendt, hvorlunde Tydskerne have gjort et Indfald i det Rige, som de danske Konger, vore Frænder, have i lang Tid besiddet i Vindland; nu skulle alle mine Mænd vide, at vi agte at tilbageslaae dette Anfald, eller i modsat Fald døe." Derpaa sendte han Opbud til Krig over hele sit Rige, og trak en stor Hær sammen, skaffede sig siden Skibe, og seilede med hele Hæren til Vindland. Saa siger Markus:

Over stærkt oprørte Bølger
Stævned Kongen, Bræder knaged,
Søen rimbeklædte Stavne
Rysted udfør Venders Bygder.

Men da de vendiske Høvdinger, som Keiseren havde sat over dette Rige, spurgte, at en dansk Hær var paa Veien imod dem, da stævnede de en Hær sammen, og beredte sig til Strid. Da Erik spurgte, at Venderne agtede at forsvare Landet imod ham, gik han i Land med sine Tropper, og paa begge Sider stillede de nu Hæren i Slagorden. Kong Erik opstillede sin Hær saaledes, at der var en Tryne fremmerst paa Fylkingen, og alt mod Fjenden var dækket ved en Skjoldborg. Saa siger Markus:

Sine Folk med Skjoldes tætte
Dækning Kongen trindt omsluttet,
Under Skjoldeklang opstilled
Hæren i en Tryneorden.

Dernæst lod Kong Erik sit Banner føre frem, og der begyndte da en meget skarp Strid. Kong Erik var fremmerst i Kampens Hede, og stred meget tappert; han var iført en Brynie, og havde en Hjelm paa Hovedet. Saa siger Markus:

Strid trindt gjæven Fyrste voxte,
Banre Kongens Mænd frembare,
Drotten gik i Kampens Bulder
Brynieklædt og hjelmbedækket.

Venderne begave sig nu paa Flugt, og holdt sig paa forskellige Steder i Borge og Kasteller, men de Danske angreb dem, holdt Slag med dem, og dræbte mange af dem. Saa siger Markus:

Venders Hær i Borge værged
Sig, og did de hurtig droge,
Raske Mænd til Kampen ilte,
Banret over Fyrsten vaied;
Pile lod da Erik flyve,
Sværde Livet mange røved,
Vaaben sang, og Helte segned,
Saaes paa Valen Blodet flyde.

Blodet paa den røde Skjoldborg
Sprudled, Helten fældte mange,
Hæder vandt den unge Drot, hvor
Brynier sprang og Vaaben klirred.

Venderne saae da, at det var det bedste Vilkaar for dem, at overgive sig til Kong Erik, og vove paa, hvad Naade han vilde tilstaae dem. Saa siger Markus:

Hedningernes Hær omsider
Af den gamle Port udginge,
De, som Skandsen nærmest Marken
Værged, maatte gaae til Haande.

Der var skeet saa stort et Mandefald, at ingen kunde tælle de Faldne. Ogsaa Keiserens Svoger Bjørn var mellem dem, og ligesaa næsten hele den Hær, som havde fulgt ham. Kong Erik gjorde der betydeligt Bytte, hvilket han alt uddeelte mellem sine Mænd, og han vilde selv intet have. Kong Erik lod Bygderne vidt omkring i Landet brænde, og Beboerne vare saa bange, at de undflyede vidt og bredt. Saa siger Markus:

Hedningernes Hjerter bleve
Sorrigfulde, da sig Ilden
Vidt udbredte over Landet,
Bygderne lod Erik brænde,
Baalet høit i Huse tændtes,
Vide Salene nedstyrted,
Syntes end ved Dagens Komme
Ilden op mod Himlen række.

Paa dette Tog mistede ogsaa, som Markus beretter, mange Livet baade for Ild og Vaaben. Nogle af Venderne droge da til Kong Erik. Kongen paalagde dem store Bøder, og erklærede det Rige, som de danske Konger havde besiddet i Vindland, siden Kong Svend Tveskæg havde underlagt sig det, for sit arvtagne Land. Saa siger Markus:

Seierrig var Eriks Fremgang,
Flugten Vender hurtig grebe,
Bøder loved grumme Bønder,
Overvundet Folket var da;
Fyrsten sine Krav udførte,
Folket nødtes til at lyde,
Riget, som Kong Svend bestandig
Eiet havde, tog han atter.

Kong Erik satte der Mænd til at forsvare Vindland og bestyre det paa den danske Konges Vegne. Efter saaledes at have vundet en stor Seier, drog Kong Erik dernæst hjem til Danmark. Da han kom nede fra Vindland, kom han først med sin Flaade til Øland, som Markus beretter:

Flaaden lagde Togets Fører
Trindt kring Sø omskyllend Strandbred,
Vaade Kyster lod den bolde
Drot med Spyd og Skjolde hegne;
landets Strand den gjæve Konge
Slutted ind med kolde Skjolde,
Paa det raske Tog med røden
Skjoldborg omgav Daners Eyland.

Derefter opholdt Kong Erik sig rolig hjemme i sit Rige, og blev berømt og navnkundig af dette Tog.

Kong Knuds Reliquier optages

77. Kong Erik lod alle de forstandigste Mænd i sit Rige saavel lærde som ulærde, kalde sammen. Kongen tilkjendegav, at det var hans Ønske, at man skulde undersøge Kong Knuds Gravsted, hvis Præsterne intet havde derimod, men han tilføiede, at det dog skulde komme an paa deres Formening. Alle bade Kongen selv at sørge derfor. Med Biskoppernes og hele Almuens Samtykke droge de da efter Kongens bestemmelse til Fyen med et stort følge. Alle de ypperste Mænd i Danmark vare da hos Kongen. Man undersøgte nu Kong Knuds Gravsted, og tog Kisten op, og hans hellige Reliquier bleve med Lovsange baarne omkring Kirken; men østenfor Kirken sad en Mand, som længe havde været en Krøbling; til ham kom de Mænd, som bare de hellige Reliquier; og da de havde baaret Kisten frem over ham, da stod han frisk op, og gik med de andre omkring Kirken, lovende Gud og den hellige Kong Knud. Siden bleve de hellige Reliquier indbaarne i Kirken, og satte midt paa Kirkegulvet. Derefter gik Kongen og Præsterne til, og Kong Knuds Kiste blev oplukket, og hans Legeme var fuldkommen ligesaa ubeskadiget, som da han nylig var død, og dette fandt alle saare mærkeligt. Da blev Legemet taget ud af Kisten, og lagt paa en Baare. Folk sagde da, at man skulde prøve Reliquierne, og alle henskøde deres Forslag til Kongens Afgjørelse. Da sagde Kongen: "Jeg synes bedre om, at de blive prøvede, thi det kan hændes, hvis de ikke blive prøvede, at det vil siges, at det er vi Danskes Bedrageri og Opspind; men vi haabe, at Gud for sin Martyr Kong Knuds Fortjeneste vil tilstæde, at hans Hellighed vil blive saa meget klarere og utvivlsommere for alle, jo større Prøve der sættes paa den, saa at ingen længer kan være uvis derom." Da lod Kong Erik tage ubleget Lærred og vikle sammen i en Bru, saa at det hverken var længere eller kortere end Kong Knuds Legeme; denne Bru blev nu lagt ovenpaa Legemet, og man tog viet Ild og antændte Lærredet, som opbrændte saa aldeles, at der blot var Aske tilbage, men den hellige Kong Knuds Legeme var ganste uforbrændt og saa aldeles uskadt, at ikke et eneste Haar var svedet, men Legemet var endogsaa meget smukkere end tilforn. Da opløftede Præsterne et *Te deum*, og priste alle den almægtige Gud og denne hans Martyr. Derefter begyndte man strax at holde hans Dødsdag Meget høitidelig, og over hele Danmark blev hans Messedag holdt som de største Høitider. Dernæst optog man Kongens Broders Benedikts Ligkiste af Jorden, og alle hans Saar, som havde vendt mod Kong Knud, vare ganske lægte. Kong Erik lod gjøre et prægtigt Skrin, hvori Kongens Reliquier bleve lagte. Dette Skrin blev sat over Alteret. I et andet Skrin hviler Benedikt i Odense i Fyen. I denne samme Kirke, som nu er helliget til Kong Knud, viser Gud for hans Mæglen og Forbønner stor Miskundhed og mange Jærtegn: der faae Blinde deres Syn, Halte gaae, Spedalske renses, Djævla flye fra afsindige Mennesker. Naar man anraaber eller paakalder ham med sand Tro, ydes ogsaa denne Hjælp andensteds vidt omkring med Samvirkning af vor Herre Jesu Christ, som lever og regjerer, een Gud til evig Tid uden Ende, Amen.

Om Kong Eriks Sønner

78. Kong Erik havde taget til Fange Keiser Henriks Søster, Fru Bothild, der, som før blev berettet, havde været gift med Bjørn. Med hende avlede Kong Erik en Søn. Denne Dreng blev opkaldt efter Kongens Broder Knud den Hellige; han var tidlig haabefuld og smuk af Udseende. Da han endnu var ung, sagde Kong Erik til Fru Bothild saaledes: "Du har nu opholdt dig her i nogen Tid, men nu maa det høre op; jeg vil lade dig følge hjem til dine Frænder." Hertil svarede hun: "Jeg troer at vi just ikke af Elskov ere komne sammen, og I har omgaaets mig mere af Vellyst end Kjærlighed; I maa da tilstaae mig, Herre! at vor Søn Knud drager med mig til Lindring i min Kummer." Kongen svarede hende igjen: "Ei har jeg saa meget godt at lønne dine Frænder for, at jeg skulde forunde dem det, at denne Dreng voxer der op, thi det er min Anelse, at han vil blive en Hæder for sine Frænder og for mange andre." Hun blev siden fulgt hjem til sine Frænder, og Kongen gav hende et hæderligt følge med. Men Knud voxte op ved sin Faders Hof; han var vennesæl og vel dannet i alle Henseender. Kongen elskede ham meget, og ligesaa gjorde hele Almuen. Kong Erik havde to andre Sønner, som vare ældre; den ene hed Erik, den anden Harald Kesia; de vare begge haabefulde Mænd. Desuden havde Kong Erik en Datter, som var gift med en Mand, som hed Hakon den Norske; han blev ogsaa kaldt Hakon Sunnivesøn, da hans Moder var Sunniva, en Datter af Jarlen Hakon Ivarsøn og Kong Magnus den Godes Datter Ragnhild. Hakon den Norske og Kong Eriks Datter Ragnhild havde en Søn, ved Navn Erik Lam, som længere hen vil blive omtalt. Kong Erik var en særdeles virksom Regent, medens han herskede i Danmark; han viste stor Iver baade for at styre Landet og at holde over Lovene; ogsaa anvendte han megen Omhu paa at bringe de Steder, som vare forfaldne eller i Aftagende, igjen i Opkomst; han lod bygge fem Steenkirker paa sin egen Bekostning, og lagde siden Gods dertil. Saa siger Markus:

Viisdoms hulde Ven lod bygge
Hovedkirker mange Steder,
Smukt indhegnede, af Steen han
Skjønne Templer fem anlagde;
Kirkerne, som Daners Konge,
Kampdjærv og i alt udmærket,
Nord for Saxers Land opførte,
Pryded med Paneler vare.

Kong Eriks Reise til Jerusalem

79. Det skete engang, at Kong Erik holdt et stort Thing. Han tog saaledes til Orde: "Gud takke eder Danske for den Kjærlighed og Lydighed og den megen Godhed, som I have viist mig, saalænge vi have været sammen; men nu agter jeg mig paa en Reise bort fra Landet til Jerusalem; og er det ikke vist, om Skjæbnen vil forunde mig at komme tilbage. Min søn Erik skal drage med mig og tillige andre Høvdinge, som jeg vil udvælge dertil; min søn Harald skal blive tilbage i Danmark for at bestyre Landet, medens jeg er borte; min søn Knud vil jeg give Hertugdømme og derhos Hedeby og det Landskab, som ligger dertil; men det er alle Folk bekjendt, at min Broder Nikolaus er ifølge Lovene nærmest til Kongedømmet efter min Død;

jeg vil heller ikke berøve ham den Hæder og det Herredømme, som tilkommer ham; og jeg haaber at han vil lønne mig det vel, og jeg troer at han er mig saa god en Frænde, at han vil yde min Søn Knud Venskab og Bistand til at holde sig i Besiddelsen af det Rige, som jeg overgiver ham, thi han er selv endnu kun et Barn. Det er mit Ønske, at de vil omgaaes vel, som det anstaaer Frænder, og det vil jeg bede alle Mine Venner, at de behandle Drengen godt og hæderlig." Derpaa beredte Kong Erik sig til Reisen med stor Bekostning, og denne hans Beslutning spurgtes vidt omkring, og mange Stormænd, saavel udenlandske som indenlandske, gjorde sig færdige til at reise med ham. Til samme Tid sendte ogsaa den franske Konge anseelige Foræringer til Kong Erik, førend han begav sig paa Reisen. Det er de flestes Beretning, at der da er blevet sluttet Forlig imellem Keiser Henrik og den danske Konge Erik, saa at de selv sendte hinanden Foræringer. Keiseren sendte Kong Erik betydeligt Mandskab af sit Rige. Saa siger Markus:

Skjære Penge Frankrigs Styrer
Skjenked Bjørns belevne Broder,
Ved den store Keisers Gaver
Glæded sig den djærve Kriger;
Frækne Mænd ham gav til Følge
Fyrsters Ven med god Udrustning
Hele Veien, indtil Jyders
Herre kom til Cæsars (17) Bolig.

Om Erkebiskoppen

80. I den Tid var Øssur, en Søn af Svend Thorgunnesøn, Biskop i Lund i Skaane; han var en mægtig og høibyrdig Mand, og en stor Høvding; han havde en fornem og anseet Slægt, og mange fandt ham vel skikket til Erkebiskop. Efter Eriks Foranstaltning blev Øssur med hele det danske Folks Samtykke udvalgt til Erkebiskop i Danmark, og skulde Erkebispestolen være i Lund, hvorunder alle Danske skulde tjene. Saa siger Markus:

Kort fra Lund i Danmark landets
Gjæve Konge sætte lod en
Erkebispestol, som alle
Folk af danske Tunge (18) ærer;
Helligt Vælde fremmer Kongen,
Viet er til Bisp den milde
Øssur, ham den hulde Fyrste
Himmeriges Sti anviser.

Om Kong Erik

81. Da Kong Erik havde beredt sit Mandskab, som ham syntes bedst, begav han sig bort fra Landet med et skjønt følge; han havde en betydelig Rytterhær, og desuden mange Folk til Fods. Saa siger Markus:

Sine indre Saar den tapre
Konge ønskede at læge,
Nordenfra den djærve Kriger
Drog, for Sjælen at helbrede;
Til de dyrebare Egne
Drotten agted sig, han Jorsals (19)
Trygge Land besøge vilde,
Klarhed om sit Liv udbrede.

Kong Erik reiste paa fornem Viis med prægtigt Optog, og i hver By, hvor han kom, blev der
viist ham megen Hæder, og Præsterne gik ham imøde med Procession og hellige Reliquier.
Saa siger Markus:

Mod den uforsagte Konge
Bar man af de store Byer
Kors og skjønne Helgenkister,
Sang, imedens der blev ringet;
Saadan Ære ingen Fyrste
I en andens Rige nyder,
Men ei heller kunde nogen
Mand med Daners Konge lignes.

Kong Erik fortsatte Reisen, ligetil han kom til Miklegaard, da var Alexis Grækernes Konge; han
tog vel imod Erik, og lod holde et anseeligt Gjæstebud for ham. Kong Alexis tilbød Kong Erik
Valget, om han vilde heller modtage af ham en halv Last Guld, eller at han skulde lade lege for
ham den Leg, som Grækerne kalde Padreims Leg, som Kongen pleiede at lade lege paa
Padreim (20), et saa benævnt Sted; og alle sagde at Legen ikke kostede Kongen mindre end
dette Guld, som han tilbød Kong Erik. Men efterdi Kong Erik havde stor Bekostning, da han
holdt et betydeligt Følge, og tilsatte saaledes mange Penge, og han derhos havde foresat sig
en lang Reise, valgte han af den Aarsag Guldet. Denne samme græske Konge Alexis gjorde
siden den norske Konge Sigurd Jorsalefarer samme Tilbud; og da Sigurd den Gang var paa
Hjemreisen, og saaledes havde de største Bekostninger fra Haanden, valgte han derfor
Legen; og ere Folk af forskjellig Mening, hvilket der har været mest kongeligt. Den græske
Konge gav Kong Erik sin Hædersdragt, og han gav ham derhos fjorten Krigsskibe, og desuden
forærede han ham mange kostelige Sager. Saa siger Markus:

Stor Navnkundighed ved Reisen
Vandt den ypperlige Konge,
Herskeren i Miklegaard ham
Selv en halv Læst Guld foræred;
Forud Erik fik en kostbar
Klædning af den store Herre,
Flere Gaver, fjorten Skibe
Skjenked ham den høie Keiser.

Kong Alexis og Kong Erik skiltes med megen Kjærlighed og Venskab. Erik seilede da fra Miklegaard med en stor Flaade; men da han kom til Øen Cypren, faldt han der i en Sygdom, som blev hans Død. Han døde i den By, som hedder Basta. Da denne Tidende spurgtes, forvoldte den alle hans Undersaatter stor Sorg, hvori ogsaa mange vidt omkring i andre Lande deeltog. Saa siger Markus:

Almagts Herre Livet kræved
Udenlands af gjæven Konge,
Gammel ikke blev den brave,
Men hans Afgang spurgtes vide;
Siden Folk i mange Lande
Fyrstens Død begræde, Hæren
Er bedrøvet, og det synes
Som om hele Verden sørged.

Kong Erik blev meget begrædt af alle dem, som kjendte ham, saa at det er med Sandhed sagt, at ingen dansk Konge har til den Tid været mere almindelig elsket af hele Folket. Han var otte Aar Konge i Danmark, og styrede dette Rige med megen Kraft og Myndighed. Ingen Høvdinge vovede at anfælde hans eller hans Sønners Riger, og samme formindskedes ikke i nogen Henseende. Han var stræng imod sine Uvenner, hvorfor han ogsaa var frygtet af dem; men han var blid og munter mod sine Venner, og blev derved vennesæl. Saa siger Markus:

Krigerne ei Kongens Vrede
Kunde nogentid udholde,
Modstand ingen ham at byde
Mægted, skjønt det Konger prøved;
Jarlers Herre frygted alle,
Og med Danekongen torde
Ingen mægtig Fyrste kappes
Kjækt han sine Lande værged.

Slægter i Danmark

82. Efterat Kong Erik var dragen bort fra Danmark, antog Harald Kesia Regjeringen og Bestyrelsen af hele Danmarks Rige, eftersom Kong Erik havde bestemt det. Han var da allerede saa gammel, at han var fuldvoxen; han var vennesæl af sine Mænd, hvortil dog den Yndest, hvori hans Fader stod, bidrog det meste. Harald Kesia havde en Søn, som hed Bjørn, og blev kaldt med Tilnavn Jernside. Han var gift med Cathrine, en Datter af den svenske Konge Inge Stenkelsøn, deres Datter Christine var gift med den svenske Konge Erik den Hellige Edwardsøn, og deres Børn vare: den svenske Konge Knud og Dronning Margrete, som var gift med den norske Konge Sverre, og Cathrine, som var gift med Nicolaus Blaka; deres Datter igjen var Fru Christine, som var gift med Hakon Jarl den Gamle i Norge, og deres Søn var Knud Jarl i Norge. Harald Kesia var gift med Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod, deres sønner vare Magnus og Olaf, som længere hen vil blive omtalt, og Harald og Knud.

Om Kong Nikolaus

83. Nikolaus Svendsøn antog nu Regjeringen i Danmark efter sin Broder Kong Erik; da vare alle Kong Svends andre Sønner døde. Den samme Sommer sendte Pave Paschalis efter Kong Eriks Bøn og Forslag Pallium til Erkebiskop Øssur. Øssur var længe derefter Erkebiskop i Lund; han var en mægtig Høvding. Kong Nikolaus blev ogsaa en stor Høvding; han ægtede Margrete Ingesdotter, som forhen havde været gift med Kong Magnus Barfod. Harald Kesia var en god Ven af sin Frænde Kong Nikolaus, og var længe ved Hoffet hos ham; stundom opholdt han sig i Roeskilde i Sjælland, og holdt der en stor Trop Folk, og han bestyrkede meget denne Stad. Kong Eriks anden søn Erik var ikke saa meget afholdt af Kong Nikolaus.

Knud Lavards Ophav

84. Kong Eriks søn Knud havde Hertugdømmet i Hedeby, som hans Fader Kong Erik havde givet ham; han var særdeles vennesæl og gavmild og over maade afholdt af Almuen, skjønt Kong Nikolaus og dennes søn Magnus havde større Magt, og han blev derfor kaldt Knud Lavard (21). Til at gjøre ham afholdt bidrog det mest, at han lod alle, som behøvede det, frit benytte hans Eiendomme; men de, som attraaede samme, holdt ikke Maade, tillige bleve hans Indtægter mindre, end Nødvendigheden krævede, hvorfor hans Midler meget gik op for ham. Kong Nikolaus og Knud Lavard stod ikke i saa god Forstaaelse, og saa vel Kongen som Hans søn Magnus misundte meget Knud den Vennesælhed, hvori han stod. Man kunde ogsaa ligefrem sige, at ethvert Menneske i Danmark vilde gjøre og lade alt, hvad Knud ønskede. Det var dog egentlig mest Magnus, som var kold imod ham. Nogle Aar efter Kong Eriks Endeligt døde Keiser Henrik i Saxland, og efter ham blev hans søn Henrik Keiser. Da Knud spurgte dette, at hans Morbroder Henrik var død, og dennes søn Henrik bleven Keiser, fik han Lyst til at besøge sin Frænde Keiseren, og drog da til ham med et anseeligt følge. Da Keiseren spurgte, at hans Frænde var i Vente, lod han berede et anseeligt Gilde for ham, og tog imod ham med megen Venlighed, da han kom. Knud forblev hos Keiseren en Tid, og Keiseren gav ham mange hæderlige Beviser paa sin Yndest.

Om Knud Lavard

85. Engang da Keiser Henrik og Knud Lavard talte sammen, sagde Hertugen til Keiseren: "Herre!" sagde han, "jeg er kommen i Besøg hos eder, for at søge et godt Raad af eder for Slægtskabs Skyld; jeg venter mig Hæder af eder, og at I vil mere agte paa vort Slægtskab til hinanden end paa vore Forfædres Handeler; mit Rige er udsat for megen Fare, og det er mig dog særdeles om at gjøre at beholde min Værdighed; jeg ønsker ikke at opgive den Magt, som min Fader overdrog mig; og jeg vilde gjerne have et godt Raad af eder, hvorledes jeg med Hensyn dertil helst skal forholde mig." Keiseren svarede: "Jeg har spurgt eders Vennesælhed, og at I har hvert Menneskes Berømmelse, og det er høilig fornødent, at I bliver i Besiddelse af eders Rige og Værdighed. Nu er det," vedblev Keiseren, „Brug hos os her i Saxland, ligesom vidt omkring andre Steder, at tillukke Landets Havne, og tage Told deraf, og ikke tillade nogen at lægge deres Skibe ind i Havnene, uden at de bestemte Afgifter erlægges.

Det kan nu vel hændes, at dette vil synes haardt i Førstningen, naar Folk ikke ere vantede dertil, men saa stor Anseelse har du vundet, at jeg venter at den ikke derved vil formindskes; thi det er Brug hos mægtige Mænd vidt omkring i Landene, at tillukke Havnene for Landet, hvorved store Indtægter vindes, og det er derhos til megen Betyggelse for Riget imod Ufred. Desuden skal jeg give dig nogle Penge, saa at du for den Sags Skyld skal kunne holde din Anseelse vedlige." Hertugen takkede Keiseren for Raadet, og sagde at det lod sig let iværksætte i hans Land at tillukke Havnene, og at Landets Beskaffenhed var saadan, at det uden Vanskelighed vilde paa mange Steder kunne lade sig gjøre. Siden drog Hertugen hjem til sit Rige med anseelige Foræringer og mange kostelige Sager, som han havde modtaget af Keiseren.

Havnenes Spærring

86. Danmark var da meget udsat for Anfald af Hedninger, som hærjede der næsten hele Sommeren og plyndrede Kjøbmænd og Landets Beboere. Ikke længe efter at Knud Lavard var kommen hjem til sit Rige lod han bygge to Kasteller paa begge Sider af Vigen Sli, hvor der var smallest over Sundet, som løber ind til Hedeby; dernæst lod han der sætte Bomme af træ med Jernlænker, saa at man kunde lukke Sundet til. Siden lagde han Besætning i Kastellerne til Bevogtning, der kun maatte tillade dem at lægge deres Skibe derind, som forud havde betalt den bestemte Afgift af hvert Skib. Hertugen opholdt sig for det meste i Hedeby, og han var da sikret mod enhver Ufred. Han bestyrkedes nu meget med Penge, uden at han derved tabte noget af den Yndest, hvori han var, saa at Keiserens Formodning gik i Opfyldelse.

Om Vidgaut

87. Der var til den Tid en hedensk Mand fra Samland, ved Navn Vidgaut. Han var Kjøbmand og var meget rig og vel begavet i mange Henseender. Han gjorde bestandig Handelsreiser til Østervegen. Da han en Sommer seilede østenfra til Kurland, traf det sig, at nogle Kurer laae der med Krigskibe, og lagde strax til ham og vilde dræbe ham; og eftersom han kun havde eet Skib, saae han sig ikke i Stand til at staae imod, og han heisede derfor Seil, og agtede at seile hjem til Samland. Kurterne seilede strax efter ham, og afskare ham fra Samland; han saae da kun to Vilkaar for sig, at vove paa, hvorledes deres Møde vilde falde ud, eller undseile i rum Sø, og begive sig til kristne Lande. Skjønt han ikke fandt noget af disse Vilkaar godt, tog han dog den Beslutning, at undseile derfra og til Danmark. Han havde spurgt om Knud Lavard, at alle, som kom til ham, bleve vel behandlede; og han ventede sig derfor god Modtagelse hos ham, ligesom saa mange andre havde faaet. Det blev da hans Beslutning at seile til Hedeby; han seilede nu til Sundet, og da han fandt det tillukket, raabte han til Vagten, som var i Kastellet, og sagde at han vilde lægge ind i Havnen. Skildvagten spurgte, hvo han var. "Jeg hedder Vidgaut," svarede han. "Ikke har Knud Lavard budet," sagde Skildvagten, "at vi skulle lukke Havnene op for Folk, som vi ingen Kjendskab have til." "Luk du kun Havnen op, gode Mand!" svarede Vidgaut, "thi jeg vil besøge Knud, og jeg skal ogsaa svare for dig, hvis Hertugen vil gjøre dig nogen Bebreidelse for dette." "Det var vel talt," sagde Skildvagten; og de lukkede nu Sundet op, og Vidgaut lagde sit Skib ind, og drog siden til Hertugen. Knud spurgte efter, hvo de vare. Vidgaut sagde, at de vare fra Samland. "Jeg har hørt tale om dig," svarede

Knud, "og det er sagt mig, at du er en Hedning." "Vist nok ere vi Hedninger," sagde Vidgaut. "Da ere der to Vilkaar for eder," svarede Hertugen, "at I antage Kristendommen og lade eder døbe, da skulle I alle være velkomne her, men I modsat Fald komme I til at vove paa, hvad der vil skee." Vidgaut svarede: "Er det ikke det retteste, Herre! at vi vælge os det bedre Vilkaar, om det maa tilstaaes os; jeg vil gjerne antage Troen, og siden modtage hæderlig Medfart af eder." De bleve da døbte, og vare hos Knud Lavard om Vinteren og nødde god Behandling. Vidgaut var ofte hos Hertugen, som underholdt sig med ham, da han vidste meget at berette, eftersom han var en forstandig Mand og vidt bereist. Hertugen udspurgte ham meget om Østervegen, og han vidste mange Ting at fortælle derfra.

Knud Lavards Giftermaal

88. Øster ovre i Holmgaard var til den Tid Harald Konge, en søn af Kong Valdemar, som igjen var en søn af Jarisleif Valdemarsøn. Haralds Moder var Gyda, en Datter af den Engelske Konge Harald Gudinesøn. Harald var gift med Christine, en Datter af den svenske Konge Inge Stenkelsøn, og Søster til Dronning Margrete, som da var gift med den danske Konge Nikolaus. Haralds og Christines Døttre vare Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Jorsalefarer, og Ingeborg. Da nu Vidgaut havde været een Vinter hos Knud Lavard, og vundet hans Fortrolighed, bad Hertugen ham at drage i hans Ærende øster til Holmgaard, og beile for ham til Kong Haralds Datter Ingeborg. Hertil svarede Vidgaut: "Herre!" sagde han, "een Ting er der, som gjør det mueligt for mig at udføre eders Ærende, den nemlig at jeg ikke fattes Penge, men omendskjønt jeg i mange Henseender er uduelig til at udføre samme, saa er jeg dog skyldig til at opfylde eders Villie i alt, hvad I vil bruge mig til." Hertugen takkede ham, og sagde at han havde henvendt sig med dette Anliggende til ham, fordi han fandt ham af alle, som vare i Hans Rige, bedst skikket dertil baade formedelst hans Forstand og hans Virksomhed. Der bleve nu gjorte Tilberedelser til Vidgauts Reise, og, førend han drog bort, talte han saaledes til Hertugen: "Herre!" sagde han, "I har i Vinter viist mig megen Gunst og Anseelse, men Lønningen vil blive mindre fra min Side, end det burde sig; I maa dog modtage af mig fyrretyve Særke Graaskind, og fem Timbre ere i hver Særk, og fyrretyve Skind i hvert Timber." Hertugen takkede ham for Gaven, og sagde at han ingensinde havde modtaget bedre Gave. Vidgaut seilede nu bort med sit følge, og fortsatte Reisen uafbrudt, til han kom øster over til Holmgaard til Kong Harald. Han skaffede sig ved Pengegaver Adgang til Kongen, som tog vel imod ham, thi Vidgaut var en berømt Mand, og dristig i sin Tale, og forstod mange Tungemaal. Han fremførte sit Ærende for Kongen, og androg Sagen med Klogskab, og sagde om Knud Lavard, at alle vare enige i at sige, at hans Lige ikke fandtes i Danmark eller vidt omkring i andre Lande: "Hans Æt er eder alle bekjendt," sagde han, "og dette Giftermaal er eder alle til stor Hæder." Kongen svarede: Meget Bistand yder du ham i dine Ord, og der vil snart blive en Ende paa denne Sag, om vi optage dit Forslag i dette." "Ja, Herre!" sagde han, "i ingen Henseende vil I finde det overdrevet, hvad jeg har sagt, thi det er et almindeligt Ord, at Knud Lavard langt overgaaer alle de Mænd, som nu leve i Danmark eller i de nordiske Lande." Kongen svarede da: "Eftersom vi vide, at du er en sanddru Mand, og du er os allene bekjendt fra gode Sider, og vi desuden ogsaa forud have hørt noget tale om Knud Lavard, da vil vi svare vel paa dette Andragende; men det forekommer os, at han kun har et lidet Rige at styre,

skjønt han eier et Hertugdømme i Danmark." Vidgaut svarede: "Men derimod har han det, som er meget herligere." "Hvad er det," spurgte Kongen. Vidgaut svarede: "Dyder skal han besidde fremfor de fleste andre Mennesker, og det er mere værdt end mange Penge eller et stort Rige." Kongen talte dernæst med sin Datter og med sine andre Raadgivere, og androg denne Sag for dem. Alle raadede til Giftermaalet, og med Ingeborgs Samtykke blev det da besluttet, at hun skulde giftes med Knud Lavard. Med saa forrettet Sag drog dernæst Vidgaut tilbage til Danmark til Hertug Knud, og berettede ham sit Ærendes Udfald. Hertug Knud takkede ham for hans Bistand, og gjorde nu Tilberedelser til sit Bryllup. Kong Harald sendte sin Datter Ingeborg østenfra Holmgaard paa den bestemte Tid med et smukt følge, og da hun kom til Danmark, tog Hertugen og hele Folket vel imod hende; og siden holdt han deres Bryllup med Megen Glæde og Pragt. De havde nogle Børn, som siden ville blive omtalte.

Om Magnus Nikolausson

89. Magnus Nikolausson voxte op ved sin Faders Hof, og han var af alle den største Mand i Danmark, og temmelig vennesæl, men dog var Knud Lavard af alle vennesællest og mest afholdt af Almuen, skjønt Kong Nikolaus og hans søn Magnus havde større Magt. Men netop dette forvoldte, at der var nogen Kulde imellem dem, i det baade Fader og søn begyndte at misunde ham hans Vennesælhed, og syntes at hans Venner vare altfor mange. Magnus Nikolausson ægtede Rikissa, en Datter af den vendiske Kong Burislaf; deres sønner vare Knud og Nikolaus. Magnus havde bestandig en stor Trop Folk om sig; han opholdt sig for det meste ved sin Fader Kong Nikolaus's Hof; men stundom var hver af dem paa sit Sted. Han var en stærk Mand og tidlig moden i alle Henseender, og blev kaldt Magnus den Stærke.

Om Knud Lavard

90. Knud Lavard drog anden Gang bort fra Landet, og begav sig atter til sin Frænde Keiser Henrik; og da Keiseren spurgte, at han var ivente, lod han berede et anseeligt Gilde for ham, og modtog ham vel. Keiseren talte engang til Hertugen saaledes: "Det glæder mig, Frænde!" sagde han, "at alle sige dig een Lov, thi dig berømme alle, som have nogen Skjønsonhed, og have hørt dit Navn omtale, saa at intet Menneske er saa vennesæl som du." Hertil svarede Hertugen: "Saa gunstig har Lykken været mig," sagde han, "men I har fra Begyndelsen hjulpet mig med eders Raad og Understøttelse." Da lod Hertugen frembære de Graavarer, som Vidgaut havde givet ham, og sagde til Keiseren: "Disse Varer beder jeg at I vil modtage, Herre! skjønt der ikke vises eder saa stor Erkjendtlighed, som det burde sig." Keiseren betragtede Gaven og takkede ham, og tilføiede: "Modtaget har jeg vel større Gaver, men faa som jeg har syntes bedre om." Hertugen opholdt sig en Tid hos Keiseren, som gjorde meget af ham og behandlede ham vel; og da Hertugen igjen beredte sig til Hjemreisen, gav Keiseren ham mange Kostbarheder, og sagde at han skulde ikke fattes Penge, saa længe de begge levede: "og de Foræringer, som du bragte mig," føiede han til, skal jeg desuden gjengjelde dig; du skal faae Klæder af mig, hvis Lige neppe ville findes i eders Land eller videre, og jeg venter, naar du beholder disse Klæder, at Lykken vil følge dig og Held dit Rige; og det vil jeg bede dig, Frænde!" vedblev han, "at du ikke lader disse Klæder komme fra dig, thi hvis det skeer, da

frygter jeg for, at der vil snart skee en Forandring i din Lykke." Dette var Keiserens Hædersdragt, og disse Klæder vare ganste bordyrede med Guld og vare store Kostbarheder. Hertugen takkede ham for Gaverne og al den Hæder, som han havde beviist ham. Siden drog Hertugen hjem til sit Rige, og var bestandig anseet for en meget ypperlig Mand. Kort efter døde Keiseren, og Folk sige, at Hædersdragten, som Keiseren havde givet sin Frænde Knud Lavard, besad den Egenskab, at de fleste, som havde ladet den komme fra sig, ikke levede længe derefter. Keiserdømmet antog dernæst Ljodgeir, en saxisk Hertug, han blev siden kaldt Lotarius.

Om Knud Lavard

91. Knud Lavard var, som før blev sagt, saa vennesæl, at alle de braveste Mænd i Danmark elskede ham ikke mindre end Kong Nikolaus eller dennes Søn Magnus; men dette vare, som vi ovenfor omtalte, disse af Misundelse saa ilde tilfredse med, at de for den Sags Skyld begyndte at at nære Had til Hertugen og mange af hans Venner. Da Knud Lavard mærkede dette, tænkte han paa Raad i denne Sag, og fandt sig aldeles fri for, i nogen Maade at have forurettet disse Frænder. Da nu Kong Nikolaus og hans Søn Magnus engang vare sønder i Jylland, begav Knud sig til dem med nogle Mænd, og da han kom, modtog de Hertugen vel. Knud sagde da: "Det er mit Ærende hid, at jeg vil byde eder Frænder til Gilde; jeg ønsker at vi skulle omgaaes meget og med Venskab, som det sømmer os for Slægtskabs Skyld, og ikke lade Bagvaskere uden Aarsag tilintetgjøre vort Venskab." De svarede, og sagde at de gjerne vilde det, og at der ingen Ting var dem imellem, at jo deres Venskab kunde holdes vel vedlige. Knud Lavard red derpaa hjem til Hedeby, og lod der gjøre Anrettelser til et Gilde for Kong Nikolaus og hans Søn Magnus. De kom paa den bestemte Tid, og der blev holdt et meget kosteligt Gilde; og da den Dag kom, da de igjen skulde ride bort, takkede Hertugen Kong Nikolaus for den Hæder, som de havde beviist ham ved at besøge ham, og forærede Kongen mange store Kostbarheder. Derpaa gik han til Magnus, og talte saaledes til ham: "Min Frænde Magnus!" sagde han, "her ere de Klæder, som min Frænde Keiser Henrik gav mig, disse Klæder vil jeg nu give eder, for at vort Slægtskab og Venskab skal være fuldkommen godt, og jeg giver de bedste Kostbarheder, som jeg eier, til dig, fordi det anstaaer dig vel at bære dem, og jeg under dig dem vel, thi du vil lønne mig godt for dem." Magnus iførte sig strax Klæderne, og alle, som saae ham, sagde, at der ikke vilde findes smukkere eller anseeligere Mand end han, og sagde, som sandt var, at det fortjente at lønnes vel. Kong Nikolaus og hans søn Magnus takkede Hertugen for alle de Hædersbeviisninger, han havde gjort dem ved dette Gilde, og for de store Foræringer som han havde givet dem; og førend de droge bort, bøde de ham hjem til sig om Vinteren til Jule gilde; han tog med Tak imod Indbydelsen; derpaa skiltes Frænderne med den største Kjærlighed.

Knuds Fald

92. Denne Vinter skulde Kong Nikolaus holde Julegilde nord i Sjælland i Ringsted; og til dette Gilde kom Knud Lavard, eftersom det var bestemt, ledsaget af nogle Mænd, og han var hos Kong Nikolaus om Julen; der holdtes et anseeligt Gilde, paa hvilket Kong Nikolaus og hans

Søn Magnus og deres Frænde Knud Lavard gave hinanden gjensidig mange Venskabs Beviser. Da nu den Dag kom, da Gildet skulde sluttet, sagde Hertugen, at han vilde berede sig til Bortreise; denne Dag blev der beværtet med størst Iver, og Hertugens Mænd vare meget drukne. Da sagde Magnus til Hertugen: "Herre!" sagde han, "skjønt der gives eder ringere Gaver end det burde sig, vil jeg dog mindes eders Foræringer; jeg vil give eder fyrretyve Riddere med deres fulde Udrustning;" det siges, at en Ridders Rustning koster otte Mark Guld. Hertugen takkede Magnus for Gaven, og sagde at den var baade god og anseelig. Dagen Forløb nu, og den Riddertrop, som Magnus vilde give Hertugen, kom ikke, fordi de ikke vare at søge alle paa eet Sted. Da sagde Hertugen: "Nu ville vi ride forud, min Frænde Magnus! og saa vente paa Hæren, hvor I finder det bekvemt." Magnus svarede: "Lad os gjøre saa!" sagde han, "og jeg skal ride paa Veien med eder, Frænde! og ikke skilles fra eder, førend mit Løfte til eder er opfyldt." "Ja, Herre!" sagde Hertugen, "det vil alt saaledes opfyldes, som I har bestemt det, men bestandig maa jeg holde det for en Hæder for mig, at I vil følger mig." Siden kyste Knud Lavard sin Frænde Kong Nikolaus, og andre som ham syntes. Derefter steg de paa deres Heste og rede bort; de rede igjennem en Skov, og kom til en aaben Plads i samme; da bad Magnus, at de skulde stige af Hestene og vente paa Ridderne, og sagde at han haabede, de vilde kun behøve at bie i kort Tid. De gjorde nu saa, og Folkene steg af Hestene og satte sig ned paa Pladsen, og mange, som vare stegne af, faldt strax i Søvn, thi de havde drukket stærkt om Dagen. Knud Lavard sad paa en fældet Træstamme og hans Frænde Magnus ved Siden af ham, og Magnus havde en blaa Kappe paa. De saae da, at en Mand løb frem af Skoven, hvori de vare, og da han kom paa den aabne Plads, hvor de sade, krængede han den Kappe, som han var iført, af sig, og rev det ene Ærme af; han talte ikke til dem, men løb siden tilbage i Skoven. Hertugen spurgte Magnus: „Frænde!" sagde han, "hvad troer du det er? det er som det kunde være noget Tegn." "Jeg veed ikke, Herre!" sagde Magnus, "jeg tænker, at sligt har kun lidet at betyde, troer du vel, at der er noget meent dermed?" "Det aner mig," svarede Hertugen, „at det maa være et Tegn til nogle, som ere os nær, og der maa være kommen en Hær i Skoven, som agter sig imod os." "Det kan ikke være mueligt, Frænde!" sagde Magnus, "thi du er saa vennsæl en Mand, at ingen vil gjøre dig Skade." Da lagde Hertugen sin Haand paa Skulderen af Magnus, og spurgte: "Hvi ledsager du mig paa Veien, Frænde!" sagde han, "iført i Brynie?" "Fordi jeg ikke er saa vennsæl som du er, Frænde!" svarede Magnus. I det samme som de talte dette sammen, løde Lurer i Skoven paa alle Kanter af dem, og dernæst trængte der Folk frem fra Skoven. Denne Hær var anført af en Mand, som hed Henrik den Halte, og var en Søn af Svend, og en Sønsøn af Kong Svend Ulfson og Næstsødskendebarn til Knud Lavard; men dette var Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's Anslag. Da Hertugen saae, at Hæren trængte frem af Skoven imod dem, og han mærkede at de kom med Ufred, sagde han: "Hvad er det, min Frænde Magnus! raader du for denne store Hær?" Magnus fjernede sig fra ham, og sagde: "Ei kommer det dig ved, hvo der raader for den, den skal blive dig tilfulde nok." Han gav sig da i Trop med Henrik den Halte. "Gud tilgive dig, Frænde!" sagde Hertugen, "om noget er feilet heri, og jeg vil tilgive dig." Magnus og Henrik den Halte gjorde et haardt Anfald paa Knud Lavard, men Hertugen og hans Folk satte sig til Modværn; der blev en skarp Strid, som dog var meget ulige, thi der vare mange om een; og de vare heller ikke beredte, da de aldeles ikke den Dag nærrede nogen

Frygt for Ufred; dertil kom at mange af dem, som havde lagt sig til at sove, vare saa døddrukne, at de ikke vaagnede, førend Spydene stødte paa dem eller igjennem dem. Der faldt Knud Lavard, og de fleste sige at Henrik den Halte anfaldt ham og gav ham Banesaar; der faldt ogsaa den største Deel af Hertugens Folk, men han selv fik dog, førend han døde, Gud anbefalet sin Sjæl; men faa eller ingen faldt af Magnus's og Henriks Folk. Da denne Begivenhed spurgtes omkring i Danmark, sørgede hvert Menneske over Knud Lavard, og Nikolaus og hans søn Magnus bleve meget ilde anseete for denne Gjerning, saa at næsten intet Menneske i Danmark længer ønskede Godt over dem, og endogsaa de, som forud vare deres Venner, sagde, som sandt var, at dette var et uhørt Nidingsværk, og ingen brav Mand vilde fra den Tid tjene dem. Knud Lavard blev ført til Ringsted, og der jordet, og han er en virkelig Helgen, og gjør mange skjønne og dyrebare Jærtegn. Hans Dødsdag er een Dag efter den trettende Dag af Julen (22); men nu holdes der Messedag for ham over hele Danmark om Sommeren Dagen efter Jon Baptistæ Messe, thi da bleve hans hellige Reliquier optagne af Jorden. Den Skov, hvori han faldt, hedder nu Lavardsskov. De Danske fortælle, at der bestandig paa den Plads, hvor den hellige Knud Lavard faldt, er en fager grøn Slette saavel Vinter som Sommer.

Om Knud Lavards Børn

93. Den hellige Knud Lavard og Ingeborg havde tre Døttre, Margrete, Christine og Cathrine; den sidstnævnte var gift i Østervegen; men Christine var gift med den norske Konge Magnus Blinde, Sigurd Jorsalefarers Søn. Margrete var gift med Stig Hvidlæder i Skaane; deres Børn vare Nikolaus og Christine, som var gift med den svenske Konge Karl Sørkversøn; deres søn igjen var den svenske Konge Sørkver, han var gift med Ingegerd, en Datter af Jarlen Birger Brosa, deres søn var den svenske Konge Johan. Da den hellige Knud Lavard faldt, var hans Kone Ingeborg frugtsommelig; hun var den Vinter øster ovre i Garderige hos sin Fader Kong Harald. Hun fødte et Drengbarn, som fik Navnet Valdemar, han blev født syv Dage efter sin Faders den hellige Knud Lavards Død; han var tidlig baade smuk og stor og udmærket i de fleste Ting; han voxte i sin Barndom op ovre i Garderige hos sine mødrene Frænder, og blev snart almindelig afholdt

Om Erik

94. Kong Erik den Godes Søn Erik var ikke hjemme i Landet, da han spurgte sin Broder Knud Lavards Død. Men da han spurgte denne Tidende, samlede han alle de Folk til sig, som han kunde faae og som vilde følge ham; han drog derpaa til Danmark; og da han kom i Land, opfordrede han Folk til at følge sig, og da mange syntes at han havde meget at hævne paa Kong Nikolaus og dennes søn Magnus, fik han derfor god Bistand; hvortil han ogsaa nød godt af den Yndest, hvori hans Fader Kong Erik og hans Broder Knud Lavard havde staaet, og der samledes nu mange til Erik af saadanne Mænd, som før havde været hines Venner. Saasnart han nu fik sit Mandskab noget forøget, hærjede han vidt omkring i Danmark, gjorde store Anfald paa Kong Nikolaus's Rige, og tilføiede hans Mænd betydelige Nederlag; og der opkom derved stor Krigsurolighed i Landet. Kong Nikolaus satte Folk til Forsvar imod denne Hær; da

vare de mægtigste Mænd i Kong Nikolaus's Rige: hans søn Magnus, Henrik den Halte, og Harald Kesia, den hellige Knud Lavards Broder, som var en kjær Ven af sin Frænde Kong Nikolaus og dennes søn Magnus, hvorfor mange vare ham paa Halsen, og bebreidede ham meget; han havde Anførselen i Sjælland, og opholdt sig for det meste i Roeskilde til Forsvar imod sin Broder Eriks Anfald, og han havde en stor Trop Folk om sig, og befæstede meget denne Stad; han lod anlægge et stort og stærkt Kastel, og lagde deri meget Mandskab til Forsvar, naar han ikke var tilstede. Kong Nikolaus havde for det meste betydeligt Mandskab om sig, siden denne Ufred begyndte.

Om Kong Nikolaus og Magnus

95. Det findes skrevet i danske Historiebøger, at Kong Nikolaus og Erik have holdt nogle Træfninger, om hvis Udfald vi ingen Beretninger kjende. Men det skrives, at Erik Aaret efter sin Broders, den hellige Knud Lavards Død, holdt et Slag mod Kong Nikolaus paa Jalangershede, og dernæst holdt de eller deres Mænd et andet Slag i Fodvig i Skaane i Nærheden af Lund. To Aar efter den hellige Knud Lavards Fald kom Erik til Sjælland, og hærjede der vide, og indtog da sin Broder Harald Kesias Kastel i Roeskilde, og dræbte der meget Folk. Han lod hele Kastellet nedbryde, men Harald Kesia var den Gang ikke i Staden. Aaret derefter ødelagde Erik hele Staden Roeskilde, og da gik meget Folk i Sjælland ham til Haande og tilstode ham Lydighed. Derfra drog han med en stor Hær nord over til Skaane, og da underkastede hele Folket sig ham baade i Skaane og Halland, og tilstode ham Lydighed. I den Tid var Øssur Erkebiskop i Lund. Han tog vel og hæderlig imod Erik, og bestyrkede ham saa meget, som han formaaede, thi Erkebispens havde været en stor Ven af hans Fader Kong Erik den Gode. Hertil kom, som før blev omtalt, at Kong Nikolaus og hans Søn Magnus havde ved Knud Lavards Drab paadraget sig stor Uvillie hos Almuen, og jo større Styrke Erik fik, des mere voxte Forbittrelsen imod Kong Nikolaus og Magnus, og mange tilbøde da Erik Lydighed og Tjeneste. Kong Nikolaus drog med en Flaade nord til Skaane, og havde meget Mandskab. I Hæren hos ham vare hans Søn Magnus, Henrik den Halte, Harald Kesia og mange andre Stormænd; der vare tillige sex Biskopper, af hvilke den ene var oppe fra Sverrig, den anden fra Sjælland og de fire øvrige fra Jylland, Biskop Peter af Roeskilde i Sjælland, Biskop Thorer af Ribe, Biskop Ketil af Vendel fra Hjørring.

Kongens og Erkebiskoppens Tale

96. Erik havde forud sammentrukket en betydelig Hær i Skaane, og rykkede med samme til Fodvig søndenfor Lund, Kong Nikolaus i Møde. Erkebiskop Øssur var i Hæren hos Erik, og ham fulgte alle hans store Frænder og meget andet Folk. Der vare hos Erik Skaaningerne og Hallandsfarerne og det Mandskab, som havde fulgt ham fra Sjælland og meget andet Folk; han havde saaledes en meget betydelig Hær, og der vare ogsaa mange Høvdinger. Det var i Pintsedagene, at hele Hæren kom sammen i Fodvig, og da opstillede de paa begge Sider deres Hær, og beredte sig til Slag. Med Erkebiskoppen fulgte en stor Mængde Præster. Da Hæren nu beredte sig til Slag, talte Erkebiskoppen saaledes: "Nu maae Præsterne gjøre Tilberedelser og skrifte Folket, thi man kan ikke vente andet, end at dette Møde vil lede til

store Begivenheder, saa at mange ikke ville komme derfra med Livet, og derfor maa enhver tænke paa sin Salighed, da det ikke er vist, at han slipper herfra og kan siden bekjende sine Synder for nogen Præst. Nu er det min Skrifte, at jeg byder eder i Guds Navn at gaae mandigen frem og stride djærvt; tænker paa, som det er Tilfældet, at Gud ikke synes bedre om feige Mænd end raske Helte; enhver skal ogsaa døe engang." Derpaa talte Erik til sine Folk, og sagde saaledes: "Alle Folk her i Landet ere vidende om det Nidingsmord og den Skændselsgjerning, som Kong Nikolaus og hans søn Magnus have bedrevet, ved at dræbe min Broder Hertug Knud, og saaledes lønne min Fader Kong Erik de mange Velgjerninger, som han har beviist dem; vi maae vel tænke paa, hvem vi have at hævnne!" Han opmuntrede saaledes meget Hæren.

Magnus Nikolaussøns Fald

97. Derefter lode de paa begge Sider Lurerne gjalde; og da begyndte der en skarp Strid, og der forefaldt store Begivenheder, skjønt vi ikke formaa nøiagtig at opregne alle de Stormænd, som der faldt i Slaget. Imidlertid faldt der paa Kong Nikolaus's Side sex Biskopper. Der var en Mand, ved Navn Sigurd den Stærke, som var Fostbroder til Kongens Søn Magnus den Stærke, og bar hans Banner. Denne Sigurd var bestandig der, hvor Angrebet var heftigst, og stred meget djærvt, saa at hans Forsvar var fortrinligt. Kong Nikolaus blev noget saaret i Slaget, dog ikke meget, førend han flyede, og ligesaa Harald Kesia, som strax lod Fylkingen opløse sig, saa snart han saa at Kongen flyede, og han begav sig da ogsaa paa Flugten. Derefter fortsatte Magnus og Henrik den Halte Slaget med det tilbageværende Mandskab. Magnus's Bannere bleve da stærkt angrebne, og Fylkingerne opløste sig overalt i Hæren. Magnus var iført en Ringebrynne, paa hvilken intet Vaaben bed, og han kæmpede meget tappert, og opmuntrede sine Folk til at staae vel imod og ikke tage Flugten. Men da Sigurd den Stærke saa, at det blev tyndere om Magnus's Banner, og at det ikke vilde gaae godt saaledes som Sagerne stode, kastede han Banneret, løftede Magnus op i sine Arme, vendte om, og vilde ud paa Skibene. Da Eriks Mænd bleve det vaer, droge de strax efter ham og fordrevede de Flygtende, thi da begave alle Magnus's Mænd sig paa Flugten. Erik kom med sine Folk imellem Sigurd og Skibene, og denne nødtes da til at holde Stand. Der begyndte da Striden paa ny, og den endtes med at Magnus og Sigurd begge faldt, og største Delen af det Mandskab, som havde fulgt dem, men de som kunde undslippe, flyede. I Fodvig faldt mange af Kong Nikolaus's og hans søn Magnus's Folk, der faldt Henrik den Halte og, som forhen blev sagt, mange andre Stormænd. Da vare fire Aar Forløbne fra Knud Lavards Død.

Kong Nikolaus dræbes

98. Kong Nikolaus flyede, som før blev berettet, fra Slaget i Fodvig; han slap ud paa et Skib med nogle Mænd og drog sønder til Jylland; derpaa drog han til Hedeby, ledsaget af faa Folk. Da de rede til Staden, hørte de Luregang og tillige alskens Strengelig og Klokkelyd. Da sagde Kong Nikolaus: "Her ville Folk tage vel og hæderlig imod os, da der baade ringes imod os, og spilles med Strengelig, og her vil man ikke spare at vise os al den Gjæstmildhed, som der kan ydes." En Mand svarede Kongen: "Du har længe ikke været forstandig, og det viser sig ogsaa

derved, at du troer her, hvor Knud Lavards bedste Venner ere, at møde en hæderlig Modtagelse, snarere frygter jeg at du vil møde andet her." De rede dog ind i Byen. Der vare da mange Folk forsamlede i Hedeby, og deriblandt mange, som havde været Knud Lavards Venner. Da de spurgte, at Kong Nikolaus vilde komme til Hedeby, bade de alle Mænd, som vare i Staden at yde dem Bistand. Der var da ogsaa en stor saxisk Hær. Og efterdi Kong Nikolaus var da høiligen forhadet af mange i Danmark, gjorde de strax Anfald paa ham, saasnart han kom i Staden. Kong Nikolaus blev da greben, men man tillod ham dog at blive beredt af Præsterne, hvorefter han blev tagen af Dage. Da havde han været Konge i tredive Aar.

Erik Emun tages til Konge

99. Efter Kong Nikolaus's Fald blev Erik Eriksøn udvalgt til Konge i Danmark over hele Landet; dette skete med Almuens Villie og Samtykke. Han var myndig og straffede haardt alle de Mænd, som efter hans Mening havde forbrudt sig imod ham, og imod alle dem var han haardest, som havde været Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's største Venner, saa at de syntes neppe at kunne udholde hans Strængthed; og efterdi mange troede, at de seent vilde forvinde den Grusomhed, de havde udstaaet af ham, blev han derfor kaldt Erik Emun eller den stedse Mindede. Han var gift med Dronning Malmfrid, en Datter af Kong Harald Valdemarsøn Jarisleifsøn, østenfra Holmgaard, og en Søster til Ingeborg, som hans Broder Knud Lavard havde haft tilægte. Malmfrid havde forhen været gift med den norske Konge Sigurd Jorsalefarer.

Om Norges Konger

100. I den Tid vare Konger i Norge: Kong Magnus, Sigurd Jorsalefarers Søn, og Harald Gille, Kong Sigurds Broder. De havde Ufred med hinanden, og strede om Riget paa Fyrileif samme Sommer som Kong Nikolaus og hans søn Magnus bleve dræbte i Danmark. Fra dette Slag flyede Harald Gille sønder ned til Danmark til Kong Erik Emun, men Kong Magnus underlagde sig da hele Riget i Norge. Kong Erik tog vel imod Kong Harald, og tilbød ham i sit Rige, hvad han behøvede til sit Mandskabs Underholdning, thi Kong Erik og Harald Gille havde svoret sig i Brødrelag sammen. Kong Harald bad Kong Erik at give ham Mandskab og nogen Bestyrkning, til at han kunde drage tilbage til Norge, da han agtede at tilbageerobre Riget, som Kong Magnus om Sommeren havde frataget ham. Men eftersom Kong Erik da nylig var kommen til Regjeringen i Danmark, og havde endnu ikke tilstrækkelige Prøver paa Folkets Troskab, troede han ikke at kunne lade Kong Harald faae megen Bistand af sit Rige, men han overdrog ham dog Halland til Bestyrkelse, og gav ham nogen Hjælp baade af Mandskab og Skibe. Kongerne skiltes med Venskab, som de vedligeholdte, saalænge de levede. Derpaa drog Harald den samme Høst tilbage til Norge med den Hær, som Kong Erik havde givet ham, og om Vinteren underlagde han sig hele Norges Rige, men Kong Magnus blev blindet, og siden sat i Kloster, ligesom det fortælles i Norges Konge-Sagaer.

Kong Eriks Krigstog

101. Erik Emun var haard og stræng imod hele Folket i Danmark, saasnart han troede sig fast i Regjeringen. Han lod sin Broder Harald Kesia og dennes to Sønner dræbe og desuden mange andre Kong Nikolaus's Venner. Det var eet Aar efter Kong Nikolaus's Fald, at Harald Kesia blev dræbt, men Aaret derefter drog Kong Erik med sin Hær til Vindland, og hærjede der vidt og bredt, og anrettede store Ødelæggelser. Han erobrede Staden Arkun, som var beboet af Hedninger. Kong Erik forlod ikke Staden, førend alle de af Hedningerne, som ikke vare dræbte, havde antaget Kristendommen, og Kongen lod hele Folket i Staden kristne. Siden drog han igjen hjem til Danmark. Men saasnart Kongen var borte derfra, afkastede de igjen Kristendommen, og vedligeholdte siden Ofringer og hedenske Skikke.

Om Kong Erik

102. Magnus, som var bleven blindet, drog efter Harald Gilles Drab ud af Klosteret, samlede derpaa Folk imod Kong Haralds sønner Inge og Sigurd, og holdt nogle Træfninger imod dem, men de seirede bestandig, og Magnus flyede. Siden drog Magnus til Danmark til Erik Emun, og søgte ham om Hjælp; han sagde saa, at det vilde være en kongelig Daad, at drage til Norge med en Hær, og underlægge sig Riget; han lagde til, at Kongerne der vare Børn, og de Lehns mænd, som vare antagne til Rigets Forvaltning, vare alle af Avind indbyrdes uenige; han sagde saaledes til Høvdingerne, hvor han kom, at Riget i Norge var let at bemægtige sig, hvis nogle store Høvdinger vilde forsøge derpaa, og ikke vilde et eneste Spyd blive skudt imod dem. Og eftersom Kong Erik var begjerlig efter endnu større Hæder og Værdighed, end han tilforn havde, huede dette ham særdeles vel, og han drog da siden efter Magnus Blindes Tilskyndelse med den danske Hær til Norge, og havde meget betydeligt Mandskab. Ogsaa Kong Magnus Blinde var med paa Toget tillige med det Mandskab, som havde fulgt ham til Danmark. De kom i Land øster i Vigen, og droge fredelig frem østenfjords, thi der vare Kong Magnus's fleste Venner. Men da de kom til Tønsberg, spurgte de, at Lehnsmanden Thjostolf Alesøn var i Oslo tilligemed en Deel af Kong Inges Folk. Kong Erik seilede da til Oslo, saasnart det blev Bør. Men da Bymændene saae, at Kong Erik seilede ind til Hovedø, vilde de bære den hellige Halvards Skrin op fra Byen, og gik under det saa mange som der kunde komme flest til, men Skrinet blev da saa tungt, at de ikke kunde bære det længere end midt ud paa Kirkegulvet. Kong Erik laae om Natten ude ved Hovedø; men om Morgenen, da det var blevet lyst, lagde de ind til Byen. Da gik Bymændene til Skrinet, den Gang Flaaden seilede til Byen, og vilde forebygge, at de Danske skulde føre Skrinet bort, og da blev det saa let, at sex Mænd bare det ud af Byen og lige op i Rommerige, og der var den hellige Halvards Skrin paa Foss i tre Maaneder derefter. Kongen brændte Byen Oslo og ligesaa Halvards Kirke; men Thjostolf samlede Folk, og beredte sig til Slag imod dem, thi han var den Gang den øverste af alle Lehns mændene i Norge, og Kongerne vare saa unge, at Thjostolf bar Kong Inge i sit Kappeskjød i Slaget. De Danske flyede strax til Skibene, og lagde bort, og droge siden tilbage til Danmark, og det er et almindeligt Ord, at ikke har der været gjort noget slettere Tog med saa stor en Hær til en anden Konges Rige. Kong Erik syntes ikke at det viste sig, hvad Kong Magnus havde sagt ham, at Norges Rige var let at indtage, og at der ikke vilde blive skudt et eneste Spyd imod ham, og sagde at han aldrig vilde være ham saa god en Ven som tilforn. Kong Eriks Haardhed og Voldsomhed i Danmark tiltog saa meget, at Høvdingerne ikke troede

længer at kunne udholde den, men dog dristede ingen sig til at tale imod det, som han vilde have udført. Saasnart nogle ikke strax vilde samtykke i hvad han vilde, truede han dem bestandig med haard Medfart. Mange af Landets Folk vare meget misfornøiede med, at de havde gjort Krigstoget til Norge, mange imod deres Villie og med stor Bekostning, uden enten at have vundet Ære eller Bytte paa samme, og de syntes at Kong Erik ikke vilde tage sig af noget, der kunde være Landets Indbyggere til Gavn eller Riget til Opkomst.

103. Der var en Mand i Danmark, ved Navn Sorteplov, han var en mægtig Mand, og havde sin Slægt i Jylland i Plovssyssel, som ligger i Ribe Bispedømme. Denne Plovs Fader lod Kong Erik dræbe uden nogen anden Aarsag, end at han talte imod ham paa et Thing. Plov tog sig dette meget nær, men saae dog ikke andet for sig, end at lade det beroe ved, hvad skeet var, og forholde sig rolig. Plov var endnu i sin Opvæxt, den Gang hans Fader blev dræbt. Kong Erik søgte ikke at give ham Oprettelse for den store Sorg, han havde voldt ham. Men da Kong Erik var sønder i Jylland, holdt han Thing med Bønderne, og da Plov fik dette at vide, gik han til en Præst, og bad ham berette sig. "Hvi ønsker du det?" spurgte Præsten, "jeg synes ikke, at du er syg." Da sagde Plov: "Gjør som jeg siger, ellers dræber jeg dig!" "Hvorfor beder du herom?" spurgte Præsten videre. Plov sagde, at han ikke vilde underrette ham derom, og at det ikke vedkom ham. Derpaa gav Præsten ham den hellige Nadver. Da tog han en Fingerring af sin Haand, og gav Præsten, og bad ham om Tilgivelse for at han havde truet ham. Derefter gik Plov hen paa Thinget; han havde i Haanden et stort Spyd, paa hvis Blad der sad en Træskede, han vendte Spidsen nedad. Han bad om Tilladelse til at gaae til Kongen, og sagde at han havde Ærende til ham. Han havde ikke flere Vaaben end Spydet, og da han kom did, traadte han Skeden af Spydbladet, og derpaa stak han Spydet igjennem Kongen, og gav ham Banesaar. Plov stak saa haardt til, at Kongen faldt fremad, i det Stikket gik igjennem ham. Der blev da en stor Trængsel, og Folk lagde ikke nøie Mærke til, hvo der var Gjerningsmanden, thi det skete i en Haandevending. Der var da en Mand, som hed Erik Lam, og var, som før blev berettet, en Søn af Hakon den Norske Sunnivesøn, og en Dattersøn af Erik den Gode, altsaa en Søstersøn af Erik Emun; han var der tilstede; han sprang op, og drog sit Sværd paa Thinget. Da sagde Plov: "Vær ikke saa heftig, Erik Lam! stik dit Sværd i Skeden; fedt Flæsk faldt i din Kjedel, om du forstaaer at søbe." Og dette talte Plov, fordi han tyktes at denne Mand var nærmest Kongedømmet, og han derhos var vennesæl, som siden viste sig. Paa Thinget blev der en stærk Trængsel, thi man vidste ikke strax, hvo der havde dræbt Kongen, og dermed opløstes Thinget. Men Plov frelste sit Liv i lang Tid, og var en meget stor og djærv Mand. Erik Emun var Konge over Danmark i fire Aar.

104. I den Tid vare der mange Mænd i Danmark, som vare af kongelig Slægt, og alle vare næsten Børn af Alder. Alle syntes at have Krav paa Regjeringen; men Høvdingerne kunde ikke blive enige; nogle vilde yde een Bistand, men andre talte imod, som ofte skeer, at alle ikke blive let enige. Den hellige Knud Lavards Søn Valdemar var da kommen til Danmark; han var den Gang otte Aar gammel, da hans Farbroder Erik Emun blev dræbt. Erik Emun havde en Søn ved Navn Svend. Magnus den Stærke Nikolaussøn havde en Søn, som hed Knud, hvis Moder var Rikissa, den vendiske Kong Burislafs Datter. Harald Kesia havde ligeledes en Søn, ved Navn Olaf, hvis Moder var Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod. Alle disse vare unge og haabefulde Mennesker; men formedelst Kong Nikolaus's og lige saa

Erik Emuns Uvenesælhed vare Folk uvillige til at tjene deres Afkom. Det var de flestes Villie og Stemme, at tage Valdemar Knudsøn til Konge for hans Faders Vennesælheds Skyld, men efterdi han endnu var et Barn, blev det efter hans Moders og deres andre Venners Raad besluttet, at Erik Lam blev udvalgt til Konge, og at denne skulde styre og forsvare Riget paa hans Vegne, indtil han kunde selv varetage Regjeringen. Erik Lam var en klog Mand og vennesæl af de Danske; han blev kaldt Erik den Spage.

105. Erkebiskop Øssur i Lund døde eet Aar efter Erik Emuns Fald, da han havde været Erkebiskop i fire og tredive Aar. Han blev begrædt af mange. Dernæst blev Øssurs Brodersøn Askel Erkebiskop i Danmark; han var ogsaa en mægtig Høvding og en viis Mand, og sad længe i sin Stol i Danmark.

106. I det første Aar af Erik den Spages Regjering reiste sig Harald Kesias Søn Olaf imod ham, for at fratage ham Regjeringen, og i det tredje Aar holdt Kong Erik og Olaf otte Slag, og tre i een Vinter; og Erik seirede i dem alle. De vare i tre Aar begge Høvdinge i Danmark, men i det fjerde holdt de atter et Slag, og i dette Slag faldt Harald Kesias Søn Olaf. Efter Olafs Fald herskede Erik den Spage ene over Danmarks Rige med Kongenavn. Han var en mægtig Konge i sit Land og fredsommelig, og der reiste sig siden ingen Høvdinge imod ham. Han residerede for det meste i Lund, og den Stad bragte han meget i Opkomst, saa at ingen Stad i hele Danmark til hans Tid var mægtigere. Han lod opføre en Steenmuur omkring Staden, saa at den var heelt omgivet af een Muur, som længe derefter holdtes vedlige. Erik den Spage var otte Aar Konge i Danmark. Han nedlagde selv Regjeringen, gik i Kloster, og døde som Munk i Odense, og blev meget begrædt af Folket.

Svend Eriksøns Ophav

107. Kong Erik Emuns Søn Svend blev i Skaane udvalgt til Konge efter Kong Erik den Spage; men Jyderne toge Knud, en Søn af Magnus den Stærke Nikolaussøn, til Konge. Valdemar Knudsøn var den Gang sytten Aar gammel, og var i Besiddelse af Faderens Rige; han var mere tilbøielig til Venskab med Kong Svend end med Kong Knud, efterdi det var Knuds Fader Magnus, som havde sveget Valdemars Fader den hellige Knud Lavard. Kongerne Svend og Knud havde megen Ufred indbyrdes: de holdt det første Slag ved Slangetorp, og i dette Slag seirede Kong Svend, men Kong Knud flyede til Jylland.

Om Kongerne

108. I den Tid blev Jerusalem indtaget af Hedningerne; og der kom da Udsendinge fra Pave Eugenius, at Folk skulde korse sig til et Tog til Jerusalem, at stride imod Hedningerne, paa hvilket Tog Keiser Konrad blev Anfører. Da denne Tidende kom til Danmark, vilde begge Kongerne med paa Toget, thi saa havde Paven ønsket, og tillige lovet paa Guds Vegne, at ethvert Menneske skulde blive løst fra alle sine Synder, som han havde skriftet, i hvad han end havde begaaet, saasomt han var korset til Toget, og om han døde paa dette Tog, da skulde hans Aand være i Himmerige, førend hans Blod blev koldt paa Jorden. Kongerne sluttede nu efter deres bedste Mænds Raad Forlig imellem sig, og satte hinanden Gidsler til

Sikkerhed. Kong Svend satte Olaf Glug, og Kong Knud Nikolaus Skate. Dernæst droge begge Kongerne til Dubbin, og Kong Knud kom først med sin Flaade i Wismar Havn, men Kong Svend kom med Fyenboerne og Sjællænderne og Hallænderne og Skaaningerne. Der forenede sig de Tydskere med dem, som vilde stride imod Hedningerne for Guds Skyld. Kong Svend havde forlist sit ene Skib med alt, hvad der var paa samme, baade Folk og Gods. Da tilbød Kong Knud at ville give ham et andet Skib med fuld Udrustning, men uden Besætning. Dette vilde Kong Svend ikke tage imod, og derved hindredes Kongernes Afreise, og de fore igjen hjem, thi ingen af dem vilde drage bort fra Riget, naar den anden blev tilbage; og Gidslerne bleve igjen udvexlede. Kong Svend opholdt sig da i Skaane, men Kong Knud drog fra Jylland til Sjælland. Da Kong Svend var i Skaane, satte han sig med Magt i Besiddelse af Erkebiskop Askels Person, og holdt ham en Tid som Gidsel. Men da Kong Svend spurgte, at Kong Knud var kommen til Sjælland med en Hær, seilede han med sin Hær fra Skaane til Sjælland imod Kong Knud, og de mødtes ved Thorsteinstorp, og sloges der, og Kong Svend seirede, men Kong Knud flyede til Jylland. Valdemar Knudsøn var, som før blev sagt, i Besiddelse af sin Faders Rige, og herskede i Jylland; han kom Kong Svend til Hjælp, men naaede først dertil efter Slaget. Kong Svend drog derpaa efter Kong Knud til Fyen, og tilbød ham Forlig; men da han kom til Odense, døde der hans Raadgiver, som var Farbroder til Absalon, der siden blev Erkebiskop. Kong Svend drog derfor igjen tilbage, og holdt sig den Vinter rolig i Sjælland. Derefter kom Ribe-Ulf til Kong Svend som Raadgiver, og Ditleif Edlarsøn og Yngvar Kveisa, og derved tiltog meget hans Uvennesælhed. De Danske sagde, at Kong Erik Emun truede at gjøre de Danske alt det Onde, som hans Søn Kong Svend lod gjøre; de Danske kaldte ham Svend Sviende, fordi han var haard og grim imod hele Folket. Han lod ved Yngvar Kveisa sin Faders Banemand Sorteplov dræbe. I den Tid kom Præsten Einar Skulesøn til Danmark; han gjorde et Kvad om Kong Svend, men fik ingen Betaling derfor; da kvad Einar denne Vise:

Einar for sit Kvad ei nogen
Gave fik af den berømte
Svend, skjønt Folk den raske Konges
Gavmildhed saa meget priser;
Danekongen Fidler meer og
Usle Pibers Hvislen agter,
Fyrstens hele Rigdom raader
Ribe-Ulven nu allene.

Da Kong Svend havde, som før blev sagt, været om Vinteren i Sjælland, udbød han en Hær om Vaaren, og drog til Jylland imod Kong Knud. Valdemar var da hos Kong Svend. Kong Knud var da i Hedeby, og sammentrak Folk i Jylland, saasnt han spurgte til Kong Svends Udrustning. De mødtes ved Viborg, og det kom der til et Slag, i hvilket Kong Svend og Valdemar seirede, men Kong Knud flyede til Aalborg, derfra nord op til Norge til Konghel, og derfra drog han op i Ljodhuus. I Gotland traf han sin Stedfader Sørkver Kolsøn, som da var gift med hans Moder Rikissa, og bad ham om Hjælp. Kong Sørkver tilbød at ville give ham et Landskab at styre i Sverrig, som kunde bringe ham tilstrækkeligt ind, men derimod erobre det Rige, som Knud eiede i Danmark, men dette Vilkaar vilde Knud ikke indgaae. Derpaa drog

Kong Knud øster til Garderige og derfra igjen; han begav sig da syd til Rostok til sine Morbrødre, men de vilde ikke tillade, at han maatte være der, da de frygtede for, at han vilde fratage dem deres Rige. Siden drog Kong Knud sønder til Bremen til Erkebiskop Hardvig, og han fulgte ham til Brunsvig til Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn, som tog imod Knud. Da var Keiser Konrad død, og Fredrik var den Gang Keiser. Kong Knud bestyrkedes med Mandskab i Saxland, og drog med en Hær Tydskere til Jylland. Men da Kong Svend og Ulf spurgte, at Kong Knud var kommen til Jylland, samlede de en Hær imod ham, og de mødtes ved Gedsbæk. Der var en stor Mose, hvor de mødtes, og de kunde derfor ikke strax komme sammen. Men Valdemar var bekjendt der, og vidste et Vadested, hvortil han red; da løb fire Tydskere imod ham, og stak alle paa een Gang til ham. Hesten styrtede, da de to stak den foran i Brystet, men i det samme stak to andre til den bag i Lænden, og saaledes holdtes Hesten i en liige Stilling. Imidlertid kom Valdemars Mænd til, og ligesaa flere Tydskere. Da hug Valdemar til Grev Folkraad, saa at han faldt af Hesten, og i det samme ilte Valdemars Mænd til, og dræbte Greven. Derefter blev der et haardt Slag, som dog ikke varede længe, førend Kong Knud flyede, men Kong Svend og Valdemar seirede. Kong Knud drog da atter tilbage til Saxland, og opholdt sig der i kort Tid, hvorefter han begav sig til Frisland, og eftergav der ethvert Menneske en Sjettedeel af en veiet Unse af den Afgift, som de vare skyldige at betale til Kongen i Danmark, for at de skulde forsvare ham der imod Kong Svend, og dette tilstode de ham, og anlagde der en stor Borg ved Floden Mildin, og benævnte den Mildinborg. Da Kong Svend spurgte dette, trak han strax en Hær sammen, og drog til Hedeby med en Flaade. Han trak da Skibene fra Slette over til Hylingstad i Frisland. Der holdt han, førend han fik Mildinborg indtaget, et stort Slag, i hvilket der skete saa stort et Mandefald, at Folkene kunde gaae med tørre Fødder over Mildinsfloden paa Menneskekroppe. Kong Svend seirede, og Kong Knud flyede da igjen sønder til Saxland til Hertug Henrik af Brunsvig, og opholdt sig der en Tid.

Om Keiseren og Kong Svend

109. Paa den Tid sendte Keiser Fredrik Kong Svend Bud, og bød ham til sig med Venskab. Da Kong Svend kom til Keiseren, brød denne sin Tro imod ham, og nødte ham til at erklære sig for hans Lehnsmand. Da kom Hertug Henrik og Kong Knud til Keiseren, og Keiseren og Hertugen fik da bragt Forlig tilveie imellem Kongerne Svend og Knud paa det Vilkaar, at Kong Knud skulde staae under Kong Svend og have Bestyrelsen af Sjælland. Kong Svend bad da, at Valdemar skulde gaae i Borgen for ham, at dette Forlig skulde blive overholdt, thi Kong Knud stolede ikke paa, hvad Kong Svend lovede, og sagde at han ikke vilde holde, hvad han lovede, og Kongen vilde derfor intet Forlig indgaae, naar Valdemar ikke gik i Borgen for Kong Svend. Da sagde Valdemar: "Ikke ønskede jeg, at du vilde forlange dette af mig, Frænde! thi jeg er ikke Kong Knuds Ven; og om du ikke holder det Forlig, som jeg har borget for, da vil det være mig imod, og da vil jeg strax være ude af al Forbindelse med dig." Kong Svend bad ham gaae i Borgen for sig, og sagde at han vilde vel holde Forliget, læggende til at han kunde frit træde ud af Forbundet med ham, om han brød Forliget. Det blev da Enden derpaa, at Valdemar gik i Borgen for Kong Svend, og de droge siden tilbage hjem til Danmark. Men da de kom hjem, brød Kong Svend strax Forliget med Kong Knud, og erklærede alle de Kongsgaarde, som vare i Sjælland, for sin Eiendom. Da henholdt Kong Knud sig til Valdemar,

at det, som var aftalt skulde holdes. Valdemar bad Kong Svend gjøre saa vel, at han holdt det Forlig, som han havde sluttet med Kong Knud; men Kong Svend sagde, at dette Forlig ikke kunde holdes, og foreslog at de skulde slutte et andet Forlig, hvilket de da gjorde. Da fik Kong Knud Apasyssel i Jylland, og sex Herreder i Sjælland og sex Herreder i Skaane. Valdemar gik ogsaa da i Borgen for Kong Svend, thi Kong Knud sagde, at dette Forlig vilde om kort Tid ikke blive holdt bedre end det forrige. Kong Svend bad igjen Valdemar at borge derfor, og sagde at dette Forlig, som var sluttet med hans Samtykke, skulde blive holdt, men at han havde kun meget nødig tilstaaet alt det, som Keiseren vilde sætte igjennem: "da jeg stod for hans Knæe," sagde han. Forliget blev da omsider bragt i Stand imellem dem, saa at Valdemar skulde være ude af Forbundet med Kong Svend, hvis denne brød det. Denne Sammenkomst holdtes i Viborg, Derefter giftede Kong Knud sin Halvsøster paa mødrene Side Sophie til Valdemar; hun var en Datter af Kong Valadar af Polineland. Derhos gav Kong Knud Valdemar til Venskab og fuldkomment Forlig Trediedelen af alle sine Eiendomme. Valdemar havde en Søn udenom, ved Navn Christopher; hans Moder hed Tofa.

Om Kong Svend

110. Vinteren efter Forliget mellem Kong Knud og Valdemar udbød Kong Svend Leding, og agtede at hærje paa Sverrig. Han sendte Bud til Kong Knud og Valdemar, at de skulde drage med ham, men det vilde de ikke, fordi Kong Sørkver var gift med Kong Knuds og Sophies Moder Rikissa. Kong Svend drog siden til Sverrig, og indtog det Landskab af den svenske Konges Rige, som hedder Verande, det udgjør fem Herreder, og et Bispedømme, i hvilket der ere sex og halvtredsindstyve Kirker. Ligesaa indtog han et andet Landskab, som hedder Finneide, og udgjør tre Herreder, nemlig Østbo, Sønderbo og Vestbo. Disse Landskaber og Herreder ligge nærmest den danske Konges Rige. Paa dette Tog faldt Nikolaus Dotta. Derpaa drog Kong Svend hjem, men hans Folk bleve tilbage i Fardhuse i Halland under Anførsel af Karl og Knud. Da Goterne spurgte dette, droge de did, og omringede Husene, og dræbte strax Kertesvendene, saasnart de kom ud; derpaa bleve de øvrige Folk tagne til Fange, og Goterne huggede et Hul paa Isen, og sænkede dem der ned. Endnu den Vinter holdtes Freden vedlige imellem Kong Svend og Kong Knud. Men om Sommeren droge Kong Knud og Valdemar med en Flaade til Sjælland og laae ved Sundby. Kong Svend var da i Roeskilde, og han syntes ikke vel om deres Færd, da han kun havde faa Folk om sig; men de fore i alt saa fredelig frem som mueligt, og gave sig ikke det mindste udseende af at tænke paa Ufred. Da sendte Kong Svend Mænd til dem, og det blev bestemt, at de skulde holde en Sammenkomst. Kong Svend red da ud til dem, og befæstede nu igjen den forhen indgangne Overeenskomst, og de skiltes forligte. Kong Knud og Valdemar droge den samme Dag bort til Jylland, men Kong Svend drog tilbage til Roeskilde. Om Morgenen derefter holdt Kong Svend Slag med Venderne ved Kalvlunde, og seirede og dræbte mange Folk. Endnu dette Aar holdtes Freden vedlige imellem Kongerne Svend og Knud. Kong Svend var meget fortrydelig over, at Kong Knud og Valdemar vare saa vel forligte, og Ditleif Edlarsøn og Ribe-Ulf talte bestandig for Kong Svend, at han maatte see at pønse paa nogen List, at faae dem begge paa een Gang ved noget svigefuldt Anslag bragt af Dage, om han ikke paa anden Maade kunde faae Bugt med dem, og de sagde, at han da uhindret vilde ene kunne styre hele Danmarks Rige. Dette lod Kong Svend sig meget vel

befalde. Engang spurgte han nu, at begge Svogrene Kong Knud og Valdemar vare i Ribe, og ikke havde mange Folk om sig. Han drog da skyndsomt bort fra Skaane med en meget betydelig Hær, og agtede nu at fælde dem begge. Men de fik Nys om hans Reise og Beslutning, og skiltes derfor. Kong Knud drog derfra til Viborg, og Valdemar til Hedeby. Da Kong Svend spurgte det, vendte han atter samme Vei tilbage, og saasnart de fik at vide, at han var vendt tilbage, udbøde de Krigsfolk. Kong Svend samlede ogsaa en Hær imod dem af Skaaninger og Sjællændere, som vilde følge ham, og han var i Roeskilde, da de laae i Lyngby i Valby Herred, og de laae der i syv Dage uden at slaaes. Da droge Skaaningerne bort fra Kong Svend, og da han mærkede, at de flyede fra ham, dristede han sig ikke til at staae imod Kong Knud og Valdemar, men flyede om Natten bort ned til Falster, og han fortsatte dernæst Reisen uafbrudt, til han kom til Landesberg til sin Besvogrede Markgreve Konrad, hos hvem han opholdt sig i tre Maaneder.

Kongernes Forlig

111. I det Mellemrum, da Kong Svend var fraværende, lod Valdemar sig udnævne til Konge, hvortil alle vare beredte, da han var en meget vennesæl Mand. Valdemar og hans Svoger Knud lode sig da begge paa een Gang vie til Konger. I samme Tid hentede Kong Knud sin Fæstemø, Kong Sørkvers Datter, oppe fra Sverrig. Men medens Kong Knud var oppe i Sverrig, kom Kong Svend og Hertug Henrik til Danmark, og vare fjorten Dage i Landet. De kom saa langt ind i Landet, at de kom til Sommerstade i Jylland. Men da Kong Valdemar spurgte det, drog han med de Folk, som han fik samlet i Sjælland, over til Fyen; han drog dernæst igjennem Fyen til Middelfartsund. Der var vanskeligt at komme over Sundet for Isens Skyld; imidlertid kom han dog over selv attende, og drog strax nord op i Jylland, og samlede Folk. Da Kong Svend og Hertug Henrik spurgte hans Ankomst, vilde de ikke oppebie ham, men flyede, og droge i to Dage den Vei tilbage, som de havde brugt fjorten Dage til paa Henreisen. Da Kong Valdemar fik det at vide, lod han sin Hær drage hjem, men han opholdt sig i Jylland om Vinteren, og ventede der paa Kong Knud. Men efterat Kong Svend havde været i Saxland i kort Tid, blev han kjed af at være der, og drog derfra til Vindland, og gav Venderne Betaling, for at de skulde sætte ham over til Fyen. Da Kong Knud og Valdemar spurgte det, udbøde de strax Leding, og styrede til Fyen. Fyenboerne flyede fra Kong Svend, og vilde ikke følge ham, og droge strax til Kong Knud og Valdemar med alt deres rørlige Gods og deres Koner og Børn, thi de havde forud alle kun nødtvungne givet sig under Kong Svend. Kong Svend saae da intet andet Vilkaar for sig, end at søge Forlig med de andre Konger, og han sendte da Mænd til dem, og forlangte Leide til at komme til Samtale med dem, for at forsøge Forlig. De holdt da en Sammenkomst, paa hvilken Kong Svend bad, at Kong Valdemar ene vilde afgjøre Sagen imellem dem, ligesom han selv ønskede, og sagde at han vilde være vel tilfreds med hans Afgjørelse, og at han kun ventede Godt af ham, og han bad ham skifte Landet imellem dem, som ham syntes bedst. Kong Valdemar sagde, at han vilde raadføre sig desangaaende med de viseste og bedste Mænd, som vare i Landet, og at han ikke vilde saa hurtig tage sig paa at afgjøre Sligt, og bad Kong Svend at vente imidlertid paa Falster. Kong Svend spurgte da, hvorledes der skulde sørges for hans Folk imedens, og sagde at han ikke kunde føde Folket i saa lille et Land, og han bød Kongerne, at de maatte

tage imod hans Mænd og underholde dem, indtil Forliget kom i Stand, og dette tilstode de. Men Kong Svend lovede, og kaldte Gud og Mennesker til Vidne paa sit Løfte, at han ikke skulde drage bort fra Falster i den tid, førend Forliget var sluttet, eller Freden var opsagt imellem dem, og at han ikke vilde samle Folk til sig, førend de vare forligte.

Landets Deling 112. Kongerne Valdemar og Knud stævnedes til sig alle de viseste Mænd, som vare i Danmark, til Raadslagning om Landets Deling. Men saasnart Kong Svend var kommen bort fra Kong Valdemar, søgte strax alle hans Mænd til ham, og da han fik dem at stole paa, og han troede igjen at have nogen Styrke, var han utilbøieligere til det aftalte Forlig, og han var da uvillig til at lade Forlig komme i Stand paa den Maade, som han forud selv havde forlangt, men dog saae han, at der endnu ikke var andet for ham, end at lade det være, som de vilde, da han havde langt mindre Styrke end de. Det blev da bestemt, at Valdemar skulde skifte Landet imellem dem, og dernæst selv vælge først, hvilket Kongerne Knud og Svend tilstode ham. Valdemar henlagde til den ene Deel Jylland og de Øer som høre dertil; dernæst henlagde han til den anden Deel Skaane og Halland, Bleking og Bornholm og til den tredie Sjælland og Fyen, Ærø og Falster og de Lande, som høre dertil. Kong Valdemar valgte Jylland; men Kong Svend tilfaldt Skaane og de dertil nævnte Lande, og Kong Knud Sjælland og Fyen. Alle fandt, at Kong Valdemar ved denne Afgjørelse viste megen Høimodighed imod Kong Svend, thi Folk holdt for, at Kong Svend havde forbrudt Land og Folk. Siden forenede Kongerne Valdemar og Knud deres Lande, men alle Kongerne svore ved Gud og alt hvad helligt var, at denne Afgjørelse skulde holdes, og at den, som brød Forliget, skulde være i Band af Paven og alle Biskopper og Præster.

Sikkerhed, sat imellem Kongerne 113. Efter dette Forlig imellem Kongerne bød Kong Knud Kong Svend hjem med sig til Roeskilde, og Kong Svend tog imod Indbydelsen, og alle Kongerne bekræftede da, at der skulde være god Venskabsforstaaelse imellem dem. Kongerne Valdemar og Knud droge begge forud, og lode gjøre Tilberedelser til et Gilde for Kong Svend. Det var bestemt forud, at de skulde ride til Ringsted imod Kong Svend, hvor alle Kongerne skulde mødes; og Kong Valdemar sagde nu til Kong Knud, at de skulde ride imod Kong Svend, og byde ham til Gildet, som var anrettet. Kong Knud svarede, og sagde at han ikke raadete til, at de skulde drage begge i Kong Svends Vold, og tilføiede at han havde Mistanke om, hvor tro Kong Svend vilde være: "Nu ere ogsaa hans Raadgivere der med ham," sagde han, "som bestandig tilskynde ham til det Onde, Ditleif Edlarsøn og Ribe-Ulf og Yngvar Kveisa; og jeg vil ikke lide meget paa ham, thi jeg troer, at han ikke synes vel om Forliget, og han vil vist nok ikke holde dette bedre, end dem som han forhen har brudt. Jeg giver derfor det Raad," vedblev Kong Knud, "at, du skal ride med Folk imod ham, Men jeg vil imidlertid ride til, og holde en Trop Folk samlet for Forsigtigheds Skyld, og jeg venter at det vil hjælpe, og at Kong Svend ikke vil driste sig til at tage den ene af os af Dage, naar den anden bliver tilbage til Hævn; men han vil heller forsøge paa at dræbe os begge paa een Gang." Valdemar svarede: "Ikke vil vor Frænde Kong Svend være saa slet et Menneske, at han vil pønse paa noget Forræderi imod os, og saaledes gjøre Gud og alle gode Mennesker opbragte paa sig, og han vil sikkert holde dette Forlig vel, og ikke svige nogen i den indgangne og beedigede

Overeenskomst; men dog skal du raade derfor, Svoger! som dig synes." De gjorde nu saa, og Kong Valdemar red imod Kong Svend, og da han kom til Ringsted, traf han der Kong Svend, som havde betydeligt Mandskab med sig, alle hans Mand vare brynjeklædte og saa bedækkede af Jern, som man kunde see en Isflade. Kong Svend havde da taget sin Beslutning, og agtede at dræbe dem begge, hvis de havde kommet begge. Da Valdemar saae, hvorledes han havde beredt sig, tænkte han paa, at Kong Knud ikke havde gjættet saa urigtig derom, og han bød da sine Mænd ride djærvt frem og ikke lade mærke nogen Frygt paa sig. Da de nu kom sammen, spurgte Valdemar, hvorfor de saaledes vare brynjeklædte. Kong Svend sagde, at han havde spurgt, at Kong Knud havde noget Ondt i sinde imod ham: "Men hvi er han nu ikke her?" sagde han; "jeg vilde ogsaa sikre mig og mine Mænd, om I pønse paa nogen Svig imod os." Valdemar svarede: "Ei ville vi svige dig, Frænde! men enhver vogte sig for at begaae nogen Svig imod den anden! thi meget heller vil jeg lade mit Liv end bryde mine Eder, saa fast som vi sluttede Forliget imellem os." Kong Svend sagde, at det vel var saa, og at han heller ikke havde villet troe det, skjønt andet var ham berettet. Derpaa rede de begge til Roeskilde, hvor Kong Knud forud var, og der blev nu holdt et meget anseeligt Gilde, og alle Kongerne glædede sig med hinanden om Natten, og det stod sig da meget godt imellem dem: Kong Svend havde betydeligt Mandskab did Med sig, og der vare alle hans Raadgivere med ham.

Om Forræderiet

114. Den følgende Dag drak alle Kongerne i eet Herberge, og vare muntre. Kong Svends Mænd anstillede Lege udenfor Herberget, og derhen strømmede Folk ud paa Eftermiddagen fra Herbergerne, og fandt mere Morskab at see derpaa end at sidde bestandig ved Drikkebordet. Der vare da faa Mænd i Herberget uden Kongerne. Da kom Kong Svends Mænd Ditleif Edlarsøn og nogle andre ind og vinkede til Kong Svend. Han stod op, og de talte sammen i kort Tid, dog lønlig. Derpaa gik Kong Svend ud med dem. Han gik ind i et Huus, og skjulte sig der, men Ditleif, Tole Hemingsøn, Yngvar Kveisa og nogle andre af Kong Svends troeste Mænd vendte dernæst tilbage til det Herberge, hvori Kongerne Valdemar og Knud sade. Kong Valdemar spillede Skak med en anden Mand, men Kong Knud sad paa Bænken ved Siden af ham; og da Ditleif og hans følgesvende gik ind ad Døren, bøiede Kong Knud sig hen til Kong Valdemar, og kyste ham. Kong Valdemar saae ikke bort fra Brættet, men spurgte: „Hvi er du nu saa blid, Svoger?" Kong Knud svarede: "Det vil du snart faae at vide." Svends Mænd trængte da ind, den ene efter den anden, alle fuldt bevæbnede, og de blottede strax Sværdene. Da Kong Valdemar saae det, sprang han op, og viklede Kappen, som han havde over sig, om sin Arm, thi de sade uden Vaaben derinde, da de ikke frygtede for nogen Ufred. Kong Valdemar sprang op og frem paa Gulvet først af alle sine Mænd; han sprang saa haardt ind paa Ditleif, at de faldt begge udenfor Døren. Da hug Tole Hemingsøn til Kong Valdemar, og Hugget traf ham paa Laaret, og det var et let Saar og ikke farligt; han blev ogsaa saaret paa Tømmelfingeren. Da Kong Valdemars Mænd saae, at han var falden, lagde de sig ned ovenpaa ham, og bleve der gjennemstukne, men Kong Valdemar undslap derved bort. Da kom Ditleif paa Fødderne, og hug strax med et bagvendt Hug til Kong Knud, og dette Hug var saa stort, at han kløvede hele Hovedet ned i Halsen, og det var hans Banesaar. Der var ogsaa

en anden Mand, ved Navn Hjalmsvidar, som hug til Kong Knud. Kong Knud faldt i en Skorsteen. De Danske holde ham for Helgen.

115. Absalon, som siden blev Erkebiskop, havde ikke været i Herberget, da denne Tildragelse skete; han var Kong Valdemars Mand, og ham den kjæreste af alle hans Mænd. Absalon var en særdeles rask og vaabendjærv Mand. Men da dette spurgtes, søgte enhver af de Mænd, som havde været med Kongerne, hen, hvor de troede lettest at kunne frelse sig, thi Folk troede i Førstningen, at begge Kongerne vare dræbte. Absalon vilde ikke undflye, thi han troede, at Kong Valdemar var falden, og han vilde ikke skilles fra ham. Han gik da ind i Herberget, og da vare Ditleif og hans Ledsagere borte, og Absalon vilde nu see efter, om han kunde finde Valdemar enten levende eller død, men Kong Valdemar var da borte. Han tog da sin Skindkaabe, som han havde om Skuldrene, og lagde den under Hovedet paa Kong Knud, der hvor han laae paa Gulvet, og spurgte om Kongen troede at kunne leve, og sagde at han nu kunde undkomme, men han kunde da ikke tale, og døde i hans Skjød. Der var en mægtig Mand af Kongerne Valdemars og Knuds Hær, ved Navn Constantin, der inde i Herberget; han bad Absalon hjælpe ham, om han kunde. Absalon svarede: "Hvorledes vil jeg kunne hjælpe dig mere end du mig." Absalon bad da Constantin at gaae til den Dør, hvor der ikke var Folk udenfor: "og vi ville nu gaae ud paa een Gang!" sagde han. De gjorde saa, og Absalon gik ud der hvor de fleste af Kong Svends Mænd vare udenfor, og stode alle med blottede Sværde foran Døren og agtede at dræbe ham; men hans Frænde Asley, som var Kong Svends Mand, var der udenfor, og da han kjendte ham, sagde han, at, om nogen tilføiede ham Skade, da vilde han strax nedhugge den, som gjorde det. Saaledes slap Absalon bort. Ditleif og hans Medfølgere bleve vaer, at Constantin løb ud, og de ilte da strax efter ham og dræbte ham. En Mand, ved Navn Peter Thenja, var den som kom Kong Valdemar mest til Hjælp efter Kong Knuds Død; han skaffede dem Heste, og de rede til Ramsø, hvor de traf Absalon og hans Svoger Peter, og der var et meget glædeligt Møde. Derfra rede de alle til Buetorp, og traf der atter nogle af deres Mænd. Derfra rede de til Freysmose, hvor Absalons Broder Asbjørn Snare mødte dem; og han tog meget vel imod dem, og tilbød dem den Bistand, som han formaaede at yde. Han skaffede dem et Skib i Vikingevad, paa hvilket de droge over Sundet; de fik en meget stærk Storm, og kom dog velbeholdne til Land; men samme Aften forliste sex hundrede vendiske Stibe ved Juleholmene.

Om Kong Valdemar

116. Kong Valdemar var nu kommen til Jylland, og androg paa Viborg Thing den ham tilføiede Overlast og det Mord som Kong Svend havde begaaet paa Kong Knud. Han fremviste ogsaa der sine Saar, saa at det kunde sees, at samme Skjæbne havde været ham tiltænkt, hvis Gud ikke havde forhindret det. Han krævede Hjælp, og forklarede Folket, hvor høilig Nødvendigheden krævede den; men hele Folket sprang op med Raab, og sagde at de alle vilde følge ham, og sagde, som sandt var, at dette var en meget skændig Gjerning, som Kong Svend havde ladet udøve. Derpaa udbød Kong Valdemar Leding, og fik betydeligt Mandskab! Han forlod nu Skibene, og samlede Hæren paa Land. Kong Svend drog imidlertid til Viborg, og udbad sig der Hjælp, og agtede at tage Kong Valdemar der fangen, men han var da i Randers,

og ventede der paa sine Tropper. Da red Asbjørn Snare efter Svends Folk, da han spurgte til dem; han naaede dem paa Flugten, og han fratog tre Mænd deres Vaaben, men Mændene selv undkom, og traf Kong Svend ved Kornung, de fortalte ham deres Tab, og sagde at de vare drevne paa Flugt, og havde kun med Nød og neppe undsluppet. Kongen var ilde fornøiet dermed, og gjorde sine Mænd store Bebreidelser, sagde at de ingen Vanære vilde afværge fra sig, da de saaledes lode sig slaae og fordrive, og at han i dem fødte slette Karle. Imidlertid forblev han der om Natten. Asbjørn Snare red til Kong Valdemar, og berettede ham, at Kong Svend laae ved Kornung. Kong Valdemar drog da over Randersbro, og vilde endnu ikke indlade sig i Slag, efterdi han ventede endnu en deel Folk til sig. Men da Kong Svend kom til Randers, havde Kong Valdemar ladet Broen afkaste, og han kunde da ikke komme over Aaen, og der blev derfor ikke noget af Slaget.

117. Denne samme Høst kom Kong Valdemar med sin Hær til Gradehede tæt søndenfor Viborg. Han vidste da, at Kong Svend kunde ventes did med en stor Hær, og at de nu snart maatte mødes, hvad udfaldet saa vilde blive; begge havde da en stor og skjøn Hær. Kong Valdemar valgte en Kampplads for dem, og opsatte der sine Telte. Derefter spiste Folkene og hvilte sig, og Kong Valdemar lagde sig til at sove, og da han var sovet ind, drømte han, at han syntes at see sin Fader, den hellige Knud Lavard, som saaledes talte til ham: "Her ligger du, min Søn!" sagde han, "og er meget bekymret for, hvad Udfald dit Skifte med Kong Svend vil faae; bliv kun ved godt Mod!" sagde han, "thi du har Retten paa din Side; læg nu nøie Mærke til, hvad jeg siger dig, min Søn! thi det er ikke falskt, hvad der bares dig for: naar du vaagner, vil du see en Ravn flyve, og du skal nøie lægge Mærke til, hvor den sætter sig ned, thi hvor Ravnene sætter sig, der skal du opstille din Fylking, og vil da Gud give dig Seier."

118. Derefter vaagnede Kong Valdemar, og stod op, og tænkte over sin Drøm; han saae nu, hvor der fløi en Ravn, ligesom det havde været ham betydet. Der opstillede nu Kong Valdemar sine Krigere, ordnede sin Fylking, og beredte sig til Slag. De saae nu ogsaa Kong Svends Hær drage frem; han havde ligeledes betydeligt Mandskab, og rykkede hen paa Heden imod dem, og opstillede der sin Hær. Ribe-Ulf bar Banneret for Kong Svend. Da de nu havde beredt sig, opløftede de paa begge Sider Krigsraab, og derefter trængte Fylkingerne imod hinanden, og Striden begyndte og blev meget haard og langvarig, og man kunde længe ikke see, paa hvis Side Seiren vilde falde. Kong Valdemar var til Hest, og stred meget tappert; han red med en stor Trop Folk mod Kong Svends Banner, og der blev en meget skarp Strid, førend Ribe-Ulf faldt, og Banneret blev nedhugget. Derefter kom der Flugt i Kong Svends Hær, og en stor Mængde faldt paa Kamppladsen. Kong Svend undflyede, skiftede Klæder med en Præst, og gav ham Hesten og Vaabnene, og bad ham undride saa stærkt han mægtede og Hesten kunde fare, men Kongen blev tilbage, og blev greben i en Buskads. Peter Thenja kjendte ham, og sagde: "hvi ligger I nu saa lavt, Herre?" Da løb Svenmar Ketilsøn til, og dræbte ham, og der faldt Kong Svend Sviende. I dette Slag faldt ogsaa Yngvar Kveisa, som havde dræbt Sorte-Plov. Derefter lod Kong Valdemar Ditleif Edlarsøn gribe, og radbrække. Atle Svendsøn fortalte, at han saae denne Mands ynkelige Henrettelse, da han var i Danmark.

119. Efter dette Slag fik Kong Valdemar Enevældet over hele Danmarks Rige, hvilket blev ham overdraget efter alle Landshøvdingernes Beslutning. Han var en meget vennesæl Konge.

Da vare ni Aar Forløbne fra Kong Erik den Spages Endeligt, og eet Aar fra Kong Knud Magnussøns Drab. I denne Tid, døde Biskop Øssur, og Absalon, Asbjørn Snares Broder, blev viet til Biskop i hans Sted, thi Absalon var en fortrinlig Clerk og en viis Mand, og han blev siden en meget stor Høvding. Kong Valdemar sendte Bud over hele sit Rige Vinteren efter Slaget paa Gradehede, at der skulde Leding ud om Vaaren, og han agtede at drage til Vindland, at kristne Landet, om Gud vilde give Lykke dertil. Til dette Tog beredte mange Høvdinge sig med Kongen; den første af dem var Erkebiskop Askel; der var ogsaa Biskop Absalon af Roeskilde, som var een af de største Helte, som Danmark nogensinde har frembragt; Kong Valdemars Søn Christopher, Svenmar Ketilsøn, Peter Thenja, Biskop Absalons Broder Asbjørn Snare, og Ingemar. Hele Flaaden samledes under Øen Møen, som ligger søndenfor Sjælland. Der fik de et haardt Modveir, og bleve derfor liggende der, indtil de ikke havde flere Levnedsmidler tilbage til hele Hæren end for syv Dage. Da kaldte Kong Valdemar sine Raadgivere sammen, og spurgte dem til Raads, hvad de skulde gribe til. Biskop Absalon svarede paa hans Tale: "I Gaar var det Veir til at reise i, og ligesaa var det i Forgaars fuldkommen godt Veir til at reise i, men I bleve da liggende, og vilde ingensteds drage, og hvis I ville ligge rolige, naar det er Veir til at reise, og allene reise, naar Veiret er mildest, saa ere I ikke skikkede til at udsætte eder for saadan Møie, og da er det bedst at lade Ledingshæren drage hjem igjen." Kongen blev vred ved denne Tilskyndelse, og sagde at han ikke vilde vende tilbage, saalænge han havde Levnedsmidler til Hæren. Morgenen derefter bød Kongen, at der skulde lægges fra Land. De roede da ud i en meget stærk Storm, og Kongen var paa Skib med Erkebiskop Askel; det søndersloges i Stormen, og Kong Valdemar svang sig da op paa Ingemars Skib med sit Sværd og Banner, det blev anset for et meget godt Spring. Folkene bleve da bjergede, men Godset forliiste. De seilede til Hedinsø. Da gik Kongen op paa Biskop Absalons Skib, og lagde sig ned og sov, men han sendte om Aftenen Svenmar Ketilsøn i Land, at speide. Han tog Vendernes Speidere til Fange, og drog siden tilbage, og mødte Kongen der i Fjorden søndenfor Hedinsø. Svenmar berettede Kongen, at han havde fanget Vendernes Speidere. De landede dernæst paa Vindland i Mundingen af en Flod. De skiftede Hæren til Landgang, og Kongen gik i Land paa den ene Side af Floden, og Biskop Absalon paa den anden Side, og de droge da til forskjellige Sider, saa den ene ikke vidste til den anden, og de brændte nu Bygderne vidt omkring paa begge Sider af Floden, droge derpaa igjen tilbage til deres Skibe, og ladede tresindstyve Skibe med det gjorte Bytte. Derefter seilede Kong Valdemar hjem til sit Rige, og opholdt sig hjemme den følgende Vinter. Om Vaaren sendte Kong Inge af Norge Kong Valdemar et smukt Drageskib. Denne Sommer drog Kong Valdemar igjen til Vindland, og paa denne Reise fik han Dragen beskadiget, men Kongen seilede op i Gudagersaa, og holdt der et Slag med en vendisk Høvding, som hed Mjuklat. Dennes søn hed Fridleif; han blev fangen af de Danske paa det første Tog, og han var da hos Kongen, og var kristnet. De sloges ved Byen Urk; Kong Valdemar seirede, men Mjuklat flyede og faldt siden. De Danske toge hans Hoved, og opsatte det paa en Stage udenfor Byen. Kong Valdemar drog dernæst til sine Skibe. Han spurgte da, om nogen af Høvdingerne havde Mod til at ride til Brunsvig, og bringe Ærende fra ham til Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn; han var gift med den Engelske Konge Henriks Datter, og de havde tre sønner, Keiser Otto, Pfaltsgreve Henrik og Vilhelm Digre eller den Tykke, og en Datter ved

Navn Gjertrud. Til at drage denne Færd vare alle uvillige, thi man maatte reise lige igjennem Vindland i Hænderne paa sine Fjender. Biskop Absalon tilbød Kongen at drage denne Færd. Det tilstod Kongen. Biskoppen begav sig da paa Veien med tresindstyve Mand, og ham fulgte Fridleif Mjuklatsøn som Veiviser. De rede da forbi Byen, udenfor hvilken Mjuklats Hoved var opsat paa Stagen. Da Fridleif saae det, fældte han Taarer, og sagde, at det maatte han have ventet, efterdi han ikke vilde tjene den sande Gud. De kom derpaa til Hertug Henrik, og bleve der vel modtagne. Der opholdt de sig en Tid, og udførte deres Ærende, og da de igjen droge bort, tilbød Hertugen dem Folk til Følge. Biskoppen sagde, at de ingen behøvede. De rede fra Brunsvig tidlig om Morgenen, og vare alle klædte i Rustninger. De rede da over en Slette, og havde Mistanke om, at der maatte være Folk forsamlede i Bygden. Da tog Fridleif til Orde og sagde, at det var der hans Fader var bleven dræbt: "Og om I Danske her blive tagne til Fange, saa komme I til at gaae den samme Vei, som I lode ham gaae, og det er nu hver Mand bedst tjenligt at sælge sig som dyrest." Biskoppen takkede ham for hans Opmuntring, og sagde at det var mandigen talt. De rede nu syngende igjennem Bygden om Dagen, og lode ikke nogen Frygt mærke paa sig; og da Indbyggerne bleve dem vaer, troede de, at det var Hertugens Mænd, som rede med saadan Munterhed. Biskoppen naaede da i god Behold med sin Trop til Skibene. Kong Valdemar sad da og læste Davids Psalmer, og blev glad ved igjen at see Biskoppen og hans Mænd.

120. Om Morgenen seilede Kongen mod Øst langs Kysten af Vindland til Svølder, hvor Venderne laae med en stor Flaade. De flyede strax, da de saae den danske Konges Seil. Det blev da god Bør. Kongen afsendte sin søn Christopher, for at brænde det Herred i Vindland, som hedder Valung, og bød dem ikke at ride op, førend hele Hæren var kommen i Land. Christopher og hans Folk vare temmelig hurtige i at brænde Bygden. Og da Venderne, som vare paa de Skibe, der forud havde flyet, saae det, roede de til, saa hurtig de kunde, og agtede uforvarendes at over falde de Danske; men i det samme saae de, hvor Kong Valdemar foer med en Deel af Hæren, og de undflyede da igjen, saa hurtig de kunde, saa at de Danske ikke kunde naae dem. De Danske lagde siden til Havn, og tjeldede, og da Kongeskibet var tjeldet, kom Erkebiskop Askel der, og sagde saaledes: "Altfor hurtige ere I Danske til eders Gjerning, at I begrave dem, førend de ere døde." Kongen spurgte, hvi han talte saa. Erkebiskoppen svarede: "Thi jeg seer, at vi ligge her længe ved Øer og Udskjær, førend vi her vinde saa stor en Seier, som vi gik Glip af ved denne Overilelse; men Ubetænksomhed leder sjelden til noget Godt!" De droge dernæst ifølge Erkebiskoppens Tilskyndelse til Skibene, og roede over en Flod, som var der, og gik der i Land med deres Heste, og brændte der hele Fylket, som ligger ovenfor Stræla, og bleve liggende der om Natten; men om Morgenen derefter droge de til Falong og brændte Herredet, og agtede sig dernæst hjem. Den følgende Nat kom Rygjerne til dem ved Masnæs, de beboe Herredet Rygen i Vindland, som er et stort Herred og Rige. Deres Høvding Domabur forestog de Danske Forlig, men Erkebiskoppen forlangte, at de skulde gaae Kong Valdemar til Haande, og sætte ham Gidsler. Da gav Domabur Erkebiskoppen et Raad, og sagde saaledes: "Du er en ung Mand uden nogen Erfaring, forlang ikke Gidsler af os, og hærj ikke paa vort Land, drag heller hjem, og hold bestandig Fred med os, indtil eders Lande ere saa vel bebyggede, som vore nu ere, thi mange af eders Lande ligge øde og ubeboede, og derfor passer det sig bedre for eder at have Fred

end Ufred." Da svarede Erkebiskoppen: "Jeg veed, at Kong Valdemar vil gjerne følge dit Raad, og jeg synes vel om det; drag nu hjem," vedblev Erkebiskoppen, "og siig Rygierne, at vi ikke bede dem om Gidsler, førend de selv byde os dem." Dernæst drog Domabur hjem, og Kong Valdemar lagde sine Skibe til Havnen Skaparød paa Rygen, og de ginge der i Land med hele Hæren op til Staden Arkun. Denne Stad havde Erik Emun indtaget, som forhen er berettet i Bogen. Der kom Rygierne imod Kong Valdemar med en utallig Hær, og holdt et Slag med ham, i hvilket Kong Valdemar seirede, men af Rygierne faldt tre hundrede tusinde, men de Overblevne flyede. De Danske seilede dernæst til Hedinsø, og da de laae der, kom Rygierne til dem, og satte dem fire Gidsler, og tilstode alt, hvad de forlangte. Efter denne Seier drog Kong Valdemar hjem til sit Rige. Paa det næste Ledingstog, som Kong Valdemar efter dette gjorde, styrede han til Stræla. Da red Biskop Absalon op i Landet, og holdt Thing med Bønderne; Biskoppen bød dem at drage til Valagust (23) med Kongen, og give ham Hjælpetropper. Rygierne gjorde, som han bød, og droge med Kongen, og de havde betydeligt Mandskab, og lagde sig i Kuaviz. Der kom de fra Valagust imod dem, og satte Kongen Gidsler, og tilstode ham Lydighed, hvorefter Hæren igjen drog hjem. Paa det næste Tog, som Kong Valdemar gjorde, drog han til Grønnesund, thi Rygierne vilde da bryde Forliget, som de forhen havde sluttet med Kong Valdemar, hvortil Grunden var, at de i dette Mellemrum havde underkastet sig Hertug Henrik af Brunsvig og sat ham Gidsler, thi Henrik erklærede hele Landskabet omkring Valagust for sin Eiendom, og han havde ogsaa hærjet paa Rygierne. Men da Rygierne spurgte, at Kong Valdemar var kommen til Grønnesund, og agtede at hærje paa deres Land, droge de til Kongen, og overgave sig da paa ny til ham, og Kong Valdemar drog dernæst hjem. Men da Hertug Henrik spurgte dette, gjorde han Kongen Beskyldning for, at han havde taget Gidsler af Valagust og hærjet paa Rygierne, som han paastod at være hans Undersaatter. Han sendte da Mænd til Kong Valdemar, og bad ham om Erstatning for at han havde hærjet paa hans Land, og lod tilføie at han i modsat Fald vilde tage Hævn og drage med en Hær til Danmark. Men medens de Udsendte vare paa Reisen, havde Øst-Venderne en utallig Hær ude, og droge mod det Landskab, som Hertugen eiede i Vindland, og brændte Bygderne og dræbte alt Folket. Hertug Henrik tilskrev Biskop Absalon dette Anslag, men han havde dog ingen Deel deri, og da Hertugen fik Vished derom, skikkede han strax anden Gang Udsendinge til Danmark til Kong Valdemar, og bad ham om Forlig, og tillige om han vilde hærje i Forening med ham paa Vindland. Dette tilstod Kong Valdemar, fordi de fra Valagust atter havde brudt det Forlig, de havde indgaaet med ham. Den følgende Vaar udbøde Kong Valdemar af Danmark og Hertug Henrik af Saxland Leding, og hærjede paa Vindland. Hertugen kom med sin Hær til Dimin, og leirede sig der om Borgen, men Indbyggerne trak sig sammen, og vilde forsvare deres Land. De gjorde en Nat Anfald paa Hertugens Folk, og dræbte om Natten to Grever, af hvilke den ene hed Adelbrikt, den anden Henrik, og mange andre anseete Mænd. Der faldt halvfemte hundrede Mand af Hertugens Hær, og mange bleve saarede, men alle de, som kunde undslippe, flyede bort. Venderne forfulgte de Flygtende et kort Stykke Vei, og droge dernæst tilbage til Valpladsen, og røvede og plyndrede baade Vaaben og Klæder fra de Faldne. Men da det begyndte at blive lyst, og Tydskerne saae, hvad Venderne toge sig for, rede de tilbage, og sloges med dem, og dreve dem paa Flugten. Derefter indtog Hertug Henrik Borgen, og dræbte en utallig Mængde af Venderne. Kong

Valdemar drog andensteds hen med sin Hær, og kom til Valagust; han leirede sig der om Borgen, og Venderne bade da Kongen om Fred, overgave sig til ham, og satte ham Gidsler, men om Natten efter flyede de af Borgen, uden at Kongen bemærkede det. Da Kong Valdemar fik dette at vide, besatte han Borgen med sine Mænd, og drog dernæst ud paa en Flod, og til en Bro paa Floden, som hedder Dunzarbro. Den paafølgende Morgen kom Hertug Henrik fra Grozar, og gik strax om Bord paa Kong Valdemars Skib, og Hertugen faldt meget i Forundring over, hvor godt Kongen kunde seile. Alt gik nu af med Venskab imellem dem, og Kong Valdemar gjorde da Hertugen Forslag om Svogerskab paa sin Søns Vegne, i hvilket Hertugen indvilligede; og de trolovede da deres Børn sammen, hvilke endnu laae i Vugge; Drengen, Kong Valdemars Son, hed Knud, og Møen Fru Gjertrud. Om Morgenen efter roede Kong Valdemar til Stolpe, men Henrik drog til Dimin, og nedbrød og brændte hele Borgen. Dernæst drog Kong Valdemar tilbage til Broen, hvor Kassamar, som da var Herre i Vindland, kom til ham, satte ham Gidsler, og blev hans Mand; Kong Valdemar overgav ham to Dele af Valagust at bestyre, men den tredie Deel overgav han Rygjerne. Siden drog Kongen til Stræla, og holdt der Beraadslagning med sine Folk; da gav han efter Biskop Absalons og andre Høvdingers Raad sin søn Knud Kongenavn; han var den Gang et Aar gammel. Han drog dernæst hjem til Danmark. Paa det næste Ledingstog, som Kong Valdemar gjorde, drog han først til Rygen, og da blev Analøng brændt. Ogsaa den Gang var Biskop Absalon hurtigst tilligemed Øboerne, saa at de maatte vente paa Kongen i syv Dage ved Hedinsø, og fore derfra hjem.

121. Imod Vinterens Slutning udbød Kong Valdemar atter Leding. Han drog til Rygen, og gjorde Landgang i en Offerlund ved Stræla, som hedder Bøku. Der brændte og ødelagde de alt, bemægtigede sig Folk og Gods, og droge dermed til Skibene. Dernæst gjorde de Landgang paa den anden Side paa Valung, og brændte der, og droge derfra til Vik, og brændte hele Landet lige til deres Markedsplads. Derfra seilede de til Hedinsø, hvor de laae og udhvilte sig i to Dage. Da bad Kongen Biskop Absalon at drage forud, men Kongen gjorde da Landgang med Jyderne ved Stræla; men da det blev mørkt, roede Biskoppen op med sin Flaade forbi Kongen til Parez, og red siden op til Byen Gard. Der kom Venderne igjen imod dem, og beredte sig strax til Slag med Biskoppen, og sloges ved en Indsø. Det var et stort Slag, og der skete stort Mandefald, og Biskoppen seirede; der faldt elleve hundrede Mand af Venderne, men kun een Mand af Biskoppens Folk; men to af Biskoppens Mænd, som af Kappelyst prøvede at svømme med hinanden, omkom i Dybet. Derpaa red Biskoppen ud til sine Skibe, og da de dreve Hestene om Bord, kom Kong Valdemar der, og spurgte, hvad de havde foretaget sig, og Biskoppen berettede ham det. Kongen takkede ham i naadige Udtryk for denne Seier, og dernæst droge de alle i Forening til Stræla. Øboerne havde nu faaet stort Bytte, hvilket Jyderne misundte dem, og sagde at Øboerne fik alt, men Jyderne gik Glip deraf, men de torde dog ikke tale derom i Kongens Paahør. Derefter drog Kongen med Hæren til Aasund, og hærjede der. Der dræbte de en Høvding, ved Navn Dalemar, bemægtigede sig alt Folket og Godset, og droge siden til Hedinsø. Der kom Rygjerne til Kongen, bønfuldt om hans Miskundhed, og satte ham Gidsler, gave ham de Skatter, som han krævede, og tilstode ham Lydighed. Kongen drog efter dette hjem til Danmark.

122. Kong Valdemar gav sin Søn Christopher en Forlening i Jylland; han fik Hertugdømme i Hedeby og det Landskab, som hører dertil; han var en mægtig Mand. Kong Valdemar havde bestandig under hele sin Regjering meget at foretage sig. Han gjorde otte Ledingstog til Rygen, inden han fik Landet indtaget. En Vinter i Fasten drog Hertug Christopher og Biskop Absalon til Svølder, og brændte der Landet lige op til Tribuzis, saa at det laae øde i mange Aar derefter. De laae den Gang i tyve Dage for Modvind og stærk Storm i Floden Svølder, men siden fik de Bør og seilede hjem. Derefter var alt roligt i tre Aar, indtil Rygierne igjen brøde Forliget. Da udbød Kong Valdemar atter Leding, og drog til Rygen, hvor han kom Pintsedag, og indtog den før nævnte By Arkun. Da kom deres Konge Tetizlaf og hans Broder Jarmar og alle de fornemste af Rygierne til Kong Valdemar, og overgave da Landet og sig selv til ham, og underkastede sig i alle Henseender hans Villie. Kongen bød dem da at antage Kristendommen, thi Hedenskabet havde bestandig holdt sig, siden de igjen afkastede Kristendommen, som de havde antaget, den Gang Kong Erik Emun, som før blev berettet, lod dem døbe, efter at han havde indtaget Byen Arkun. De sagde, at de nu vilde gjøre alt, hvad Kongen og Biskop Absalon vilde forlange. Kongen udvalgte da Sone Ebbesøn og nogle Mænd med ham til at gaae ind i Byen Arkun til det Afgudstempel som var der, og bød ham nedhugge Afguden, som hed Svanteviz, og drage ham ud af Borgen, og plyndre alt i Templet, hvad der havde Penges Værd. Men de, som vare i Borgen, torde ikke drage ham ud, da de frygtede meget for hans Vrede. Da gik Biskop Svend og Sone Ebbesøn til, og nedhug Guden, derpaa sloge de et Reb om Halsen paa ham, og tvang Rygierne til selv at drage ham ud; og da han kom ud, undrede alle Hedningerne sig over, at han da ikke kunde hjælpe sig selv, og troede mindre paa ham end tilforn. Folk gik da til, og kløvede ham i Stykker, og brændte ham under deres Kjedler; Rygierne indsaae da, at de vare bedragne, og troede ikke mere paa ham. Biskop Absalon og alle Præsterne kristnede nu Folket, og døbte paa een Dag tretten hundrede, og droge derfra, efterat Folket havde tilstaaet Kongen og Biskoppen Lydighed. Om Morgenen derefter drog Kongen til Staden Karenz, og lod der nedhugge tre Afguder, som benævntes Rinvit, Turupid og Puruvit. Disse Afguder gjorde saa store Undere, at, saasnart nogen Mand havde med en Kvinde at gjøre der inde i Byen, kobled de dem sammen ligesom Hunde, og ikke kom de løs fra hinanden, førend de kom ud af Borgen. Den Dag, da disse Afguder bleve brændte, kristnede de ni hundrede Mennesker, og viede elleve Kirkegaard. De toge der mange Kostbarheder af Gudebillederne, Guld og Sølv, Silke og Atlask og Skarlagen, Hjelme og Sværde, Brynier og alskens Vaaben. En femte Gud hed Pizamar; han var i en Stad ved Navn Aasund, ogsaa han blev brændt. Desforuden var der een, ved Navn Tjarnaglofi, som var deres Seiersgud, og drog i Kampen med dem; han havde en Knevelsbart af Sølv; han holdt sig længst, men dog fik de ham det tredie Aar derefter. Paa dette Tog kristnede de i alt fem tusinde der i Landet. Derefter drog Kong Valdemar hjem tilligemed Biskop Absalon og hele Hæren.

123. Medens Kong Valdemar levede, bleve byggede elleve Kirker paa Rygen, hvilke Biskop Absalon viede. Der er nu en Bispestol i Staden Usna, og i dette Bispedømme ere hundrede og tredive Kirker. Efterat Rygen var bleven kristnet, drog Kong Valdemar ikke mere i Leding. Men formedelst det Gods, som Kong Valdemar fratog Rygierne, opstod der Uenighed imellem den danske Konge og Hertug Henrik, som paastod, at Rygen var hans Land, og at altsaa Godset

tilhørte ham. Han bad da Øster-Venderne at hærje paa Danmark. Da Kong Valdemar spurgte det, bød han sin Søn Christopher og Biskop Absalon, at de skulde forsvare Landet, men de vilde ikke oppebie Fjenden i Landet selv, og udbøde derfor Leding, eet Skib af hvert Herred i Danmark. Da de vare løbne ud med Flaaden, spurgte de, at Kurerne havde en Flaade i Søen og hærjede paa Bleking. Da de dog ikke vare fuldkommen visse, om det var en sand Beretning, troede de det fornødent at sætte et godt Raad, og de toge da den Beslutning, at Christopher, Biskop Absalon og Asbjørn droge did og seilede til Øland. Der gjorde de betydeligt Bytte, og toge en Deel Folk til Fange, men da de kom til deres Skibe, spurgte de, at Kurerne vare indenfor. De løslode da Folket, som de havde fanget, og styrede strax hen, hvor de vare, og traf dem ved en Havn, som benævnes Jernlukke. Da Kurerne mærkede, at der kom en Hær imod dem, trak de deres Skibe op, og beredte sig til Modværn paa Landet, og de troede, at det var Svenske. Men en gammel Mand af Kurerne sagde, at det var Danske: "Det er derfor ikke raadeligt at blive," sagde han; hvorpaa den gamle Mand roede bort med sit Skib, men de andre Kurer bleve liggende der tilbage med ni Skibe. Christopher og Biskop Absalon kom da til med deres Flaade, og beredte sig strax til Slag imod dem, og der faldt alle Kurerne, saa at ikke et Menneskesbarn undkom, men paa de Danskes Side faldt to Mænd. De Danske toge da deres Skibe og Gods, og droge dermed hjem, efter saaledes at have vundet en stor Seier.

Den hellige Knud optages af Jorden

124. Dette Aar ved Midsommers Tid blev Kong Valdemars Fader, den hellige Knud Lavard optagen af Jorden i Ringsted, og der skete da igjen skjønne Jærtegn paa hans Hellighed. Kong Knud, Kong Valdemars Søn, som den Gang kun var faa Aar gammel, blev da viet til Konge efter Faderens Raad og med Samtykke af hele Almuen i Danmark. Der blev da ogsaa sluttet Forlig imellem Kong Valdemar og den norske Konge Magnus Erlingsøn. Kong Magnus's Fader Erling Skakke kom til Danmark, og traf Kong Valdemar i Randers, og de havde der mange Forhandlinger angaaende den norske og den danske Konges Mellemværende. Kong Valdemar troede sig berettiget til Herredømmet over Vigen i Norge; thi det havde været en Aftale imellem Valdemar og Erling, da Kong Valdemar ydede ham og hans Søn Bistand til at sætte sig i Besiddelse af Norges Rige, at Kong Valdemar skulde have Øster-Vigen. Der var nært Slægtskab imellem Kongerne Valdemar og Magnus. Kong Valdemars Moder var Ingeborg, en Datter af Kong Harald Valdemarsøn, som forhen blev berettet, og hendes Søster var Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Jorsalefarer, og deres Datter var Christine, Kong Magnus Erlingsøns Moder. Om Kong Valdemars og de Norskes Forhandlinger berettes i Norges Konge-Sagaer. Da nu Erling kom til Danmark til Kong Valdemar, gav denne ham Jarls Værdighed og det Landskab til Bestyrelse, som han gjorde Krav paa i Norge. De skiltes da med Forlig og Venskab, som de vel vedligeholdte, saa længe de levede. Samme Høst udbød Kong Valdemar Leding, og drog til Jomsborg og til Steinborg, som ligger længere mod Østen i Vindland. Kongen seilede ind i et lille Sund, og da han igjen agtede at seile derud af, sagde de Danske, at de syntes at de vare komne i en Sæk, og tilføiede at dette igjen var Biskop Absalons Raad og Forsorg, og at han nu havde kommet dem i en Sæk, og ført dem ind et Sted, hvorfra ingen af dem kunde slippe bort: "Thi nu er der en Hær paa Landet indenfor

os," sagde de, "og en Flaade udenfor; men det er jo ikke gaaet her værre end man kunde vente, da du ikke tænker paa andet end ved Fremfusenhed at vinde Berømmelse, og du tænker bestandig, at alt skal gaae efter dit Vink; men skjønt du er en stor Krieger og Kæmpe, er det dog ikke sikkert for dig, at stole paa dig selv i alt, og ikke paa andre, skjønt det nu en Tid er gaaet saaledes med dig." Hertil svarede Biskop Absalon meget sagtmødig: "Efterdi jeg har ført eder i en farlig Stilling, da skal jeg ogsaa frelse eder fra Faren; men saadan Omtale vil jeg ikke oftere høre: thi vi skulle have Mands Hjerte og ikke en Kvindes, og vi bør derfor være ufrigtsomme, og ikke besvære os, om der end ikke bestandig synes at forestaae behagelige Ting. Nu vil jeg seile forud med mit Mandskab, og mit Raad skulle I end følge; og om I see, at vi komme ud igjennem Sundet, da skulle I i Hast være beredte, gaae i Land med eders Heste, og ride med fylket Mandskab imod Landhæren, og lad os saa see, hvad Udfald det vil faae!" Man gjorde nu, som Biskoppen raadede. Venderne havde en betydelig Hær, baade paa Landet og paa Skibene. Først Venderne paa Skibene vare beredte, roede Biskoppen nu ud imod dem, og lod strax raabe Krigsraab, og da flyede hele Flaaden, som laae der udenfor, og de torde ikke slaaes med ham. Men de, som vare til Hest, rede til Borgen, og traf der Venderne, og begyndte Strid med dem. Biskop Absalon kom da ogsaa til Hjælp her, da han ingen Modstand havde fundet til Søes. Det begyndte da snart at gaae Venderne uheldig, og i kort Tid dræbte de tresindstyve hundrede Mand af dem, og Resten flyede. De toge ogsaa mange til Fange, og førte dem til deres Skibe. Den følgende Morgen kom en Mand ridende til dem oppe fra Landet, og sagde at han paa Landsfolkets Vegne vilde søge om Forlig, men man fandt at det var Svig og Bedrageri, og Biskop Absalon lod ham gribe, og tvang ham til at bekjende Sandheden. Han var dernæst i Bevogtning hos Biskoppen i fire Dage, og derefter udløste hans Søn ham med hundrede Mark Sølv. Derefter droge de Danske hjem, og da Biskop Absalon seilede nord til Øresund, laae han i Hyljamyne med sex Skibe. Det var syv Dage før Alle Helgens Messe. Biskoppen laae med tre Skibe ved Mundingen, men de andre tre laae paa Grund formedelst Ebben. Men ved Ottetiden (Klokken tre om Morgenen), da Biskoppen læste Ottesang, kom der ni vendiske Skibe, som alle vare meget store, til dem, og gave sig strax til at angribe dem; men da de havde stredet i kort tid, grebe Venderne Flugten, de Danske bemægtigede sig det ene af deres Skibe, men de otte andre undkom. Derefter seilede Biskoppen hjem, og kom hjem syv Dage derefter. Den følgende Sommer blev der igjen udbudet Leding, og bestemt at Flaaden skulde samles i Grønnesund. Der kom Erkebiskop Askel med Skaaningerne og Biskop Absalon med Sjællænderne, og Christopher med sit Mandskab. De seilede derpaa til Bramnæs, og brændte der alt. Der mødte dem en Greve, ved Navn Hyrning, og indlod sig i Slag med dem; han havde betydeligt Mandskab, og var en stor Krieger, men dog maatte han strax tage Flugten, og mange af hans Folk bleve dræbte, men nogle tagne til Fange. Derpaa gik de Danske igjen om Bord, og traf Kong Valdemar ved Geitersø, og berettede ham om deres Færd. Nu bleve Jyderne misundelige derover, og sagde at Sjællænderne fik alt Bytte, men de gik Glip deraf. Da drog Kongen med sin Flaade til Stræla, og red der op til Tribuzis og Atripiden, og brændte Landet vidt og bredt, de indtog Byen, og dræbte Folket, gjorde der Bytte, og droge siden hjem.

Om Kong Valdemar

125. I den Tid beredte Hertug Henrik af Brunsvig sig til en Reise hjemmefra ud til Jerusalem. Og førend han begav sig paa Veien, sendte han Bud til Biskop Absalon, at han skulde komme at hente hans Datter Fru Gjertrud, som Kong Valdemars Søn Knud skulde have til ægte; men Biskop Absalon var den Gang syg, og kunde ikke reise, hvilket Hertugen syntes var ilde. Men om Vinteren imod Juul sendte Hertug Henrik hende til Hedeby, og sendte Brev til Biskop Absalon, og sagde at han ikke troede nogen Mand i Danmark bedre end ham. Siden skikkede Kong Valdemar Mænd hende i Møde, og tog hæderlig imod hende. Men Hertug Henrik reiste ud til Jerusalem, og kom hjem igjen fra denne Reise. Imod Slutningen af denne Vinter udbød Kong Valdemar igjen en Flaade, og seilede til Vindland og ind i Plazmynne til Gorgasia, og brændte der alt. Derefter drog Kong Valdemar til Bursteborg, og beleirede længe denne Borg; men Udfaldet blev, at Indbyggerne overgave sig til Kongen, betalte ham Penge og satte ham Gidsler. Kongen drog derefter hjem igjen til sit Rige. Det var da roligt i nogen Tid. Den følgende Vinter ægtede Kong Knud Hertug Henriks Datter Fru Gjertrud. I den Tid døde Kong Valdemars Søn Christopher, og til samme Tid opgav Erkebiskop Askel sit Embede, og bad Biskop Absalon at modtage Erkebispedømmet, men han vilde aldeles ikke tage derimod; men siden toge Kong Valdemar og Erkebiskop Askel ham med Magt, og satte ham næsten halv tvungen i Erkebispesædet, og gave ham Erkebiskops Navn. Den følgende Vaar i Fasten drog Erkebiskop Askel til det Sted, som hedder Klerivas, som er et stort Munkekloster, hvor han døde som Munk. Han var nogle Aar Erkebiskop i Lund. Kong Valdemar spurgte, at Venderne anlagde to Borge i Flatzmynne, imedens de vare forligte og der var Fred imellem dem. Dette syntes Kongen og de Danske i Almindelighed meget ilde om, da de deraf troede at forudsee, at Venderne atter vilde bryde Forliget. Der droge da Sendebud imellem Kong Valdemar og Hertug Henrik af Brunsvig, at de skulde udruste en Hær og drage til Vindland og mødes der. Hertugen rykkede med sin Hær til Dimin. Kong Valdemar udbød atter en Flaade af Danmark, og sejlede forbi Valagust til Fuznon, og hærjede, og alt Folket undflyede, men han brændte tre Borge Fuznon, Vinborg og Fuir. Der skikkedes da igjen Sendebud imellem Kong Valdemar og Hertug Henrik, at de skulde mødes i Grozvin; der kom Kong Valdemar til det Sted, hvor de havde aftalt Mødet, men Hertugen kom ikke. Derpaa beleirede Kong Valdemar den Borg, som hedder Kotskovborg; han laae om Borgen om Natten, og brændte den den følgende Nat, begav sig derpaa til sine Skibe, og drog derfra med Ufred. Siden seilede Kong Valdemar til Flatzmynne, og drog der ud, men de to Borge, som Venderne havde anlagt, havde Floden om Vinteren overskyttet og aldeles ødelagt. Kongen drog derefter hjem.

Pavens Ordsending

126. Denne Vinter sendte Pave Alexander Erkebiskop Absalon *Pallium* og *Legationem* over Danmark og Sverrig og over begge Gotlande. Dette fik han uden nogen Betaling, hvilket ingen før havde faaet, og han blev viet om Fasten. Da denne Vinter var forløben, udbød Kong Valdemar Leding af hele Danmark, og Flaaden samledes i Grønnesund. Kong Valdemar vilde da ikke selv drage længere, men bad Folket, at det skulde adlyde hans søn Kong Knud og Erkebiskop Absalon, hvilke han satte til Høvdinger over Hæren, men han vilde selv ikke drage bort fra Landet. De droge derpaa til Valagust, og opbrændte der alt; derfra droge de til Usna og opbrændte ligeledes der alt, selve Borgen og alt hvad bygget var. Da kom Burisleif og

Kassamar, som var Hertug i Øster-Vindland til Kong Knud og Erkebiskop Absalon, bade dem om Miskundhed og satte dem Gidsler af alle deres Lande, og gave Kongen femten hundrede Mark og Biskoppen fem hundrede Mark, for at det Forlig skulde staae ved Magt, som forhen var sluttet med Venderne af Kong Valdemar, hvilket Venderne siden selv havde brudt. De tilstode den Gang alle de Lande Fred, som Kongen ikke vilde at de skulde hærje paa, og kom tilbage den niende Dag, efterat de vare dragne bort, og traf Kongen paa Møen. Han faldt høilig i Forundring over, hvor hurtig de havde fuldført dette Tog, men de berettede ham de Begivenheder, som vare foregaaede paa Toget, og bragte ham Pengene og Gidslerne, og Kongen takkede dem for deres Færd.

Kong Valdemars Død

127. Derefter forløb fem Aar, i hvilke ingen Leding blev udbuden. Men i den Fred, som da var, anlagde Venderne Borge og Kasteller og gjorde mange Skandser i deres Land, som kunde være til Landets Forsvar. Men da Kong Valdemar spurgte dette, forstod han, at Venderne ikke agtede at holde dette Forlig bedre end de forrige; han udbød da Leding tidlig om Vaaren. Men da Flaaden samledes i Grønnesund blev Kong Valdemar syg; han talte da til sine Folk og bad dem at fortsætte Toget ligesom forrige Gang, og han satte atter sin Søn Kong Knud og Erkebiskop Absalon til Høvdinger over Hæren, men de vilde ikke skilles fra ham, førend de vidste, hvorledes hans Sygdom vilde blive. Kong Knud gav da efter Erkebiskop Absalons Raad hele Hæren Hjemlov. Kong Valdemar døde af denne Sygdom den femte Maj. Han blev ført til Ringsted, og der jordet, og blev almindelig begrædt over hele Danmark. Da havde han været Enevoldskonge over hele Danmark i sex og tyve Aar, og han havde holdt otte og tyve Slag i hedenske Lande, og bestandig kriget paa Hedningerne, saa længe han levede, for at bestyrke Guds Kristenhed. Kong Valdemar og Dronning Sophie havde to Sønner: Kong Knud og Valdemar den Gamle, som siden blev Konge i Danmark og som har været een af de berømteste Konger her i de nordiske Lande. Hos ham var Olaf Thordersøn, og lærte af ham megen Kundskab, og han havde fra ham mange herlige Fortællinger. Kong Valdemar Knudsøn havde ogsaa en Datter, ved Navn Engilborg, som blev gift med den franske Konge Philip, Fader til den franske Kong Lødver, som indtog Damiad. En anden Datter af Kong Valdemar var Rikiss, som var gift med den svenske Konge Erik Knudsøn; deres Børn vare den svenske Konge Erik og Engilborg, som var gift med Birger Jarl i Sverrig; deres Børn igjen vare den svenske Konge Valdemar og Erik og Rikiss, som var gift med Norges Konge Hakon den Unge. En tredie Datter af Kong Valdemar var gift med Vilhelm Digre eller den Tykke, en søn af Hertug Henrik af Brunsvig, og Broder til Keiser Otto. Hertug Christopher var ogsaa en Søn af Kong Valdemar med Tofa, som før blev berettet; han var en Slegfredsøn; han døde ti Aar førend sin Fader Kong Valdemar.

Knud antager Kongedømmet

128. Efter Kong Valdemar Knudsøns Død antog hans Søn Knud Regjeringen over hele Danmarks Rige, og alle Danske gave sig under ham. Men da Keiser Fredrik spurgte Kong Valdemars Død, skikkede han strax Mænd til Kong Knud, og bød ham blive hans Undergivne,

og tage sit Rige til Lehn af ham. Kong Knud overlagde da denne Sag med Erkebiskop Absalon og sine andre Raadgivere, hvorledes han skulde svare derpaa, og de raadede ham, at han skulde svare eftergivende, og sige saaledes: at Keiseren kunde vel give ham saa stort Rige, at han kunde blive hans Mand, men for Danmark behøvede han ikke at blive hans Mand. Keiserens Udsendinge droge da hjem med dette Kong Knuds Svar. Men medens disse Mænd vare paa Reisen, sendte Burislaf af Vindland een af sine Mænd, ved Navn Prida, til Keiseren, og lod hilse ham og sige, at han skulde snart udrette, at Kong Knud af Danmark blev Keiserens Lehnsmand endnu inden Aaret var omme. Keiseren takkede ham for hans Tilbud, kyste Udsendingen, og gav ham en god Hest og Brynie, Skjold og Hjelm, og alle behørige Vaaben smukt forarbejdede; han gav ham en god Skindkappe, og klædte ham vel, lod ham siden drage hjem, og bad ham sige til Hertug Burislaf, sin kjæreste Mand, at han skulde vel holde det, som han havde lovet Keiseren. Derefter udbød Burislaf en stor Hær, og agtede at drage til Rygen, for at underlægge sig dette Landskab. Da Rygierne spurgte dette, sendte Jarizmar Mænd til Erkebiskop Absalon, at berette ham, at Øster-Venderne havde en stor Flaade ude, og ventede paa Vester-Venderne, og agtede at hærje paa dem; han bad Erkebiskoppen hjælpe dem, om han vilde beholde Landet. Erkebiskoppen bad dem staa tappert imod, og sagde at han vilde komme dem til Hjælp. Derefter udbød Erkebiskoppen en Flaade, og seilede til Vindland imod Burislaf. Burislaf havde fem hundrede Skibe, og ventede den Gang endnu paa Vester-Venderne. Da Erkebiskoppen traf Burislaf, kom det til et haardt Slag, som endtes med, at Burislaf flyede med halvtredsindstyve Skibe, men Erkebiskoppen bemægtigede sig alle de øvrige; nogle af Folkene undslap i Land, andre druknede, men den største Deel blev dræbt. Dette Slag stod om Vaaren ved Pintsedags Tider. Derefter skiftede de Danske alt det Bytte, som de havde gjort, og droge igjen hjem.

Om Knuds Leding

129. Denne samme Sommer udbød Kong Knud Leding af Danmark, og seilede først til Rygen, og bød Rygierne at drage med sig til Valagust. Kong Knud fik meget Folk derfra, og drog siden til Valagust, hvor han hærjede og lod brænde vidt og bredt. De beleirede længe Borgen. Biskop Absalon gik op i Land med sine Folk; han brændte to Borge, som vare anlagte paa deres Vei i Flatzmynne, og da de var brændte, drog han tilbage til Kongen. Da kom Burislaf til Landet; han skikkede Mænd til Erkebiskoppen, som da var med sine Folk om Bord paa Skibene, og foreslog ham en Sammenkomst; men Burislaf agtede paa dette Møde at svige Erkebiskoppen, og troede da alt vundet, naar han var af Veien. Han bad Erkebiskoppen drage op i Land, for at de der kunde tale sammen, og sagde at han vilde meget rette sig efter hans Forsorg i Forliget med Kong Knud. Men Erkebiskoppen vilde ikke gaae i land, thi han havde Mistanke om, som virkelig var Tilfældet, at Burislaf vilde pønse paa Svig, og der blev da intet af deres Samtale. Imidlertid havde Burislaf under disse Forhandlinger med de Danske undsat sin Borg ved at føre Levnedsmidler til den. Peters Messedag gjorde Kong Knud Angreb paa Borgen, og holdt der en Kamp, men fik den ikke indtaget; han laae der siden sex Dage rolig, men drog derpaa bort, fordi hans Levnedsmidler da begyndte at gaae op; men Venderne forfulgte de Danske og dræbte tresindstyve af dem. Dernæst drog Kong Knud hjem med hele sin Flaade. Denne Høst udbød Kong Knud Leding syv Dage før Mikkelsmesse, og seilede til

Rygen, fik der meget Mandskab, og drog derfra til Tribudiz og dernæst op til Trippipen, hvor han hærjede, og brændte hele Landet; han red til deres Kjøbstæd, og brændte det. Da mødtes hele Kong Knuds Hær der, og blev liggende der i tre Dage, men deres Skibe laae ved Stræla. Morgenen derefter droge de til Tikarø, og agtede at opbrænde Voztrosa, men Veiret var imod, og derfor kunde de ikke brænde Borgen. Da Burislaf spurgte dette, seilede han til med to Skibe, og vilde slutte Forlig med Kong Knud, men han havde i Grunden Ondt i Sinde. Kong Knud havde da ikke Levnedsmidler til at føde sin Hær med, og drog derfor igjen hjem til Danmark. Men om Vaaren udbød Kong Knud atter Leding af Danmark. I hans Hær vare da igjen Erkebiskop Absalon, Biskop Asbjørn, og mange andre Stormænd. De havde en stor Hær og droge til Valagust, og brændte Landet paa begge Sider af Floden, droge dernæst lige til Steinborg, og brændte hele Landet, men Burislaf undslap kun med Nød; han kastede sig af Hesten over et Gjerde, og kom saaledes ind i Borgen. Kong Knud og Erkebiskop Absalon kom da ridende til, men Burislaf vinkede til dem, og bad dem om Fred og udbad sig en Samtale med dem; men de bade ham skikke Mænd til dem med de Andragender, som han vilde gjøre. Da hans Udsendinge nu kom til Biskop Asbjørn, bade de ham fremføre Burislafs Bøn for Kongen og Erkebiskoppen, at de skulde give ham Tilladelse til at gaae ud af Borgen at tale med dem. De sagde at de vilde tale med ham uden Svig, og at de ikke vare saa utroe som han. Burislaf sagde, at han gjerne vilde være tro imod dem, og bad dem bestemme et Møde imellem Kongen og ham, og sagde at han vilde komme om tre Dage til Kong Knud. Kong Knud sagde, at han vilde modtage ham til den Tid, men dog vilde han brænde Landet imedens, ligesom han forud havde bestemt, og den Gaard, som laae foran Borgen. Burislaf bad Kongen brænde, hvad han vilde, men tilføiede, at han ligefuldt vilde komme til ham, og bad Kongen skaane deres Gaarde og Templer, som vare der. Derpaa kom Kvinderne ud fra Gaardene, faldt til Fode for Kongen, og bade at han vilde skaane Gaardene, hvilket Kongen tilstod dem. Derefter drog Kongen op i Landet at brænde, og var der oppe om Natten, og brændte vidt omkring; men om Morgenen derefter drog han tilbage til Skibene. Da kom Burislaf til Kong Knud og Erkebiskoppen og bad dem om Miskundhed, og satte da Kongen Sønnerne af de fornemste Mænd der i Landet til Gidsler, og gav ham tre hundrede Mark og Erkebiskoppen otte hundrede Mark. Kong Knud antog da Overherredømmet og Beskyttelsen af hele Vindland, og drog siden hjem til Danmark.

Burislafs Endeligt

130. Om Vaaren før Paaske kom Burislaf til Kong Knud i Roeskilde, og var hos ham i Paasken, og nød mange Naadesbeviisninger, og bar Sværdet for Kongen. Og da Burislaf igjen reiste hjem, gav Kongen ham gode Foræringer, hvorpaa de skiltes med Venskab. Vaaren derefter i Fasten faldt Burislaf i en Sygdom; han sendte da Bud til sine Raadgivere, holdt Raad med dem, og sagde, at hvis han igjen kom sig af denne Sygdom, vilde han besøge Kong Knud, men hvis det ikke faldt i hans Lod, da bad han Kongen selv at tage bestemmelse med Landet, som ham syntes bedst. Han bad ogsaa Kongen for Guds Skyld tilstaae hans Børn Venskab, og skifte alt imellem dem, eftersom han vilde, thi han saae, at hans Broder Jarismar havde været vel tjent med, at han bestandig havde været Kong Knud tro. Af denne samme Sygdom døde Hertug Burislaf i Fasten. Derefter droge Burislafs Mænd til Kong Knud, og

berettede ham Burislafs Død, og de Hilsener som han havde budet dem at bringe ham, og de bade Kongen at hjælpe hans Sønner og skifte alt imellem dem, som han vilde. De bestemte dernæst en Sammenkomst ved Vordingborg, hvor Burislafs sønner Nikolaus og Henrik kom, og Kong Knud skiftede da Landet imellem dem, og satte Mænd til at staae dem bi med dets Forsvar. Kong Knud havde saaledes efter Erkebiskop Absalons Raad indrettet Bestyrelsen over hele Vindland, og hele Landet stod nu under deres Herredømme. I alle de Slag, som de Danske holdt med Venderne efter Kong Valdemar Knudsøns Død, var Erkebiskop Absalon Anfører og Kong Knuds Raadgiver, og de havde ikke vundet saadan Seier, havde han ikke været med, thi han var noget nær den største Krieger og Helt, som har været her i de nordiske Lande. Her endes nu Fortællingen om de danske Konger.

Noter:

- 1) d. e. Mælaren.
- 2) d. e. Fordrivelsen paa Fyrisvalle.
- 3) d. e. stærkt beslaaede især paa Forstavnen.
- 4) Temsen.
- 5) en Ceremonie ved Bekræftelse af Raadsbeslutninger.
- 6) d. e. blød Steen.
- 7) d. e. Flandern.
- 8) De gamle Nordboer, som orienterede sig ved Hjælp af Fjeldene, forestillede sig Norden liggende i vort Nordøst eller Østen, ligesom ogsaa de gamle angelsaxiske Skribenter; see *Rasks Oplysninger til Udgaven af Ottars og Ulfsteens Reiseberetninger i Skandin. Lit. Selskabs Skrifter, 1815, S. 73, 87.*
- 9) d. e. Thorseng.
- 10) d. e. Gøteelven.
- 11) sædvanlig kaldt Eiegod.
- 12) d. e. den danske Konge.
- 13) sørøveri
- 14) d. e. det af Alperne omgjerede Italien.
- 15) i Apulien
- 16) d. e. Italien
- 17) d. e. den constantinopolitanske Keisers
- 18) d. e. alle Nordboer.
- 19) d. e. Jerusalem
- 20) d. e. Ridebanen Hippodromus
- 21) d. e. Landets Beskytter.
- 22) d. e. den syvende Januar.
- 23) d. e. Volgast.